

P

2024

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS

Porin kaupungin tarkastuslautakunta
13.5.2025

Hallinnollinen organisaatio tilikauden jälkeen

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

TARKASTUSLAUTAKUNTA

TARKASTUSTOIMI

Kaupunginvaltuusto

Kaupunginhallitus

*) Elinvoima- ja ympäristötoimialan viranhaltijat vastaavat kaavoitus- ja maankäytön suunnittelutehtävistä sekä kaupungin omistajaohjauksen valmistelutehtävistä, kaupunginjohtajan esittelyä ja kaupunginhallituksen päätöksentekoa varten.

Nuorisovaltuusto

Vammaisneuvosto

Vanhusneuvosto

Veteraanasiaien neuvottelukunta

SISÄLLYS

1. TARKASTUSLAUTAKUNTA JA TARKASTUSTOIMINTA	5
1.1. Puheenjohtajan katsaus	7
1.2. Keskeiset havainnot ja suositukset	8
1.3. Tarkastuslautakunnan kannanottojen vaikuttavuuden seuranta.....	11
1.4. Arviointityö	22
1.5. Tilintarkastus	23
1.6. Sisäinen tarkastus	23
2. TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET	25
2.1. Yleinen kehitys.....	25
2.2. Toiminnallisten tavoitteiden kehitys	26
2.3. Taloudellisten tavoitteiden kehitys	30
2.3.1. Suurten kaupunkien vertailu	33
2.3.2. Vuoden 2024 talousarvion ja tilinpäätöksen vertailu	35
2.3.3. Liikelayritysten talous	36
3. KAUPUNKIKONSERNI	39
3.1. Konsernijohdolle asetettujen tavoitteiden toteutuminen	40
3.2. Strategisille konserniyhtiöille määritettyjen tavoitteiden toteutuminen.....	41
4. HENKILÖSTÖJOHTAMINEN	61
5. KESTÄVYYS	65
6. HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN PORIN KAUPUNGISSA	69
7. MUUT HAVAINNOT	73
7.1. Nuorisoyksikön toiminta TE-uudistuksen rajapinnassa.....	73
7.2. Kaavoitusyksikkö	76
7.3. Suisto Kiinteistöt Oy.....	80

1. TARKASTUSLAUTAKUNTA JA TARKASTUSTOIMINTA

Kunnan tarkastustoiminta koostuu ulkoisesta ja sisäisestä tarkastuksesta. Ulkoinen tarkastus käsittää tilintarkastajan suorittaman laillisuusvalvonnan sekä tarkastuslautakunnan arviointityön. Sisäinen tarkastus on kunnan johdon väline sisäisen valvonnan toimivuuden varmistamiseksi.

Kuntalain mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan tehtäviä on:

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.
- arvioida ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.
- arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.
- huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskevista hallintosäännön määräyksistä.
- valmistella arvioinnin ja tarkastuksen talousarvio.
- valvoa sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Porin kaupunginvaltuuston toimikaudeksi 1.8.2021 – 31.5.2025 valitsemaan tarkastuslautakuntaan kuuluu 11 jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano arviointivuonna 2024

Jäsen	Varajäsen
Mika Tuhkanen, pj.	Anu Ikonen-Kullberg
Tapio Huhtanen, vpj.	Kari Oittinen
Susanna Virkki	Marianne Laaksovirta
Rauno Vesivalo	Jouko Takkunen
Tuija Vähänen-Koivuluoma	Matti Viitala
Tomi Lehtonen	Otto Mäki
Sirkka Sainio	Jan-Magnus Lönnqvist
Veera Forsbacka	Taina Vehmanen
Taina Lehtonen	Kirsi Nurmi
Anne Granholm	Antero Kivelä
Allan Lindeman	Tiina Huhtala

Arviointivuoden 2024 tarkastuslautakunnan työssä ovat viranhaltijoista olleet mukana tarkastusjohtaja Niko Poskiparta, joka on toiminut myös tarkastuslautakunnan esittelijänä sekä tarkastuslautakunnan sihteeri, tarkastaja Janina Tuohimaa, tarkastaja Satu Kivi ja tarkastaja Noora Jyrämä.

1.1. Puheenjohtajan katsaus

Hyvät valtuutetut, virkahenkilöt ja muut lukijat,

Neljän vuoden mittainen valtuustokausi on tullut päätökseensä – ja samalla myös minun kauteni tarkastuslautakunnan puheenjohtajana. On siis aika tehdä yhteenveto, ennen kuin vastuu siirtyy seuraavalle puheenjohtajalle ja lautakunnalle.

Valtuustokautemme aikana olemme tarkastuslautakunnassa eläneet läpi monia suuria muutoksia: olemme nähneet TE-uudistuksen valmistelun, seuranneet kaupunkikonsernin omistajapolitiikan päivitystä ja kannustaneet kehittämään riskienhallintaa entistä järjestelmällisemmäksi. Näiden rinnalla olemme arvioineet, kuinka Porin kaupunkistrategia jalkautuu käytäntöön, ja huolehtineet siitä, että tavoitteet eivät jää vain PowerPoint-esityksiin.

Erityisen iloinen olen siitä, että tällä valtuustokaudella olemme ensimmäistä kertaa seuranneet tarkastuslautakunnan kannanottojen vaikuttavuutta koko kauden ajalta. Tämä on tärkeä kehitysaskel. Hyvää hallintoa ja jatkuvaa parantamista ei rakenneta yhdessä yössä – vaan vaikuttavuutta täytyy mitata valtuustokausien yli, pitkäjänteisesti ja rehellisesti. Nyt luotu malli antaa myös seuraavalle tarkastuslautakunnalle hyvät lähtökohdat jatkaa työtä kohti entistä vahvempaa ja elinvoimaisempaa Poria.

Olemme tällä valtuustokaudella korostaneet erityisesti toiminnan ja talouden kokonaisvaltaista tarkastelua. Olemme tuoneet esiin esimerkiksi tarpeen kehittää omistajaohjauksen raportointia, sisäistä viestintää sekä palveluverkkoa koskevaa päätöksentekoa. Työtä on tehty yhteistyössä viranhaltijoiden ja kaupungin johdon kanssa rakentavassa hengessä, mutta tarvittaessa olemme myös muistuttaneet tiukasti päätösten vaikutusten seurannan tärkeydestä.

On myös ilo todeta, että monet tarkastuslautakunnan suosituksista ovat johtaneet konkreettisiin toimenpiteisiin. Omistajapolitiikan linjaukset on päivitetty, resurssiviisas kiertotalouden tiekartta on otettu käyttöön ja sisäisen valvonnan kehittämistyötä on viety eteenpäin. Näiden lisäksi

esimerkiksi lupaprosessien sujuvoittamisessa on tapahtunut myönteistä kehitystä – vaikka parantamisen varaa toki aina jää, kuten arviointityön luonteeseen kuuluu.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on katsoa asioita kokonaiskuvan tasolla, mutta samalla pitää huolta siitä, etteivät pienet mutta olennaiset yksityiskohdat jää huomiotta. Tämä vaatii sitkeyttä, rohkeutta kysyä vaikeitakin kysymyksiä ja ennen kaikkea tahtoa edistää koko kaupungin etua. Olen ylpeä siitä, että olemme yhdessä tämän tavoitteen mukaisesti toimineet.

Arviointityössä olemme yhdistäneet asiantuntevan analyysin ja terveen maalaisjärjen. Joskus olemme olleet tiukkoja, joskus kannustavia – ja aina rakentavia. Ja kun meno on meinannut mennä turhan vakavaksi, olemme muistaneet nauraa – itsellemme ja maailmalle.

Haluan kiittää lämpimästi tarkastuslautakunnan jäseniä erinomaisesta yhteistyöstä. Kiitos myös tarkastustoimelle, tilintarkastajalle sekä kaikille asiantunteville virkahenkilöille, joita olemme kuulleet matkan varrella. Työmme ei olisi ollut mahdollista ilman teidän osaamistanne ja sitoutumistanne.

Lopuksi toivotan tulevalle lautakunnalle viisautta, päättäväisyyttä ja sopivan kevyttä mieltä – sillä arviointityössä on hyvä muistaa, että vakavuuden ja huumorin ei tarvitse sulkea toisiaan pois.

Kiitos kuluneista vuosista – tästä on hyvä jatkaa eteenpäin!

Mika Tuhkanen

tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

1.2. Keskeiset havainnot ja suositukset

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

- Tarkastuslautakunta ei pidä sivistystoimialalle asetettuja Porin kaupungin elinvoimaan liittyviä tavoitteita kovin onnistuneina.
- Tarkastuslautakunta pitää perusopetuksen saavutettujen tavoitteiden kehitystä hyvänä.
- Tarkastuslautakunta haluaa nostaa hyvänä saavutuksena esiin sen, että tavoite pitkistä liikuntavälitunneista kaikissa kouluissa on toteutunut.
- Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että toiminnallisten tavoitteiden hyvästä toteutumisas- teesta huolimatta lukio ylitti molemmat asettamansa taloudelliset tavoitteet.
- Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, ettei varhaiskasvatus saavuttanut yhtään sille asetettua toiminnallista tavoitetta.
- Tarkastuslautakunta toteaa vapaa-ajan lautakunnan alla toimivien sivistystoimialan palvelujen pääosin yl- täneen asetettuihin tavoitteisiin.
- Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota työllisyyden- hoidon osalta kuntouttavan työtoiminnan osallistujamääriin.
- Tarkastuslautakunta toteaa teknisen toimialan tavoit- teiden asetteluun kehittyneen vuoden aikana huom- atavasti.
- Tarkastuslautakunta jää seuraamaan tilatehokkuuden kehittymistä erityisesti kaupungin vajaakäytöllä olevien tilojen osalta.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

- Tarkastuslautakunta huomauttaa Porin kaupungin suhteellisen velkaantuneisuuden kasvusta yhdistettynä nousseisiin korkokustannuksiin ja tulojen kasvun heik- koon kehitykseen.
- Tarkastuslautakunta kehottaa huomioimaan jatkossakin tarpeen kaupungin palvelurakenteen ja toimintojen tehostamiselle.
- Tarkastuslautakunta jää odottamaan jo päätettyjen sekä suunnitteilla olevien tervehdyttämistoimien vaiku- tusta Porin kuntatalouteen.
- Tarkastuslautakunta pohtii, voitaisiinko tulevaisuudessa esimerkiksi toimintatuottoja lisäämällä ja kaupungin tilatehokkuutta aidosti parantamalla päästä taloudelli- sesti kestävämpään asemaan.

Kaupunkikonserni

- Tarkastuslautakunta kysyy, ulottuuko kaupunkikehitys- työ nykyorganisaatorakenteella riittävän kattavasti ja vaikuttavasti läpi koko Porin kaupunkikonsernin?
- Tarkastuslautakunta jää seuraamaan, miten vuoden 2024 aikana toteutetut valmistelutyöt konkretisoitu- vat esimerkiksi tarkasteltaessa konsernin laskennallisen lainanhoitokatteen kehittymistä.
- Tarkastuslautakunta toteaa, että konserniohjeen päi- vityksen siirtäminen vuodesta 2024 keväälle 2025 on ollut tarkoituksenmukaista, jos päivityksen siirrolla on haluttu varmistaa konserniohjeen sisällön ajantasai- suus, ohjaavuus ja sopivuus toimintaympäristöön.

- Tarkastuslautakunta kysyy, miten Länsirannikon Koulutus Oy:n ja Kiinteistö Oy Porin Winnovan omistajapoliittisissa linjauksissa mainittu omistajaohjaus yhtenä kokonaisuutena hyötyineen saadaan näkyviin omistajalle suunnatussa vuosiraportoinnissa?
- Tarkastuslautakunta jää seuraamaan, muuttuvatko Pori Energia Oy:n kaupunginvaltuuston asettamat strategiset vuositavoitteet tilanteessa, jossa Porin kaupungin omistussuus yhtiöstä muuttuu 100 prosentista 51 prosenttiin.
- Tarkastuslautakunta toteaa, että strategisten vuositavoitteiden kautta on tärkeä tuoda Porin kaupungille omistajana tietoa siitä, miten Pori Energia Oy:n vähemmistöosuuden myynnin tavoitteiden saavuttaminen vuositasolla etenee.
- Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota siihen, että Porin YH-Asunnot Oy:n maksuvalmius oli laskenut vuonna 2024 alle yhden. Porin YH-Asunnot Oy:n maksuvalmiustunnusluku ei ole omistajalle suunnatun raportoinnin perusteella laskenut alle yhden ainakaan viimeisen kymmenen vuoden aikana.
- Tarkastuslautakunta kysyy, mikä on Prizztech Oy:n omistajaohjauksen ja elinvoima- ja ympäristötoimialan kasvu- ja työllisyyspalvelut -yksikön Prizztech Oy:hyn kohdistaman elinkeinopalvelujen ohjauksen ero?
- Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupunginvaltuuston vahvistamien omistajan vuositavoitteiden pysyessä samoina, omistajaohjauksesta vastuulliset varmistavat, että
 - Porin Satama Oy raportoi jatkossa numeraaliset toteumat liittyen numeraalisiin tavoitteisiin.
 - Suisto Kiinteistöt Oy raportoi jatkossa omistajalle Karjarannan rakennusten vuokrausasteen tavoite- ja toteuma-arvot sekä oman ja sijoitetun pääoman toteutuneet tuotto prosentit.
 - Keräämö Oy jatkossa asettaa sijoitetun pääoman tuotto prosentille ja kierrätysasteelle numeraaliset tavoitearvot sekä raportoi omistajille kummastakin numeraaliset toteumaprocentit.

Henkilöstö

- Tarkastuslautakunta painottaa tiedolla johtamisen kehittämisen tärkeyttä myös jatkossa. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että tiedolla johtamisen ja seurannan tuloksena saatavaa tietoa hyödynnetään niin toiminnan kuin johtamisenkin suunnittelussa ja kehittämisessä.
- Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että varhaiseen tukeen kannustetaan ja työkyvyn ohjausjärjestelmän hälytyksiä seurataan. Tarkastuslautakunta kiinnittää kuitenkin huomiota pidettyjen varhaisen tuen keskustelujen ja esihenkilöiden reagoitien vähäiseen määrään.

Kestävyys

- Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota kokonaiskuvan muodostamiseen ja näkee tarpeen raportoinnin luki-jaystävällisyyden lisäämiselle. Tarkastuslautakunta jää seuraamaan, selkeyttääkö vuoden 2025 talousarvioon kirjatun tavoitteen raportointi kokonaiskuvaa tiekartan toimenpiteiden etenemisestä ja arviointia tavoitteiden saavuttamisesta.
- Tarkastuslautakunta jää odottamaan erillisen kestävän kehityksen raportin valmistumista sekä painottaa tarvetta kestävyysraportoinnin selkeyttämiselle kohti eri dokumentit yhdistävää, entistä yhtenäisempää raportointia. Tarkastuslautakunta kokee myös tärkeäksi, että kestävyys kolme ulottuvuutta – taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen – huomioidaan ja tuodaan esiin raportoinnissa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen HYTE

- Tarkastuslautakunta huomauttaa, että HYTE-kertoimen raportointi olisi hyvinvointikertomuksen ohella pitänyt liittää myös osaksi kaupungin tilinpäätösraportointia.

Nuorisoyksikön toiminta TE-uudistuksen rajapinnassa

- Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota saamaansa tietoon, jonka mukaan kaupungin sisällä ei ole vuoden 2024 loppuun mennessä päästy selvyyteen nuorten työllistymiseen liittyvien palvelujen yhteensovittamisesta.
- Tarkastuslautakunta kysyy, kuinka kattavasti Porin kaupunki on selvittänyt, että aikaisemmin työllistettyjen toimesta tehdyt tehtävät tulevat myös jatkossa hoidetuiksi?

- Lisäksi tarkastuslautakunta esittää huolensa työllisyyteen liittyvien palvelujen hajaantumisesta moneen eri yksikköön ja eri toimialoille.
- Tarkastuslautakunta peräänkuuluttaa käyttäjänäkökulman huomioimista ja palvelumuotoilun kehittämistä työllisyyttä tukevissa palveluissa.

Kaavoitusyksikkö

- Tarkastuslautakunta toteaa, että Porin kaupungin edunvalvonnan taso vaikuttaa kohonneen ja toivoo, että positiivinen kehitys jatkuu.
- Tarkastuslautakunta toteaa, että visiolla koko Porin maankäytön kehityskuvasta on mahdollisuus strategialähtöisesti ja tasapainoisesti kehittää Porin yhdyskuntarakennetta pitkällä tähtäimellä.
- Tarkastuslautakunta jää seuraamaan kaavatyön tuloksellisuuden kehittymistä.
- Tarkastuslautakunta kysyy, onko tekoälyä hallitusti hyödyntämällä mahdollisuus saada kaavoitusta varten toteutetuista tutkimuksista ja selvityksistä paremmin lisäarvoa kaupungin maan- ja alueidenkäytön suunnitteluun?
- Tarkastuslautakunta edellyttää, että kaikki voitava tehdään Porin kaupungin kriittisen infran ja niihin liittyvien paikkatietoaineistojen turvaamiseksi.

Suisto Kiinteistöt Oy

- Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota yhtiön henkilöriskeihin.
- Tarkastuslautakunta kysyy, olisiko sekä kaupungin että yhtiön edun mukaista pohtia yhtiön hallinnon vahvistamista ilman, että sillä kuormitetaan kaupungin omistajaohjausyksikön resurssointia?

1.3. Tarkastuslautakunnan kannanottojen vaikuttavuuden seuranta

Tarkastuslautakunnan kannanottojen vaikuttavuutta on seurattu tässä vuoden 2024 arviointikertomuksessa ensimmäisen kerran koko valtuustokauden ajalta. Koonnissa on esitetty teema, tarkastuslautakunnan kannanotot valtuustokaudelta liittyen teemaan, kaupunginhallituksen lausuntojen pääkohdat liittyen tarkastuslautakunnan kannanotoihin sekä tarkastuslautakunnan kommentti teemasta.

Tarkastuslautakunta haluaa tarjota koonnilla hyvät lähtökohdat seuraavalle valtuustolle jatkaa työskentelyä kohti menestyvää Poria.

Koonnissa on käytetty seuraavaa arviointiaskeikkoa:

Kehitystyö valmis:	↑
Vaatii vielä jonkin verran lisää kehitystyötä:	→
Vaatii paljon lisää kehitystyötä:	★

Teema	Tarkastuslautakunta valtuustokausi 2021-2024	Kaupunginhallituksen lausuntojen pääkohdat	Tarkastuslautakunnan kommentti	*
Strategiset tavoitteet	Arviointikertomus 2021: Tarkastuslautakunta näkee tarpeen selkeämmälle linkitykselle kaupunkistrategiassa määriteltyjen mittareiden ja tavoitteiden sekä käytännön toiminnan välillä. On tärkeää, että kaupungin toiminnalle asetetut strategiset tavoitteet ovat kaikkien toimijoiden tiedossa ja vastuutettu selkeästi. Lisäksi tavoitteiden ja mittareiden sekä niiden seurannan tulisi näkyä käytännön toiminnan tasolla.	Lausunto 2021: Kaupunginhallitus edellyttää, että strategia- ja hyvinvointiyksikkö ohjeistaa toimintamallin, jossa toimialojen kaikissa "työyksiköissä" työntekijät osallistuvat toiminnan suunnitteluun tavoitteiden toteuttamiseksi. Tavoitteiden toteutumista tulee samoin seurata säännöllisesti työyksiköissä. Ohjeistus tulee olla valmis vuoden 2022 loppuun mennessä. Vastuu asiasta on konsernipalveluluiden Strategia- ja hyvinvointiyksiköllä.	Vuoden 2023 talousarviossa ohjeistetun uuden toimintamallin mukaisesti kaupunkistrategiassa määritellään strategiset tavoitteet ja teot, joista johdetaan talousarvioon toimenpiteet ja mittarit pääprosesseittain. Tarkempi ohjeistus koskien toimialojen kaikkien työntekijöiden osallistumista tavoiteasetantaan ei ole vielä toteutunut. Tarkastuslautakunta näkee toiminnallisiin tavoitteisiin liittyvän uuden toimintamallin hyväksi kehitysaskeleeksi. Tarkastuslautakunta kuitenkin painottaa vaikuttavuuden huomioimista tavoitteiden asettelussa sekä tavoitteiden jalkauttamisen tärkeyttä kaikilla organisaation tasoilla.	→

* Kehityksen tila-arvio

Teema	Tarkastuslautakunta valtuustokausi 2021-2024	Kaupunginhallituksen lausuntojen pääkohdat	Tarkastuslautakunnan kommentti	*
Viestintästrategia ja kriisiviestinnän työkalut	Arviointikertomus 2021: Tarkastuslautakunta suosittelee koko kaupungin viestintää ohjaavan viestintästrategian sekä kriisiviestintäsuunnitelman laatimista. Arviointikertomus 2022: Tarkastuslautakunta kysyy, onko kriisiviestintä läpi kaupunkikonsernin teknisesti varmistettu?	Lausunto 2021: Kaupunginhallitus edellyttää, että viestintäyksikkö valmistelee viestintästrategian ja kriisiviestintäsuunnitelman vuoden 2023 loppuun mennessä. Vastuu asiasta viestintäjohtajalla. Lausunto 2022: Kaupunginhallitus yhtyy vs. rahoitusjohtajan ja vs. elinvoima- ja ympäristötoimialan toimialajohtajan antamaan lausuntoon. Porin kaupungin kriisiviestintäsuunnitelmaa ollaan parhaillaan päivittämässä. Yhtenä osana siinä käydään läpi kaupungin viestintävälineet, joita otetaan käyttöön kulloisenkin tilanteen vaatimalla tavalla. Ensisijaisesti käytetään välineitä, jotka ovat jatkuvasti käytössä, mutta varaudutaan käyttämään myös virve-puhelimia ja muita häiriötilanteisiin soveltuvia välineitä. Valmisteluvastuu on kriisiviestintäsuunnitelman osalta turvallisuuspäälliköllä ja viestintäjohtajalla.	Viestintäjohtajan ja turvallisuuspäällikön tehtäviin on kohdistunut henkilö- ja organisaatiomuutoksia. Viestintä- ja markkinointistrategian luominen on 1.1.2025 aloittaneen viestintä- ja brändiyksikön toiminnallinen tavoite vuodelle 2025. Kriisiviestintäohje on arviointihetkellä valmistelussa. Tarkastuslautakunta jää odottamaan viestintään liittyvien dokumenttien käyttöönottoa.	→
Sisäinen viestintä ja tiedonkulku	Arviointikertomus 2023: Tarkastuslautakunta näkee tarpeen sisäisen viestinnän ja tiedonkulun vahvistamiselle läpi koko organisaation.	Lausunto 2023: Sisäistä viestintää tulee kehittää jatkuvasti. Vastuu asiasta on henkilöstöjohtajalla ja viestintäjohtajalla.	HR-yksikkö kehittää sisäistä viestintää yhdessä viestintä- ja brändiyksikön kanssa. Kehittämistyöhön nähdään olevan aiempaa parempi mahdollisuus viestinnän uudelleen organisoimnin myötä. Tarkastuslautakunta jää seuraamaan sisäisen viestinnän ja tiedonkulun jatkekehitystä.	→

* Kehityksen tila-arvio

Teema	Tarkastuslautakunta valtuustokausi 2021-2024	Kaupunginhallituksen lausuntojen pääkohdat	Tarkastuslautakunnan kommentti	*
Omistaja- politiikka, maapolitiikka, kiinteis- töpolitiikka, asuntopo- litiikka ja elinvoima- politiikka	Arviointikertomus 2021: Tarkastuslautakunta jää seuraamaan sitä, miten Porin kaupungin konsernirakenne kehittyy. Erityisesti seurataan sitä, millaisilla päätöksillä pieniin yksiköihin hajautuneet kiinteistöomistukset saadaan selkeytettyä niin, että niiden kehittäminen mahdollistuu omistajan kannalta parhaalla tavalla. Arviointikertomus 2021: Tarkastuslautakunta kysyy Porin YH-Asunnot Oy:n omistajalta, millainen on omistajan näkökulmasta monipuolinen ja kilpailukykyinen vuokra-asuntomarkkina kaupungin alueella? Arviointikertomus 2022: Tarkastuslautakunta korostaa tarvetta pitää maapolitiittinen ohjelma ajan tasalla sekä jatkaa kehitystyötä myös tulevaisuudessa. Keskeisessä roolissa ovat myös asunto- ja elinvoimapolitiikan ajantasaisuus sekä niiden selkeä linkitys maapolitiittiseen ohjelmaan.	Lausunto 2021: Kaupunginhallitus edellyttää, että kiinteistöpolitiittisessa ohjelmassa linjataan nykyisten kiinteistöomistusten omistamisesta, kehittämistä, nykyisten kiinteistöyhtiöiden mahdollisesta fuusioimisesta isommiksi kokonaisuuksiksi sekä rakennuttamiseen ja rakentamiseen kohdistettavien resurssien allokoinnista kaupunkikonsernin sisällä. Sote-kiinteistöjä koskevat ratkaisut tulevat tehtäväksi ensimmäisten joukossa. Varsinaisen yhtiöityksen kaupungin omistamien sote-kiinteistöjen osalta tulee tehdä viimeistään vuosina 2025–2026. Lausunto 2021: Kaupunkitasoiset vuokra-asuntokantaa koskevat linjaukset on hyvä tehdä erillisissä asuntopolitiittisissa ja/tai maapolitiittisissa linjauksissa. Valmisteluvastuu asioista on vs. rahoitusjohtajalla, talous- ja hallintojohtajalla sekä kaupunginjohtajalla. Lausunto 2022: Kaupunginhallitus edellyttää, että maapolitiikan toteutusta seurataan aktiivisesti ja yhteyttä kaupungin muihin suunnitelmiin ja ohjelmiin kehitetään jatkuvasti. Tästä valmisteluvastuu on kaupunginjohtajalla ja kaupungin johtoryhmällä.	Omistajapolitiittisten linjausten päivitys hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 16.10.2023. Maapolitiittisen ohjelman päivitys hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 24.4.2023. Kiinteistöpolitiittinen ohjelma on tarkoitus saattaa päätökseen vielä valtuustokaudella 2021-2024. Asuntopolitiittinen ohjelma on tarkoitus saattaa päätökseen vuoden 2025 aikana. Tarkastuslautakunta jää seuraamaan jatkuuko poliittisen ohjauksen selkeytyminen ja ajantasalla pitäminen myös läpi seuraavan valtuustokauden. Tarkastuslautakunta suosittelee, että linjaukset ja ohjelmat linkitetään selkeästi toisiinsa ja niiden ohjausvaikutusta seurataan.	→
Omistajapolitiikka	Arviointikertomus 2023: Tarkastuslautakunta pitää edelleen tytäryhteisöjen määrää suurena tehokkaan ja linjakkaan konserniohjauksen kannalta. Tarkastuslautakunta kannustaa konsernirakenteen suunnitelmalliseen omistaja-arvoa kasvattavaan tiivistämiseen.	Lausunto 2023: Muutokset konsernirakenteeseen ovat hitaita toteuttaa. Omistajaohjauksessa toimitaan erittäin pienillä resursseilla, eikä monien suurien järjestelyjen samanaikainen toteuttaminen ole mahdollista. Konsernirakenteen muutosten toteuttamisessa tulee myös ottaa huomioon mahdolliset veroseuraamukset. Tästä syystä järjestelyjä on toteutettava maltilla ja huolella suunnitellen olemassa olevien henkilö- ja taloudellisten resurssien puitteissa. Kaupunginhallitus toteaa, että linjauksia yhtiöiden osalta tehdään omistajapolitiittisten linjausten yhteydessä. Vastuu valmistelusta on elinvoima- ja ympäristötoimialan toimialajohtajalla.	Porin kaupungin omistajapolitiittisten linjausten päivitys hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 22.3.2021. Edellisestä päivityksestä oli kulunut aikaa 13 vuotta. Omistajapolitiittisten linjausten tavoitteiden mukaisesti päivitys linjauksiin hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 16.10.2023. Omistajapolitiittisten linjausten seuraava päivityskierros on suunniteltu syksyksi 2025. Tarkastuslautakunta kiittää omistajapolitiittisten linjausten ajantasalla pitämisestä.	↑

* Kehityksen tila-arvio

Teema	Tarkastuslautakunta valtuustokausi 2021-2024	Kaupunginhallituksen lausuntojen pääkohdat	Tarkastuslautakunnan kommentti	*
Omistajaohjauksen resurssit	Arviointikertomus 2022: Tarkastuslautakunta suosittelee, että muun muassa kasvavien omistajaohjausvastuiden sekä pitkäjänteisen omistajaohjauksen kehittämistyön jatkamiseksi, omistajaohjaus- ja rahoitusyksikön riittävä resurssointi varmistetaan. Resurssointiin liittyy riittävän henkilöstömäärän lisäksi asianmukaiset tekniset työvälineet. Arviointikertomus 2023: Tarkastuslautakunta suosittelee, että omistajaohjaus toimintona kokoa Porin kaupungin tytäryhteisöjen toiminnasta jatkossa vuosittaisen yhtenäisen raportin kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi ja kaupunginvaltuustolle tiedoksi. Raportointiin on hyvä lisätä myös arvio yhtiöiden tulevasta kehityksestä. Mallina on mahdollista käyttää esimerkiksi Tampereen kaupungin raportointia tytäryhteisöiden toiminnasta.	Lausunto 2022: Suunnitelmana on siirtää varainhallinnan toimintayksikö osaksi talous- ja hallintoyksikköä. Perusteluna on se, että varainhallinnalla on enemmän yhteistä taloushallinnon kanssa kuin omistajaohjauksen. Siirrossa tulee kuitenkin huomioida, että kaupunkiemon ja tytäryhtiöiden yhteiseen rahoituksen suunnitteluun tulee panostaa jatkossa aiempaa enemmän. Kaupunginhallitus edellyttää, että lausunnossa esitetyt asiat valmistellaan lausunnon mukaisesti. Valmisteluvastuu asioista on vs. rahoitusjohtajalla, talous- ja hallintojohtajalla sekä kaupunginjohtajalla. Lausunto 2023: Raportointia on mahdollista kehittää jatkuvasti. Nyt kaupunginhallitukselle on mennyt raportit erikseen strategisista yhtiöistä ja muista konserniyhtiöistä. Raportteja voidaan tulevaisuudessa yhdistää, vaikka sisällöltään strategisten yhtiöiden raportointi on muita yhtiöitä kattavampaa. Tampereen kaupungin tyyliseen raportointiin ei Porissa ole resursseja. Omistajaohjausta pyritään tekemään tehokkaasti, jolloin myös raportit ovat tiiviitä. Kaupunkikonserniin kuuluu hyvin erityyppisiä yhtiöitä, jolloin vaikka pyrkiä myksenä olisi mahdollisimman yhdenmukainen raportointi, on haastavaa laittaa samaan muotoon kaikkia yhtiöitä.	Omistajaohjaus siirtyi valmistelu-, toteutus- ja täytäntöönpanotehtävänä vuoden 2024 alusta konsernipalveluista elinvoima- ja ympäristötoimialan alaisuuteen. Varainhallinta organisoitiin osaksi talous- ja hallintoyksikköä. Tarkastuslautakunta suosittelee edelleen kiinnittämään huomiota omistajaohjauksen riittävään resurssointiin.	→

* Kehityksen tila-arvio

Teema	Tarkastuslautakunta valtuustokausi 2021-2024	Kaupunginhallituksen lausuntojen pääkohdat	Tarkastuslautakunnan kommentti	*
Toiminnalliset tavoitteet	Arviointikertomus 2021: Tarkastuslautakunta kysyy, onko pelkästään kustannusten perusteella seurantaan nostettavat TOP 11 -prosessit oikea ohjaustapa vai onko vaarana, että jokin tärkeä kokonaisuus jää näin kaupunginvaltuuston ohjauksen ulkopuolelle? Arviointikertomus 2022: Tarkastuslautakunta toistaa vuoden 2021 arviointikertomuksen huolensa siitä, että eniten kustannuksia tuottavien TOP 11 -prosessien ulkopuolelle jääminen saattaa jättää tärkeitä kokonaisuuksia kaupunginvaltuuston ohjauksen ulkopuolelle. Arviointikertomus 2023: Tarkastuslautakunta kysyy, mitä korjaavia toimia toimialoilla tehdään, jos asetettujen mittareiden tavoitteet eivät toteudu?	Lausunto 2021: Vuoden 2022 talousarviossa, johon ei enää sisälly sosiaali- ja terveydenhuollon menoja, on keskitytty 10 kalleimpaan prosessiin. Ne kattavat kaupungin talousarviosta noin 80 prosenttia. TOP10 mallissa kaikilta toimialoilta on mukana prosesseja. Onnistumista ja järjestelmän toimivuutta voidaan tarkastella vuoden 2023 tilinpäätöksen yhteydessä. Kaupunginhallitus toteaa, että vuoden 2023 talousarviossa on huomioitu arviointikertomuksessa esiin nostetut epäkohdat. Tällä hetkellä ei edellytetä muita toimenpiteitä. Lausunto 2022: Vuoden 2023 talousarvio tehtiin hyvinvointialueuudistuksen takia ilman perusturvatoimialaa. Uudessa tilanteessa otettiin käyttöön TOP 10 -prosessit, jotka kattavat käytännössä jokaisen palvelualueen, myös sivistystoimialan kaikki yksiköt. Lausunto 2023: Jos asetettu tavoite ei toteudu, asiaan reagoidaan aina toimialalla. Jos toimenpiteen tai mittarin asettaminen koetaan vääräksi raportointivaiheessa, niitä muutetaan talousarvion valmistelun yhteydessä. Kaupunginhallitus edellyttää, että niiden mittareiden osalta, joissa tavoitteet eivät toteudu, tehdään järjestelmällisesti korjaavia toimenpiteitä, joiden vaikuttavuutta myös seurataan. Vastuu asiasta on strategia- ja hyvinvointijohtajalla.	Tarkastuslautakunta pitää TOP11 -prosessien seurantakäytäntöä toimivana ja toteaa sivistystoimialan ottaneen suurimman osuuden seurattavien prosessien joukossa. Tarkastuslautakunta kuitenkin muistuttaa edelleen myös TOP 11 prosessien ulkopuolelle jäävien, toiminnallisesti merkittävien prosessien seurannan tärkeydestä.	→

* Kehityksen tila-arvio

Teema	Tarkastuslautakunta valtuustokausi 2021-2024	Kaupunginhallituksen lausuntojen pääkohdat	Tarkastuslautakunnan kommentti	*
Taloudelliset tavoitteet	Arviointikertomus 2023: Tarkastuslautakunta kehottaa keskittymään edelleen talouden tasapainotustoimenpiteiden vaikuttavuuden kautta kaupungin palvelurakenteen ja toimintojen optimointiin. Tarkastuslautakunta näkee veroprosentissa tulevaisuudessa entistä merkittävämmän kunnan vetovoimaisuuteen vaikuttavan tekijän, joka tulee huomioida osana päätöksentekoa. Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota Porin kaupungin suhteellisen velkaantuneisuuden kasvuun yhdistettynä nousseisiin korkokustannuksiin.	Lausunto 2023: Kaupunginhallitus edellyttää, että palvelurakenteen ja toimintojen optimointi on keskeinen teema valmisteltaessa toimenpiteitä kaupungin talouden tasapainottamiseksi. Kunnallisveron merkitys kuntataloudessa on korostunut entisestään hyvinvointialueuudistuksen myötä. Samalla ikävä kyllä on myös korostuneet kuntien väliset erot kuntalaisen verorasituksen osalta. Kunnallisveroprosentin nosto on vääjäämättä edessä, mikäli kaupungin talouden kehitys jatkuu samanlaisena kuin viime vuodet. Kunnallisveron nosto ei tule ainakaan lisäämään kaupungin vetovoimaa. Kaupunginhallitus toteaa, että veroprosentin nosto ei missään nimessä ole ensisijainen, mutta tarvittaessa välttämätön keino kaupungin talouden tasapainottamisessa. Strategisella suunnittelulla on entistä suurempi merkitys valittaessa, mihin kaupungin investointimäärärahat jatkossa käytetään. Käyttötalouden osalta tulisi erityisesti hyödyntää isot muutokset kuten esimerkiksi vuoden 2025 alusta voimaan astuva TE-uudistus. Tämänäyttypiset isot valtakunnalliset uudistukset tulisi kääntää myös taloudelliseksi hyödyksi. Kaupunginhallitus toteaa, että velkaantumisen hidastaminen tulee olla keskeinen tavoite taloussuunnittelussa.	Tarkastuslautakunta toteaa, että nyt on aika tuoda esiin valtuustokaudella palveluverkoon toteutettuja merkittäviä investointeja sekä muuta strategista kehitystyötä kaupungin vetovoiman lisäämiseksi esimerkiksi viestinnän ja kuntamarkkinoinnin keinoin.	→

* Kehityksen tila-arvio

Teema	Tarkastuslautakunta valtuustokausi 2021-2024	Kaupunginhallituksen lausuntojen pääkohdat	Tarkastuslautakunnan kommentti	*
Henkilös- töjelmä ja henkilöstöra- portti	Arviointikertomus 2023: Tarkastuslautakun- ta suosittelee asettamaan tavoitteille niiden mitta- reihin nähden tarkoituk- senmukaiset tavoitetasot. Lisäksi tarkastuslautakun- ta painottaa tavoitteiden saavuttamisen arvioinnin kehittämistä seurantaan paremmin palvelevaksi ja lukijaystävällisemmäksi.	Lausunto 2023: Henkilöstöohjelma päi- vitetään vuoden 2025 aikana kaupunkistrategian valmistelun yhteydessä tai pian sen jälkeen. Tar- kastuslautakunnan suositukset tavoitetasojen määrittelyn osalta huomioidaan valmistelussa. Nykyisen henkilöstöohjelmakauden aikana on kehitetty HR:n eri toimintojen seurantaan. Henkilöstöohjelmaan on mahdollista määritellä keskeisiä tavoitetasoja ja niitä koskevia mit- tareita, joita voimme järjestelmiä hyödyntäen seurata ja hyödyntää johtamisen kehittämisessä. Järjestelmistä saatava tieto on kuitenkin niin luotettavaa kuin sinne syötetty tieto eli HR-järjestelmien aktiivinen ja ohjeiden mukai- nen käyttö esihenkilö- ja johtamistehtävissä on edellytys tiedolla johtamisen kehittämisessä ja sen hyödyntämisessä.	Tarkastuslautakunta jää odottamaan henkilös- töohjelman päivitystä ja sen mukanaan tuomaa kehitystä.	→
Osaamis- tarpeet, osaamisen saatavuus ja ammattilais- ten pitovoio- ma	Arviointikertomus 2022: Tarkastuslauta- kunta esittää huolensa siitä, että ammattilais- ten rekrytointiin sekä ammattiosajien pitovoio- maan vaikuttaa liittyvän lisääntyviä haasteita. Arviointikertomus 2023: Tarkastuslautakun- ta kysyy, onko organisaa- tion osaamis- ja resurssi- tarpeet kartoitettu koko organisaation laajuisesti etenkin hyvinvointialue- uudistuksen aiheuttaman roolin muutoksen ja tulevan TE-palvelut 2024- uudistuksen mukanaan tuomien muutosten näkö- kulmasta? Tarkastuslautakunta näkee tärkeäksi huomioi- da kaupungin muuttunut rooli ja tulevat muutokset uudenlaisten osaamis- ja resurssitarpeiden näkö- kulmasta.	Lausunto 2022: Porin Vedessä tällä hetkellä toimiva henkilöstö on osaavaa ja asiantun- tevaa. Rekrytoinneissa on ollut havaittavissa hakijamäärien selvä väheneminen aiempaan nähden. Ikäluokkien pienentyessä ja työtehtä- vien vaativuuden lisääntyessä kilpailu taitajista ja osaajista kiristyy sekä valtakunnallisesti että alueellisesti. Osaava vesihuollon parissa työs- kentelevä henkilöstö on kysyttyä esimerkiksi prosessiteollisuuden piirissä. Yksi rekrytointimahdollisuuksia parantava tekijä on hyvä HR-asioiden johtaminen ja siitä syntyvä positiivinen työnantajakuva. Lausunto 2023: Porin kaupungin organisaa- tiossa ei ole toteutettu laajoja osaamiskar- toituksia keskitetysti. Osaamisen nykytilan ja osaamistarpeiden kartoitusta tehdään vuo- sittain toteutettavissa kehityskeskusteluissa. Osaamistarpeet otetaan huomioon koulutus- suunnitelmissa ja koulutustarjonnassa. Myös toimialojen henkilöstösuunnitelmissa on oma osio osaamisen kehittämiselle sekä henkilö- ja osaamiskasvun riskien. Osiossa on tarkoitus kuvata ydin- ja kriittinen osaaminen, uuden osaamisen tarve, eläkkeelle siirtymisen vaiku- tus osaamiseen sekä osaaminen, josta voidaan luopua. Näin ollen myös henkilöstösuunnitel- masta saadaan laadullista tietoa osaamis- ja resurssitarpeista.	Osaamisen saatavuus alueella on yksi kasvun elellityksistä. Esimerkik- si investoinnit alueelle aiheuttavat toteutus- saan lisääntyvää kysyntää tiettyjen alojen osaajista. Tarkastuslautakunta toteaa Porin kaupun- gin sisäisen osaamis- kartoituksen ja sen hyödyntämisen työteh- tävähälytysuudistuksen suunnittelussa tärkeäk- si. Tarkastuslautakunta näkee tärkeäksi, että Porin kaupunki pysyy oman organisaation osaamistarpeiden lisäk- si konsernina ajantasal- la alueen osaamistar- peista.	→

* Kehityksen tila-arvio

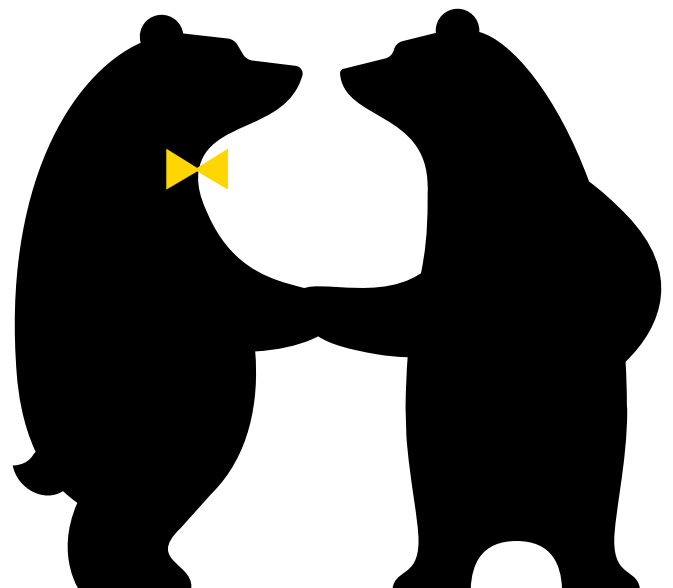
Teema	Tarkastuslautakunta valtuustokausi 2021-2024	Kaupunginhallituksen lausuntojen pääkohdat	Tarkastuslautakunnan kommentti	*
Kestävyys	Arviointikertomus 2023: Tarkastuslautakunta suosittelee vuositason tavoitteiden ja mittareiden asettamista, jotta pidemmän aikavälin kestävyystavoitteiden toteutumisen edistymistä voidaan seurata ja niistä raportoida vuositasolla. Tiekartan laajuuden vuoksi kokonaisuuden hallinta ja keskittyminen vuositasolla olennaisimpiin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin nähdään tärkeäksi. Arviointikertomus 2023: Tarkastuslautakunta näkee tarpeen eri seuranta- ja raportointityökalujen yhteensovittamiselle sekä käyttäjälähtöisyyden huomioimiselle. Vaikka resurssiviisas kiertotalouden tiekartta mahdollistaa aiempaa paremmin kokonaiskuvan muodostamisen koko kaupungin kattavasta kestävyystyöstä, on kestävyteen liittyvän kokonaisuuden selkeyttämisessä vielä kehitettävää.	Lausunto 2023: Porin kaupungin kestävyystyön keskiössä on syksyllä 2023 hyväksytty resurssiviisas kiertotalouden tiekartta, jonka toimenpiteiden toteuttaminen ja kytkeminen talousprosesseihin on vasta alkamassa. Tiekartta on jo kuitenkin antanut kaupungin hieman hajallaan olleelle kestävyystyölle raamin, jonka pohjalta on hyvä jatkaa. Tiekartan toimenpiteiden etenemis- ja valmiusastetta seurataan vuosittain. Toimenpiteet toteutuvat eri vastuutahojen määrittelemien aikataulujen mukaisesti tähdäten siihen, että kaikki toimenpiteet olisivat valmiina tai muuttuneet toimintatavoiksi vuoteen 2030 mennessä. Vuoden 2025 talousarvioon on myös ehdolla koko kaupunkia koskeva tavoite liittyen tiekartan toimenpiteiden toteutumisasteeseen. Toimenpiteiden toteuttamissuunnitelmat kerätään talousarvioon ja kestävyystavoitteiden toteutumisesta tullaan raportoimaan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä. Kestävyystyön raportoinnissa on arviointikertomuksessa esitetyllä tavalla vielä selkeyttämistä. Raportointia on syytä kehittää suuntaan, jossa esimerkiksi nykyinen hyvinvointi-, talous- ja HINKU-raportointi saadaan kytkettyä yhdeksi vastuullisuusraportiksi.	Tarkastuslautakunta jää seuraamaan kestävyystavoitteiden edistymistä ja raportoinnin kehittymistä.	→
Asiakastytyväisyys toimialojen yhteisiin palveluihin	Arviointikertomus 2021: Tarkastuslautakunta toteaa, että sisäisten palvelujen tulee kehittyä toiminnalliset sekä taloudelliset realiteetit, mutta myös säädösympäristö ja asiakastytyväisyysnäkökulma huomioiden.	Lausunto 2021: Kaupunginhallitus edellyttää, että sisäisistä palveluista tehdään jatkossa määräajoin asiakastytyväisyyskysely. Vastuu asiasta on talous- ja hallintojohtajalla sekä henkilöstöjohtajalla. Tämä tulee ottaa käyttöön viimeistään 2023 vuoden aikana.	Porin kaupungin toimialojen yhteisiä palveluita koskenut asiakastytyväisyyskysely on toteutettu ensimmäisen kerran lokakuussa 2023. Suunnitelmassa on toteuttaa kysely seuraavan kerran syksyllä 2025. Vastausten vertailtavuuden säilyttämiseksi toteutetaan kysely vuonna 2025 pääasiassa samansisältöisenä kuin vuonna 2023. Tarkastuslautakunta kiittää toteutetusta kehitystyöstä.	↑

* Kehityksen tila-arvio

Teema	Tarkastuslautakunta valtuustokausi 2021-2024	Kaupunginhallituksen lausuntojen pääkohdat	Tarkastuslautakunnan kommentti	*
TE-toiminnot	Arviointikertomus 2023: Tarkastuslautakunta huolestui työllisyyden hoitoon asetettujen tavoitteiden toteutumattomuudesta.	Lausunto 2023: Tavoitteisiin vaikuttavia lainsäädäntömuutoksia tuli odottamattomasti. Kuntouttavan työtoiminnan paikkoihin ei työllisyyspalveluilla ole vaikutusvaltaa ja sikäli tavoite on huono. Toisaalta kuntouttava työtoiminta on ainoa toimenpide, joka on tarjolla vaikeasti työllistyville ja johon ohjaamiseen työvoimaviranomaisella on velvoite. Työllisyyspalvelut on useaan otteeseen ilmoittanut huolensa hyvinvointialueelle siitä, että haasteellisessa työmarkkina-asemassa olevien asiakkaiden palvelutarpeisiin ei vastata riittäväällä tasolla. Nuorisotakuun toteutus on enemmän työllisyyspalveluiden vastuulla. Valitettavasti tavoitetta ei ole onnistuttu saavuttamaan. Nuorille tarjotaan aktiivisesti töitä, palveluita tai koulutusmahdollisuuksia. Kaupunginhallitus edellyttää, että kaupungin työllistämispolitiikka ja sen tavoitteet valmistellaan erikseen päätettäväksi vuoden 2025 maaliskuun loppuun mennessä.	Tarkastuslautakunta jää seuraamaan, miten kaupunki linjaa työllistämispolitiikkaansa TE-uudistuksen toteuduttua. Muutaman pitkäaikaistyöttömän työllistäminen työpolkurahoituksella ei tarjoa kattavaa vastausta kasvavaan pitkäaikaistyöttömyyden ongelmaan.	→
Korjausvelka	Arviointikertomus 2022: Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota infran korjausvelkaan todeten korjausvelan hillitsemiseen ja pysäyttämiseen liittyvät tavoitteet tärkeiksi. Tarkastuslautakunta jää seuraamaan korjausvelan kehittymistä tulevina vuosina ja painottaa pitkän tähtäimen suunnitelmien tärkeyttä korjausvelan hallinnassa. Arviointikertomus 2023: Tarkastuslautakunta kysyy, ovatko kaikki asetut tavoitteet ja mittarit osuvia kuvaamaan teknisen toimialan näkökulmasta juuri oikeita asioita? Onko kaupungin infran kunnossapidon tilanne todella niin heikko, kuin mitä raportoidut tulokset antavat ymmärtää?	Lausunto 2022: Kaupunginhallitus edellyttää, että infran korjausvelkaa seurataan säännöllisesti ja huomioidaan talousarviovalmisteluissa. Valmisteluvastuu asiasta on teknisen toimialan toimialajohtajalla. Lausunto 2023: Tavoiteltavat asiat ovat olleet mielestämme infran osalta oikeita ja hyväksytyin strategian mukaisia. Mittareiden asetannassa ei ole kuitenkaan täysin onnistuttu ja mittareiksi on valikoitunut asioita, joiden toteutumiseen emme omalla toiminnallamme pysty täysin vaikuttamaan. Tästä on otettu opiksi ja vuoden 2025 talousarvioon on ehdotettu tavoitteita, joiden toteutumisen mittarit ovat enemmän riippuvaisia toimialan omasta toiminnasta. Sinänsä tulevat tavoitteet ja teot ovat muun muassa infran kunnossapidon osalta samankaltaisia kuin aikaisemmin. Kaupungin nykyinen investointiraami ei mahdollista korjausvelan kasvun pysäyttämistä.	Tarkastuslautakunta kokee korjausvelan säännöllisen seurannan tärkeäksi myös jatkossa. Tarkastuslautakunta painottaa lisäksi kaupunkikonsernin korjausvelan kokonaisuuden selvittämisen tärkeyttä.	→

* Kehityksen tila-arvio

Teema	Tarkastuslautakunta valtuustokausi 2021-2024	Kaupunginhallituksen lausuntojen pääkohdat	Tarkastuslautakunnan kommentti	*
Lupaprosessit	Arviointikertomus 2023: Elinvoima- ja ympäristötoimialan osalta tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, ettei lupaprosessin sujuvuudelle asetetuista tavoitteista tilinpäätösraportoinnin mittareiden mukaan saavutettu yhtäkään.	Lausunto 2023: Lupaprosessin toimivuutta on kehitetty ja Porin lupakäsittelyn nopeutta on saatu parannettua vuonna 2023. TOP10-kaupunkien uudisrakentamislupien käsittelyaika raportin mukaan vuonna 2023 Pori oli käsittelyajoiltaan nopein TOP10-kaupungeista. Joulukuussa 2023 rakennusvalvonnan henkilökunnalle järjestettiin LEAN-koulutus ja siellä saatuja ideoita ja toimintatapoja olemme käyttäneet hyväksi prosessien kehittämistyössä. Olemme ottaneet käyttöön puhelinajanvarauspalvelun arkisto- ja tarkastustii-meille parantaaksemme palvelua, tämä on aiemmin ollut käytössä vain lupapalveluissa.	Tarkastuslautakunta korostaa edelleen neuvontapalvelujen laadun jatkuvaa kehittämistä ja kannustaa laatimaan lupaprosessiin liittyviä asiakaslähtöisiä tehokkuusmittareita. Tarkastuslautakunta kannustaa tuomaan aktiivisesti esiin tapahtunutta kehitystä muun muassa elinvoimaviestinnän keinoin.	→
Liikelayosten yhdenmukainen kohtelu	Arviointikertomus 2023: Tarkastuslautakunta suosittelee, että Palveluliikelaitos harkitsee strategiatyön osana vuosikertomuksen laatimista Porin Veden tapaan.	Lausunto 2023: Kaupunginhallitus ei edellytä vuosikertomuksen laadintaa jatkossakaan. Myöskään mittareita ei kehoiteta laatimaan lisää. Hallinnollista työtä tulisi sen sijaan jatkossa vähentää.	Tarkastuslautakunta tarkentaa, että vuosikertomuksilla nähdään mahdollisuus tuoda esiin liikelayosten sisäisten jo seurattujen mittareiden kehitys talousarviovuotta pidemmältä aikaväliltä.	→

* Kehityksen tila-arvio

Teema	Tarkastuslautakunta valtuustokausi 2021-2024	Kaupunginhallituksen lausuntojen pääkohdat	Tarkastuslautakunnan kommentti	*
Varautumisen, sisäinen valvonta ja riskienhallinta	Arviointikertomus 2021: Tarkastuslautakunta toteaa huolestuneena, että Ukrainan suurta inhimillistä kärsimystä aiheuttava kriisi tulee aiheuttamaan monenlaisia uhkia konserniyhtiöiden toimintaan. Arviointikertomus 2022: Tarkastuslautakunta toteaa, että Porin Veden organisaatiossa ollaan hyvin tietoisia vesihuollon riskeistä ja riskienhallintaa toteutetaan suunnitelmallisesti. Valppautta ja varautumista haastavat samanaikaiset yhteiskunnalliset ilmiöt, joihin pitää reagoida. Arviointikertomus 2023: Tarkastuslautakunta kysyy, onko konsernijohtolla riittävän kattava kokonaiskuva koko kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta?	Lausunto 2021: Uhkakuvat eivät ole tarkastuslautakunnan vuoden 2021 arviointikertomuksen antamisen jälkeen juurikaan pienentyneet, vaan esimerkiksi talouden taantumapelot, inflaation kiihtyminen, korkojen nousupaine sekä erityisesti energian ja polttoaineiden hinnan nousu ja jopa mahdolliset energian käytön rajoitukset ovat merkittäviä riskejä ei pelkästään kaupungille ja sen tytäryhtiöille, vaan myös valtakunnallisesti sekä koko Euroopassa. Lausunto 2023: Käytössä oleviin valmisteluresursseihin nähden konsernijohtolle tuotettu kokonaiskuva kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta on kattava. Riittävän kattavuuden määrittäminen ei kuitenkaan ole yksiselitteistä. Ainakaan kaupunginhallitus ei ole edellyttänyt kattavamman kokonaiskuvan luomista. Kaupunginhallitus edellyttää, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta pyritään jatkuvasti kehittämään toimintaa. Vastuu asiasta on koko konsernijohtolla.	Tarkastuslautakunnan huomioiden lisäksi myös tilintarkastaja on valtuustokaudella antanut suosituksia liittyen Porin kaupungin sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan. Tilintarkastajan vuoden 2023 loppuraportissa suositeltiin, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan jalkauttamiseen osaksi toiminnan normaalia johtamista, suunnittelua ja seurantaa kiinnitetään huomiota. Lisäksi suositeltiin varmistamaan, että riskienhallintaan on osoitettu riittävät resurssit. Tilintarkastajan näkemyksen mukaan riskienhallintaan osoitettu henkilöstöresurssi on vähäistä. Tarkastuslautakunta edellyttää, että kaikki voitava tehdään Porin kaupungin varautumisen, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vahvistamiseksi.	★

* Kehityksen tila-arvio

1.4. Arviointityö

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kullakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista. Kaupunginhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu kuntalain edellyttämään arviointisuunnitelmaan, jonka perusteella laaditaan lautakunnan vuosittainen työohjelma. Arviointisuunnitelman tavoitteena on tarkastella valtuustokauden aikana kattavasti hallinto- ja palveluorganisaatiota.

Arviointityössä seurataan talousarviovuoden toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita sekä niiden toteutumista. Vuosittaisina arviointiaiheina ovat myös kaupungin ja kaupunkikonsernin tilinpäätös sekä strategisten tytäryhteisöjen osalta omistajan asettamien tavoitteiden toteutumisen arviointi. Arviointikertomuksessa seurataan myös kaupunkistrategian ohjausvaikutuksia sekä vastuullisuusarvioinnin osa-alueita. Erityisteemoina vuoden 2024 arviointikertomuksessa on käsitelty nuorisoyksikön toimintaa TE-uudistuksen rajapinnassa, kaavoitusyksikön sekä Suisto Kiinteistöt Oy:n toimintaa.

Vuoden 2024 arviointia koskien tarkastuslautakunta on pitänyt kaikkiaan 11 kokousta. Yhteenveto kokouksista ja käsitellyistä aiheista on esitetty alla olevassa taulukossa. Arviointityö perustuu päätöksentekoasiakirjoihin ja materiaaliin, joka on kerätty tutustumisesta toimialojen ja niiden yksiköiden toimintoihin. Lautakunta on kokouksissaan kuullut asiantuntijoita, yksiköiden päälliköitä sekä kaupungin johtoa. Tarkastustoimi on huolehtinut tarkastuslautakunnan hallinnollisista valmistelutehtävistä, lautakunnan arviointitehtävistä, tilintarkastuksen avustamisesta ja erillisselvityksistä.

Tarkastuslautakunnan kokoukset ja käsitellyt aiheet arviointivuonna 2024

20.8.2024

- Tarkastuslautakunnan arvioinnin 2024 työohjelma
- Tilintarkastajan vuoden 2024 työohjelma
- Tilintarkastuksen hankinta-asiat

24.9.2024

- Suisto Kiinteistöt Oy:n toimitusjohtajan kuuleminen
- Sidonnaisuusilmoitukset

15.10.2024

- Kaupunginjohtajan kuuleminen liittyen valtuustosopimukseen 2021–2025
- Nuorisoyksikön päällikön kuuleminen

26.11.2024

- Tarkastuslautakunnan ehdotus Porin kaupungin tilintarkastusyhteisön valitsemiseksi
- Kaupunginhallituksen lausunto vuoden 2023 arviointikertomuksesta

10.12.2024

- Tilintarkastajan väliraportointi vuoden 2024 tilintarkastuksesta

28.1.2025

- Kaavoitusyksikön päällikön kuuleminen
- Ympäristösuunnitteluyksikön päällikön kuuleminen - kestävyysteema

25.2.2025

- Elinvoima- ja ympäristötoimialan toimialajohtajan kuuleminen
- Henkilöstöjohtajan kuuleminen
- Sisäisen tarkastuksen toteutuminen vuonna 2024
- Arviointikertomuksen evästyskeskustelu

11.3.2025

- Sivistystoimialan johdon kuuleminen
- Arviointikertomuksen erityisteemojen käsittely

25.3.2025

- Kaupunginjohtajan sekä talous- ja hallintojohtajan kuuleminen
- Porin kaupungin ja kaupunkikonsernin tilinpäätös

22.4.2025

- Kaupunginhallituksen puheenjohtajan kuuleminen
- Arviointikertomuksen käsittely

6.5.2025

- Tilintarkastajan raportointi
- Tilintarkastuskertomus
- Arviointikertomuksen hyväksyminen

1.5. Tilintarkastus

Kaupungin ja erikseen nimettyjen konserniyhteisöjen tilintarkastuksesta on huolehtinut BDO Oy vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, HT Minna Ainasvuori. Tilivuoteen 2024 liittyen tilintarkastaja on raportoinut säännöllisesti lautakunnalle työohjelmansa etenemisestä ja keskeisimmistä havainnoista. Lakisääteisen tilintarkastuksen lisäksi tilintarkastaja on tehnyt hanketarkastuksia.

1.6. Sisäinen tarkastus

Tarkastuslautakunnan arviointityön lisäksi tarkastustoimi on suorittanut kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan alaista sisäistä tarkastusta kaupunginhallituksen vuosittain hyväksymän sisäisen tarkastuksen työohjelman sekä kaupunginjohtajan erillisten toimeksiantojen mukaisesti. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on varmistaa,

- että johdon saama informaatio on oikeata ja luotettavaa
- että riskienhallinta on toimivaa
- että voimavarojen käyttö on tehokasta ja taloudellista
- että sisäinen tarkkailujärjestelmä toimii
- että voimassa olevia säädöksiä, määräyksiä ja annettuja ohjeita on noudatettu.

Sisäisen tarkastuksen velvollisuus on antaa neuvoja järjestelmien ja toimintatapojen kehittämiseksi. Sisäinen tarkastus on toiminut kaupunginhallituksen vahvistaman työohjelman mukaisesti.

© Aleksi Postkiparta

2. TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Luvussa on käsitelty tilinpäätöksessä raportoidut toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteumat. Tässä yhteydessä ei käsitellä hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen toteutumista vaan HYTE-tavoitteet käsitellään erikseen arviointikertomuksen luvussa 6.

2.1. Yleinen kehitys

Käsillä oleva arviointikertomus on muutosten ja myllerrysten valtuustokauden 2021–2024 viimeinen. Valtuustokauden on mahtunut koronapandemiasta toipuminen, Venäjän aloittama hyökkäysota Ukrainassa sekä näitä globaaleja tapahtumia seurannut talouskasvun hiipuminen ja työttömyyden kasvu. Porin kaupungissa vuodet ovat sisältäneet isompia ja pienempiä uudistuksia organisaatiossa. Kaupunginjohtajan tehtävää on valtuustokauden aikana hoitanut kolme eri henkilöä.³

Hyvinvointialueuudistuksen myötä kaupungin organisaatiosta poistuivat pelastuslaitoksen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnot, minkä seurauksena henkilöstömäärä suunnilleen puolittui. TE-uudistus taas toi vuoden 2025 alusta kaupungin organisaatioon noin 130 työllisyydenhoidon ammattilaista ja uuden viranomaistoiminnon. Satakunnan työllisyysalue muodostuu kaikkineen yhdestätoista kunnasta. Molempien uudistusten yhteydessä palvelujen rajapintoja ja yhteistyökumppanuuksia on muovautunut uusiksi. Valtuustokauden loppumetreillä Porissa tehtiin historiallinen päätös Pori Energia Oy:n vähemmistöosuuden

myynnistä. Tulevaisuus näyttää, mitä muutoksia päätös tuo tullessaan.³

Satakunnan pitkäaikaistyöttömien määrässä on tapahtunut merkittävää kasvua. Pitkäaikaistyöttömien määrä joulukuussa 2024 oli Satakunnassa 3370 henkilöä. Vuoden 2023 lopussa vastaava lukema oli 2820 henkilöä. Myös Porin työttömyydessä oli vuonna 2024 havaittavissa kasvua työttömyysprosentin ollessa 2024 joulukuussa 14,1 prosenttia ja joulukuussa 2023 13,4 prosenttia. Myös lomautukset lisääntyivät. Avoimia työpaikkoja oli joulukuussa 270, mikä on 46 prosenttia vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Myös nuorisotyöttömyys on kääntynyt kasvuun, joulukuussa 2024 alle 25-vuotiaita työttömiä oli 20,8 prosenttia, mikä on viisi prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin.³

Väestönkehityksessä nähtiin ensimmäisen kerran vuosikymmeniin tilanne, jossa Porin väestö kasvoi lähes jokaisena kuukautena vuoden 2024 aikana. Kasvua selittää lähinnä maahanmuutto, joka toi 635 uutta asukasta kaupunkiin. Lopulta Porin väkiluku kasvoi 228 hengellä vuoden 2024 aikana ja asukasluku vuoden lopussa oli 83 316. Luonnollinen väestönlisäys pysyi kuitenkin negatiivisena, sillä syntyneitä oli 482 vähemmän kuin kuolleita.³

Kaupungin toimintaan liittyvät merkittävimmät riskit liittyvät aiempien vuosien tapaan veden ja sähkön jakeluun, laakisääteisten palvelujen turvaamiseen, tulvasuojelun kehittämiseen sekä kunnan johtamisen varmistamiseen erilaisissa häiriötilanteissa. Häiriötilanteiden hallintaan merkittävimpiä uhkatekijöitä tuovat tulvat, myrskytuhot, talvikunnossapidon haasteet sekä sähkön ja energian hinnan vaihtelut.³

Tietoturvan suhteen vuosi 2024 toi mukanaan edelleen kasvavaa uhkaa tietoturvallisuuteen liittyen. Kyberrikollisuus on Suomessa jatkanut kasvuaan ja erityisesti huijausviestien sekä tietojenkäsitelyviestien määrät ovat lisääntyneet huomattavasti. Kyberriskien ohella toimialat ovat listanneet merkittävimmiksi riskeikseen taloudelliset riskit, lainsäädännön muutoksiin liittyvät riskit, ammattitaitoisen henkilökunnan saatavuuden, yksintyöskentelyn, väkivallan uhan, kiinteistöjen kunnon, sisäilmariskeihin liittyvän päästöseurannan ja hyvinvointialueen kanssa tehtävän yhteistyön häiriintymisen. Palveluliikelaitoksen riskeissä mainittiin lisäksi toimialojen toiminnan ennakoinnattomat muutokset. Porin Veden osalta taas riskeissä mainitaan mahdolliset viemäritulvat sekä puhtaan veden tuotannon ja jakelun häiriöt.³

2.2. Toiminnallisten tavoitteiden kehitys

Toiminnallisten tavoitteiden arviointi rajataan arviointikertomuksessa pääosin toteutumatta jääneiden tavoitteiden käsittelyyn. Hyvinvoinnin- ja terveyden edistämiseen kytkeytyvät tavoitteet käsitellään arviointikertomuksen luvussa kuusi.

Vuodelle 2024 asetettujen toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Sivistystoimiala

Sivistystoimiala ei saavuttanut yhtäkään strategian painopisteeseen Kasvava Pori asetetuista toimialan yhteisistä tavoitteista. Sivistystoimialan osalta mittareina olivat:^{1, 2, 3}

1. Koulutuksen toteuttajat yhteistyöhön kurssimuotoisen jatko- ja täydennyskoulutuksen toteuttamiseksi yritysten tarpeeseen sivistystoimialan ohjaamana, päämääränä tavoitteen jalkauttaminen ja kurssien määrän kasvu +10 prosenttia.
2. Ylioppilaspohjainen sisäänotto yliopistokeskuksen tekniikan opintoihin, tavoitteena sisäänoton vakiinnuttaminen ja kasvattaminen.

3. Koulutilojen tapahtumakäytön ja majoittumisen pelisäännöt on olemassa, tavoitetasona ohjeistuksen opastus ja jalkautus kouluille.

Sivistystoimialan Porin kaupungin elinvoimaan liittyvät toimenpiteet eivät toteutuneet. Yritysyhteistyönä toteutettavan jatko- ja täydennyskoulutuksen osalta mittarin toteumatietoa ei ole saatavissa eikä yliopistokeskuksen tekniikan yo-pohjainen sisäänotto toteutunut ollenkaan vuonna 2024. Koulujen tapahtumakäytön pelisääntöjen jalkauttaminen kouluihin on kesken.^{1, 2, 3}

Tarkastuslautakunta ei pidä sivistystoimialalle asetettuja ja Porin kaupungin elinvoimaan liittyviä tavoitteita kovin onnistuneina. Kaksi kolmesta asetetusta elinvoimatavoitteesta ovat sellaisia, joiden toteutumiseen sivistystoimialalla ei juurikaan ole tosiasiallista mahdollisuutta vaikuttaa.

Perusopetus

Perusopetus saavutti kymmenen sille asetetuista kolmetoista osatavoitteesta kokonaan sekä kaksi tavoitetta toteutui osittain. Kokonaan toteutumatta jäi vain tavoite koulujen jako- ja samanaikaisopetustuntien määrän seurantaan laadittavasta työkalusta. Kiusaamisen ehkäisyn suunnitelman päivittäminen toteutui osittain. Lukuseula-tutkimukseen osallistui toisen, viidennen ja seitsemännen luokan oppilaista 85–88 prosenttia, kun tavoite oli testata kaikki oppilaat.^{1, 3}

Tarkastuslautakunta pitää perusopetuksen saavutettujen tavoitteiden kehitystä hyvänä. Vuonna 2023 toteutumatta jäi lähes puolet asetetuista toiminnallisista tavoitteista.

Tarkastuslautakunta haluaa nostaa hyvänä saavutuksena esiin sen, että tavoite pitkistä liikuntavälitunneista kaikissa kouluissa on toteutunut.

Edelleen perusopetuksen seurattavien mittareiden määrä kuitenkin erottuu kaikkien toimialojen joukosta muita yksiköjä selvästi suurempana.

Lukiokoulutus

Lukiokoulutukselle asetetuista kuudesta osatavoitteesta toteutuivat kaikki muut, paitsi S2-opintojaksojen lukumäärä. Kuitenkin myös S2-jaksojen määrässä oli saavutettu tavoitteen suuntaisesti jonkin verran lisäystä aiempaan verrattuna. ^{1, 2, 3}

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että toiminnallisten tavoitteiden hyvästä toteutumisasteesta huolimatta lukio ylitti molemmat asettamansa taloudelliset tavoitteet. Sekä koulutuksen yksikkökustannushinta per opiskelija että lukiokoulutuksen kokonaiskustannuksen tavoitehinta ylittyivät.

Sivistävä koulutus

Vuodelle 2024 on ensimmäistä kertaa koostettu sivistävälle koulutukselle oma, toiminnallisten tavoitteiden kokonaisuus. Sivistävä koulutus kokoaa yhteen Palmgren konservatorion, Porin taidekoulun, kansalaisopiston ja kaupungissa toimivien, taiteen perusopetusta tarjoavien yksityisten toimijoiden kokonaiskuvan. Sivistävälle koulutukselle oli asetettu kuusi mittaria, joiden kaikkien tavoitteet saavutettiin. ^{1, 2, 3}

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatukselle oli vuodelle 2024 asetettu kolme toiminnallista tavoitetta: yhteinen arvioinnin vuosikello käytössä kaikissa yksiköissä, vakinaisen henkilöstön osallistuminen lapsen tuen järjestämiseen liittyvään koulutukseen sekä asiakastytyväisyyskyselyn tulos palveluohjaukseen liittyen. Kaikki varhaiskasvatuksen toiminnalliset tavoitteet toteutuivat vain osittain. ^{1, 2, 3}

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, ettei varhaiskasvatus saavuttanut yhtään sille asetettua toiminnallista tavoitetta. Lisäksi taloudellisten tavoitteiden osalta varhaiskasvatuksen yksiköiden täyttöprosentti laski vuotta aikaisemmasta. Varhaiskasvatuksen osalta mittareiden suunta vaikuttaa huolestuttavalta.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelujen osalta asetetuista kuudesta osatavoitteesta toteutui viisi. Toteutumatta jäi ainoastaan tavoite nuorten taidemuseoon toteuttamista tapahtumista. Tavoite jäi toteutumatta, koska taidemuseo ei ollut remontin vuoksi auki. ^{1, 2, 3}

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelujen neljästä osatavoitteesta toteutui kokonaan erityisryhmien liikuntatoiminnan osallistujamäärien kasvattaminen. Toimintasuunnitelma seuraparlamentin roolin vahvistamiseksi toteutui osittain, samoin 5.- ja 8.-luokkalaisten Move! -mittaustulosten parantuminen. Move! -tuloksissa viidesluokkalaiset ylsivät tavoitteeseen, kahdeksaluokkalaisten tyttöjen mittaustulokset pysyivät samoina ja kahdeksaluokkalaisten poikien tulokset laskivat. ^{1, 2, 3}

Nuorisotyö

Nuorisotyön osalta oli asetettu kaksi tavoitetta, suunnitelma uuden nuorisoyksikön yhteisen toimintakulttuurin ja saumattoman palvelukokonaisuuden luomiseksi sekä tilanekuvan muodostaminen porilaisten nuorten palvelutarpeista ja palvelukokonaisuudesta. Molemmat nuorisotyölle asetetut tavoitteet toteutuivat. ^{1, 2, 3}

Tarkastuslautakunta toteaa vapaa-ajan lautakunnan alla toimivien sivistystoimialan palvelujen pääosin yltäneen asetettuihin tavoitteisiin. Lisäksi taloudellisten tavoitteiden osalta kulttuuripalveluiden käyttökustannukset laskivat vuoden 2023 tasosta. Liikuntapalveluiden osalta uimalaitosten kävijämäärät eivät ole nousseet koronaa edeltävälle tasolle, joka vaikuttaa pääsymaksukertymän kautta suoraan liikuntayksikön talouteen.

© Niko Poskiparta

Elinvoima- ja ympäristötoimiala

Elinvoima- ja ympäristötoimiala saavutti sille asetetut strategiseen painopisteeseen Kasvava Pori liittyvät tavoitteet. Elinvoima- ja ympäristötoimialan osalta mittareina olivat: ^{1, 3}

1. Matkailun ja tapahtumien tiekarttojen 2020–2025 päivitystyö vuosille 2025–2030, tavoitteena valmiit tiekartat.
2. Kävijälaskureiden analysoinnin konseptointi, tavoitteena konseptoinnin valmistuminen.

Lupaprosessien sujuvoittamiseen oli vuodelle 2024 asetettu neljä mittaria, joista toteutui kolme. Ainoastaan lupapalveluiden laatujärjestelmän kehittäminen on kesken, mutta päivitystyö on käynnistetty. Yritysvaikutusten arviointiin ja yritysmarkkinointiin asetetut kaksi tavoitetta on myös saavutettu. Toimenpiteelle "Maankäytön suunnittelu tukee investointeja" oli asetettu kolme mittaria, joista toteutumatta jäi Tahkoluoto-Paakarit-osayleiskaavan lainvoimaiseksi tuleminen. Osayleiskaavan tavoitteet muuttuivat ja aikataulu meni uusiksi. Tavoitteeseen "Asukasmäärään vaikuttaminen" oli asetettu neljä erillistä mittaria, joiden tavoitteet saavutettiin. Myös osaavan työvoiman saatavuuden kaksi osatavoitetta on saavutettu. ^{1, 3}

Joukkoliikenne saavutti molemmat sille asetetut tavoitteet. Työllisyydenhoitoon asetuista viidestä osatavoitteesta saavutettiin kokonaan kaksi. Kuntakokeilulle asetettu yrityksiin suunnattujen palkkatukipäätösten määrä jäi tavoitteesta, samoin jäi hyvinvointialueen kuntouttavaan työtoimintaan päässeiden asiakkaiden määrä. Nuorten työpajatoimintojen siirto nuorisoyksikköön toteutui yhteistyön näkökulmasta hyvin, mutta lainsäädäntömuutoksien johdosta pajoihin osallistuminen ei tarjoa nuorille taloudellista toimeentuloa. ^{1, 3}

Elinvoima- ja ympäristötoimialan osalta lupaprosessien sujuvoittamisen tavoitteet saavutettiin.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota työllisyydenhoidon osalta kuntouttavan työtoiminnan osallistujamääriin. Hyvinvointialue ei ole pystynyt tarjoamaan kuntouttavan työtoiminnan paikkoja kuin 205, vaikka tavoitetaso oli 480 paikkaa.

Tekninen toimiala

Tekninen toimiala saavutti yhden kolmesta strategiseen painopisteeseen Kasvava Pori asetetuista toimialan yhteisistä tavoitteista. Teknisen toimialan osalta mittareina olivat: ^{1, 3}

1. Markkinavuoropuhelujen määrä. Käydään markkinavuoropuhelu hankkeissa, joiden arvo on yli 500 000 euroa. Pienemmissä hankkeissa / hankinnoissa arvioidaan tapauskohtaisesti hankinnan merkittävyyttä paikallisen elinkeinoelämän kannalta. Tavoitetaso oli 90 prosenttia hankinnoista.
2. Kirjurinluodon saunapalvelujen mahdollistaminen, tavoitetasona toiminnan käynnistyminen.
3. Yyterin alueen yksityistiet. Tavoitetasona oli, että yksityistietoimitukset on tehty ja mahdolliset hoitosopimukset hyväksytty.

Tavoite käytävistä markkinavuoropuheluista on toteutunut infran osalta, kun vuoropuhelut on käyty sekä kalustohankinnoissa että katuvalojen omaisuuden hallintajärjestelmän osalta. Markkinavuoropuheluissa on saavutettu merkittävää parannusta vuoteen 2023 verrattuna, jolloin markkinavuoropuheluista toteutui vain kolme kappaletta tavoitteena olleesta viidestätoista. Kirjurinluodon saunapalveluiden osalta tavoite jäi toteutumatta ja siirtyy vuodelle 2025. Liittymät palveluja varten on tehty valmiiksi. Myöskään Yyterin yksityisteitä koskeva tavoite ei toteutunut, asia on edelleen käsittelyssä maanmittauslaitoksella. ^{1, 3}

Infrastruktuurin kunnossapitoon oli asetettu kolme erillistä tavoitetta ja peräti viisitoista mittaria seuraamaan tavoitteiden osien toteutumista. Vuonna 2024 infrayksikön tavoitteiden mittareista ainoastaan yksi jäi toteutumatta, kun maauimalan ja tennishallin viherympäristön parantaminen siirtyy myöhemmäksi. Parannus vuoteen 2023 nähden on iso, kun vuotta aiemmin infrayksikön tavoitteet jäivät kokonaan toteutumatta. ^{1, 3}

Tilatehokkuudelle oli asetettu neljä tavoitetta, joista saavutettiin vain tavoite valmiiksi tehdyistä kiinteistöjä koskevista palvelupyynnöistä. Tavoite tilojen energiankäytön

vähentämisestä ei toteutunut eikä myöskään tavoite tilojen iltakäytön lisäämisestä, kun Timmi-sovellukseen saatiin lisättyä vain yksi varattava tila lisää. Toteutumatta jäi myös tavoite 5G-verkkojen sopimusmäärän lisäyksestä julkisten rakennusten katoille, kun sopimuksia saatiin lisää vain yksi. Tavoitteena oli lisätä sopimuksia kolmella. ^{1, 3}

Tarkastuslautakunta toteaa teknisen toimialan tavoitteiden asettelun kehittyneen vuoden aikana huomattavasti.

Tilatehokkuuden osalta tarkastuslautakunta odottaa jatkossa tavoitteiden uudelleen suuntaamisen tarkastelua. **Tarkastuslautakunta jää seuraamaan tilatehokkuuden kehittymistä erityisesti kaupungin vajaakäytöllä olevien tilojen osalta.**

© Noora Jyrämä

Lähteet yleinen kehitys ja toiminnalliset tavoitteet:

- 1) Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2024–2026, kaupunginvaltuuston hyväksymä 11.12.2023
- 2) Sivistystoimialan toimialajohtajan kuuleminen tarkastuslautakunnassa 11.3.2025, talous- ja hallintojohtajan kuuleminen tarkastuslautakunnassa 25.3.2025 sekä muut selvitykset
- 3) Porin kaupungin tilinpäätös 2024, kaupunginhallitus 31.3.2025
- 4) Pori 2030 -strategia

2.3. Taloudellisten tavoitteiden kehitys

Talousarvio vuodelle 2024 vahvistettiin Porin kaupunginvaltuustossa 11.12.2023. **Porin kaupungin vuosikatteeksi** ilman liikelaitoksia talousarviossa arvioitiin 5,8 miljoonaa euroa. Toteutunut vuosikate oli 22,8 miljoonaa euroa. Vaikka toteuma oli 17,0 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota vahvempi, se ei riittänyt kattamaan poistojen määrää. Vuosikatteen heikentymistä on perusteltu toimintakatteen kasvulla ja verojen sekä valtionosuuksien laskulla. **Kaupunkikonsernin vuosikate** oli 70,3 miljoonaa euroa (87,4 miljoonaa euroa vuonna 2023), joten konsernin vuosikate laski 17,1 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta. ¹

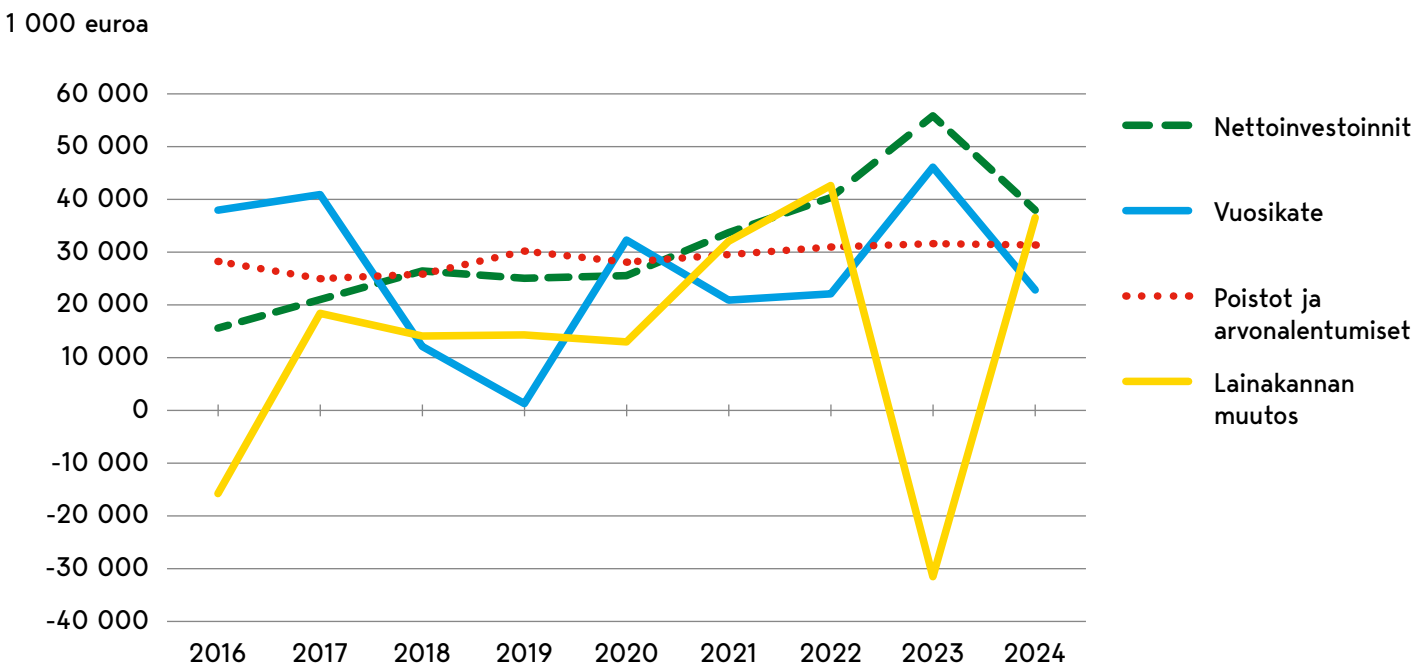
Vuonna 2024 Porin kaupungin taloudellisesti historian merkittävimpiin kuuluvan asian valmistelu oli Pori Energia Oy:n vähemmistöosuuden myynti, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi tammikuussa 2025. Lisäksi organisaatiossa valmisteltiin toinen merkittävä muutos, kun työllisyyspalveluiden järjestämistä vastuu siirtyi kunnille ja Satakunnan

Työllisyysalue aloitti toimintansa 1.1.2025. Tulos heikentyi huomattavasti edelliseen tilikauteen verrattuna, koska hyvinvointialueuudistusta edeltävän ajan perusteella määrättyjä veroja ei enää tilitetty ja valtionosuudet laskivat siirtolaskelmien jälkikäteistarkastukseen perustuen. ⁴

Verotulot olivat vuonna 2024 196,4 miljoonaa euroa. Verotulot toteutuivat 2,6 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota suurempina ja 4,3 miljoonaa euroa edellistä vuotta matalampana. Verotulojen laskua selittää hyvinvointialueiden rahoitukseen liittyvien, vanhan järjestelmän mukaisten tilitysten pois jääminen. Kaupungin veroprosentti pysyi ennallaan 8,36 prosentissa. Kaupungin vuosikate oli 274 euroa/asukas vuonna 2024. Vuonna 2023 vuosikate oli 555 euroa/asukas. Konsernin vuosikate oli 843 euroa asukasta kohti vuonna 2024. Vuonna 2023 konsernin vuosikate oli 1 052 euroa/asukas. ¹

Vuonna 2024 kaupungin vuosikate oli 72,8 prosenttia poistoista, kun edeltävänä vuonna luku oli 145,9 prosenttia. Vuosikatteen ollessa poistoista 100 prosenttia, oletetaan

Kuvaaja 1. Porin kaupungin nettoinvestoinnit, vuosikate, poistot ja lainakannan muutos ⁴

kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Poistot kuvaavat keskimääräistä vuosittaista korvausinvestointitarvetta. Mikäli vuosikate kattaa ne, kunnan ei tarvitse velkaantua tai realisoida omaisuuttaan pitääkseen olemassa olevat palvelujen tuotantovälineet toimintakunnossa.¹

Vuosikate on käyttötaloudesta ylijäävä rahamäärä, joka voidaan käyttää investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Yleisesti kunnan tulorahoitus katsotaan riittäväksi, mikäli vuosikate on siitä vähennettävien suunnitelman mukaisten poistojen suuruinen.¹

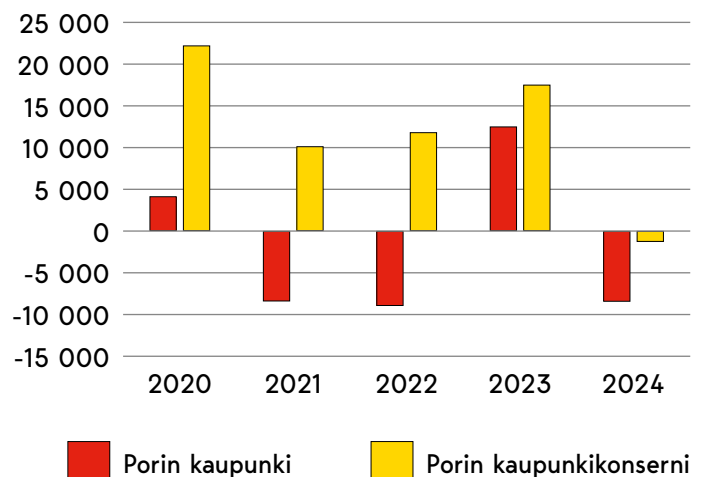
Vuonna 2024 toteutuneet investointimenot vaihtelivat jälleen lajeittain suhteessa muutettuun talousarvioon. Irtain ja muut investoinnit toteutuivat 51 prosenttisesti, infrastruktuuri-investoinnit 93 prosenttisesti sekä tilainvestoinnit 101 prosenttisesti. Kokonaisuudessaan nettoinvestoinnit ilman liikelaitoksia toteutuivat noin 90 prosenttisesti 40 miljoonan euron suuruisena ja jäivät alkuperäisestä talousarviosta 4,4 miljoonaa euroa. Infrarakentamisen puolella investointeja tehtiin noin 11,8 miljoonalla eurolla.

- **Opetus ja varhaiskasvatus:** Investointimäärärahalla hankittiin 4.- ja 7.-luokkalaisten Chromebookit sekä lukion ensimmäisen vuoden opiskelijoiden tietokoneet. Määrärahaa käytettiin myös Pasaasin vuokrapäiväkodin varustamiseen ja lukion tilojen kalusteiden uusimiseen. Osa hankinnoista hoidettiin käyttötalouden rahoilla.
- **Kulttuuri, liikunta ja nuoriso:** Määrärahalla hankittiin kalusteita Ohjaamon uusiin toimitiloihin.
- **Elinvoima- ja ympäristötoimiala:** Yyterin aukion yleissuunnitelmaa toteutettiin muun muassa uudella jäte- ja varastointialueella, pysäköintialueen viher- ja rajaussuunnitelmalla sekä sähkölatauspisteellä varustetulla pyöräparkilla. Konttialuetta parannettiin köysiaidoilla ja uusilla kalusteilla. Herrainpäivien vesi- ja viemäri liittymäprojekti eteni suunnitellusti. Kirjurinluodon investointimäärärahasta toteutettiin Kirjurinluoto-Kalafornia alueen yleissuunnitelma. Työpajojen investointimäärärahat käytettiin ajoneuvon hankintaan sekä Porin Karhureitin reittirakenteiden ja ulkokäymälöiden uusimiseen. Joukkoliikenteen pysäkkitolppien aikataulunäyttöinvestointi toteutettiin.

- **Tekninen toimiala:** Toimitusviivästysten takia ajoneuvojen hankinnan määrärahaa ei ehditty käyttämään täysimääräisesti.¹
- **Infrastruktuuri-investoinnit:** Suurimmat investoinnit olivat katujen perusparantaminen (2,7 miljoonaa euroa), Jokikeskus (1,9 miljoonaa euroa), katuvalojen saneeraukset (1,3 miljoonaa euroa), siltojen perusparannukset (0,9 miljoonaa euroa) ja Tuulikylän kadut (0,8 miljoonaa euroa).
- **Maanhankinta:** Pinomäessä tehtiin maanhankintaa Honkaluodon teollisuusalueen laajentumisen mahdollistamiseksi.
- **Tilainvestoinnit:** Suurimmat tilainvestoinnit olivat Pohjois-Porin monitoimitalo (3,9 miljoonaa euroa), Itä-Porin uusi päiväkodi (3,1 miljoonaa euroa), Ahlaisten monitoimitalo (2,6 miljoonaa euroa) ja Yyterin inforakennus (1,8 miljoonaa euroa). Suurimmat korjausinvestoinnit olivat Taidemuseon peruskorjaus (3,1 miljoonaa euroa), Reposaaren koulukortteli (2,8 miljoonaa euroa) ja Pasaasin päiväkodin perustukset (1,1 miljoonaa euroa).¹

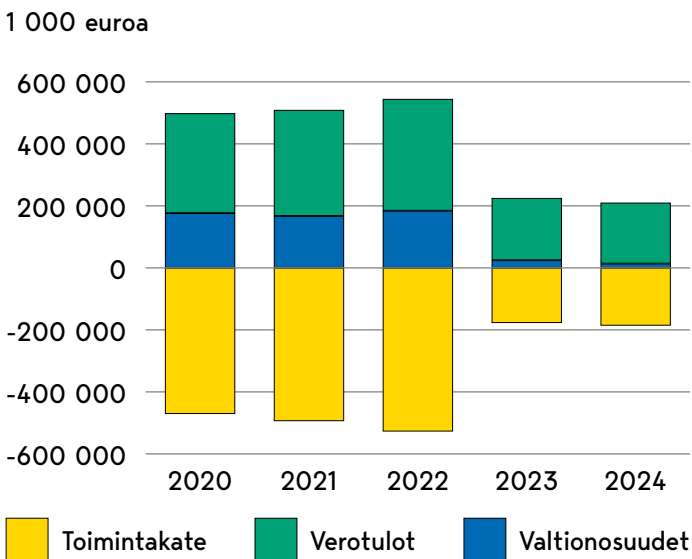
Porin kaupungin tilikauden tulos oli -8,5 miljoonaa euroa (14,5 miljoonaa euroa vuonna 2023). Kaupunkikonsernin tilikauden alijäämä oli 1,3 miljoonaa euroa (17,6 miljoonaa euroa ylijäämää vuonna 2023). Sekä vuoden 2024 kaupungin tulos, että kaupunkikonsernin tilikauden ylijäämä heikkenivät edellisen vuoden tilinpäätösluvuista.¹

Kuvaaja 2. Kaupungin ja konsernin yli- ja alijäämä 2020–2024, tuhatta euroa⁴

Kaupungin toimintakate oli -186,2 miljoonaa euroa ja toteutui 8,6 miljoonaa euroa edellisvuotta heikompana. Kaupunkikonsernin toimintakate oli -212,2 miljoonaa euroa ja heikkeni puolestaan 5,6 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta. **Toimintakate on toimintakulujen ja -tuottojen erotus.** Toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. ⁴

Kuvaaja 3. Porin kaupungin valtionosuudet, verotulot ja toimintakate vuosina 2020–2024 ⁴

Henkilöstökulut olivat yhteensä 152,3 miljoonaa euroa ja ne olivat 4,3 miljoonaa euroa suuremmat kuin vuonna 2023. Vakinaisen henkilöstön määrä niin ikään kasvoi 61 hengellä ollen vuoden 2024 lopussa 2438. Määräaikaisen henkilöstön määrä vähentyi puolestaan 71 henkilöllä ollen vuoden lopussa 458. Työllistettyjen määrä lisääntyi 21 henkilön verran ollen vuoden lopussa 130 henkeä. ¹

Ulkoisten palvelujen ostot kasvoivat 1,7 prosenttia edellisvuodesta ollen 60,7 miljoonaa euroa. Sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoiminnan vielä ollessa kaupungin harteilla ulkoisten palveluiden ostojen kasvuvauhti suhteessa henkilöstökulujen kasvuun on ollut nyt toteutunutta nopeampaa. Ulkoisten palveluiden ostojen osuus oli 20,5 prosenttia kaupungin toimintakuluista, ollen lähes sama edellisvuoteen verrattuna. ¹

Vuonna 2024 kaupunkikonsernin kokonaistoimintakulut olivat 479,6 miljoonaa euroa, jossa kasvua oli edellisvuodesta noin 14 miljoonaa euroa. Toimintatuotot nousivat edellisvuodesta kuusi miljoonaa euroa ollen 263,5 miljoonaa euroa. ¹

Porille kertyi tuloverotuottoa 4,7 miljoonaa euroa alkupe- räisen talousarvion yli eli yhteensä 151,3 miljoonaa euroa. Tuloveroa karttui 3,5 miljoonaa euroa edellisvuotta vä- hemmän. Valtionosuudet olivat enää 13,8 miljoonaa euroa, jossa laskua oli edellisvuodesta 10,8 miljoonaa euroa. Val- tionosuudet toteutuivat hieman talousarviota parempana. ¹

Kaupungin lainamäärä tilinpäätösajankohtana oli 364,6 miljoonaa euroa ja siinä on lisäystä 36,5 miljoonaa euroa edellisvuoteen verrattuna. Asukaskohtainen lainamäärä oli nyt 4 376 euroa, jossa nousua edellisvuoteen oli 429 euroa asukasta kohden. Kaupungin lainakanta kasvoi 11,1 pro- senttia. Konsernin lainat laskivat 2,3 prosenttia edellisestä vuodesta. Konsernilainaa Porissa oli tilinpäätöksen mukaan yhteensä 536,1 miljoonaa euroa eli 6 435 euroa asukasta kohti. ¹

Vuoden 2024 lopussa Porin kaupungin antamia vastuusi- toumuksia samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen ja mui- den puolesta oli yhteensä 98,8 miljoonaa euroa, mikä oli 8,9 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Näistä samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annettuja takauksia oli 95,9 miljoonaa euroa eli 97,0 prosenttia. ¹

Hyvinvointialueuudistus vähensi merkittävästi Porin kaupun- gin verotuloja ja valtionosuuksia, mutta samalla kaupungin lainakannassa vastaavaa kutistumista ei ole tapahtunut. Porin kaupungin lainakanta asukasta kohden on 4376 euroa. Luke- ma on korkea verrattuna Manner-Suomen kuntien keskiar- voon, joka on noin tuhat euroa vähemmän.

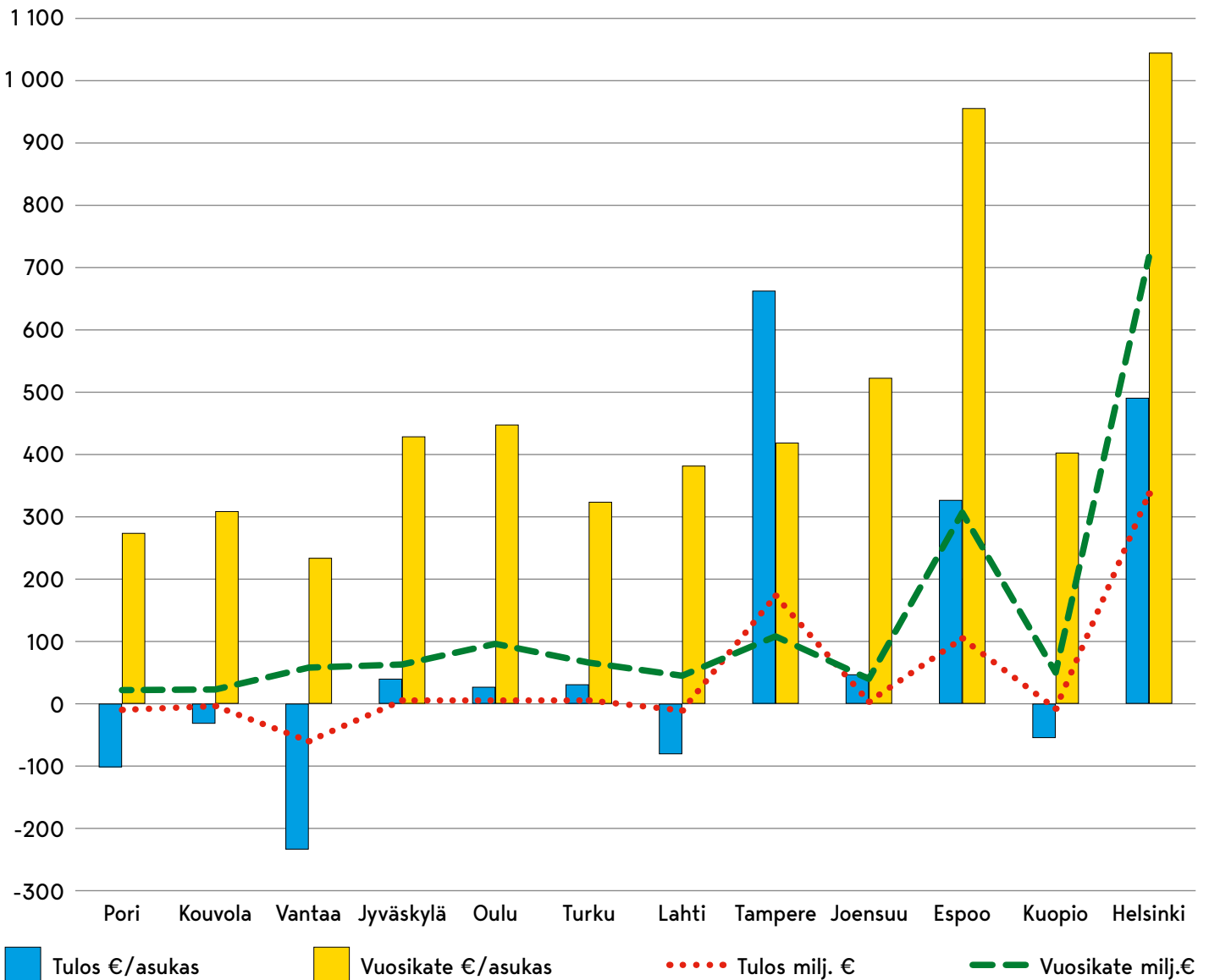
Tarkastuslautakunta huomauttaa Porin kaupungin suhteellisen velkaantuneisuuden kasvusta yhdistettynä nousseisiin korkokustannuksiin ja tulojen kasvun heik- koon kehitykseen. Tarkastuslautakunta kehottaa huomi- oimaan jatkossakin tarpeen kaupungin palvelurakenteen ja toimintojen tehostamiselle.

2.3.1. Suurten kaupunkien vertailu

Porin sijoitus Suomen kahdentoista suurimman kaupungin vuosikatteita ja tuloksia vertailtaessa putosi. Vuosikate asukasta kohden oli joukon toiseksi matalin ja tulos asukasta kohden samoin toiseksi pienin. Negatiivisia tuloksia teki edellä mainitusta joukosta viisi kaupunkia. Suurten kaupunkien vertailutiedot on kerätty kaupunkien tilinpää-

töstiedosta. Tampereen Veden liiketoimintakauppa vaikutti merkittävästi Tampereen kaupungin vuoden 2024 tilinpää-töksen tulos- ja rahoituslaskelmaan. Liiketoimintakaupan vaikutus Tampereen tilikauden tulokseen oli yhteensä 204,3 miljoonaa euroa. Espoon tulosta paransivat lähes 40 miljoonaa euroa talousarviota korkeampana toteutuneet rahoitustuotot. ²

Kuvaaja 4. Suurten kaupunkien vuosikate ja tulos vuonna 2024 ²

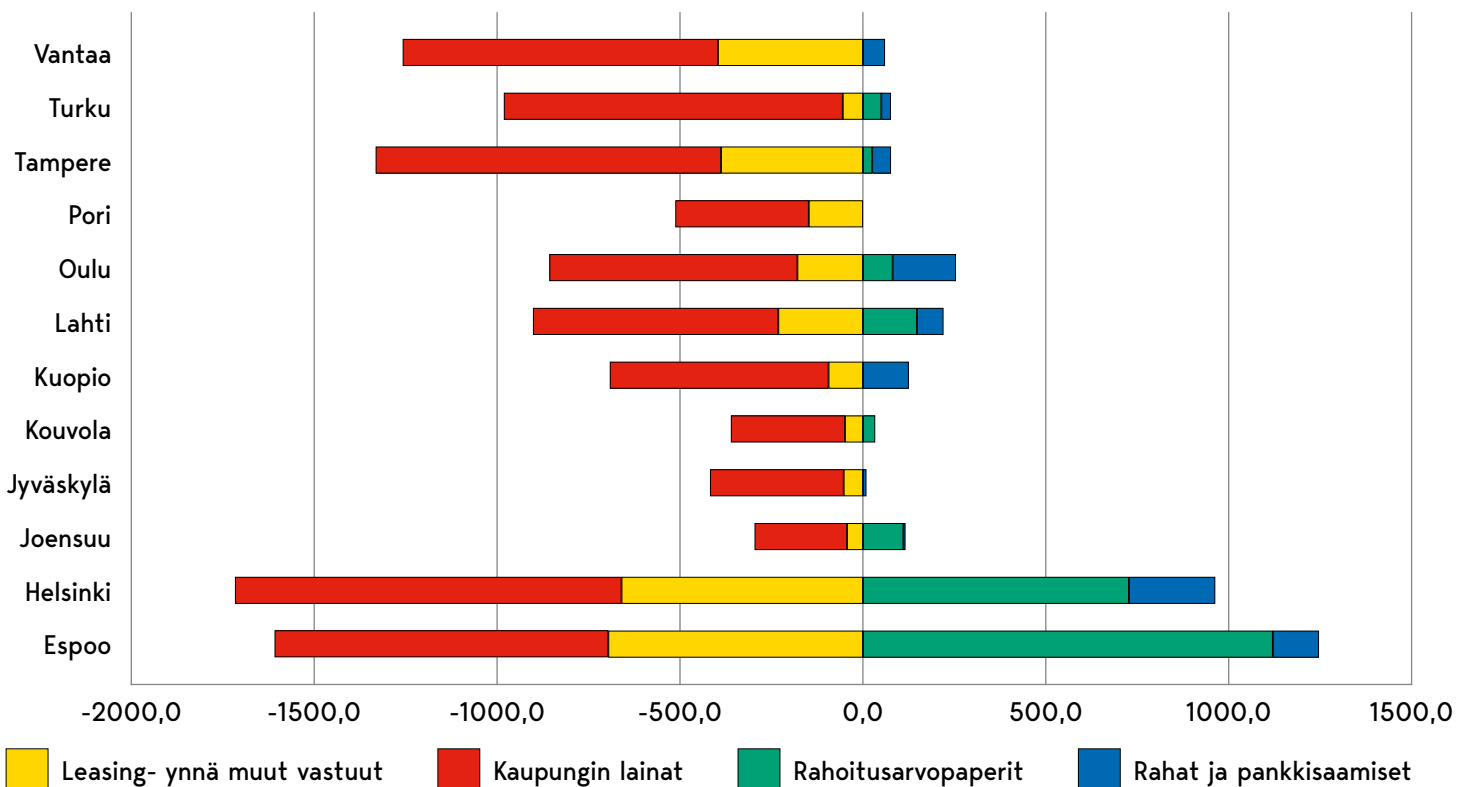
Porin kaupungin lainat asukasta kohti olivat vertailussa edelleen neljänneksi suurimmat ja lainaa oli asukasta kohden 4 376 euroa. ²

Kuntien taloudellista tilannetta on tapana arvioida velkamäärän mukaan. Lyhytaikaisia lainoja käyttämällä rahavarat voidaan pitää kohtuullisen pieninä, millä on alentava vaikutus velkamääriin. Sama vaikutus on, kun kunnat hankkivat omassa käytössä olevia tiloja vuokraamalla tai elinkaarisopimuksilla. Näistä syistä pelkkä velkamäärä ei välttämättä anna oikeaa kuvaa kunnan taloudellisesta tilanteesta.

Rahoitusarvopaperit voidaan rinnastaa rahavaroihin, koska ne ovat helposti muutettavissa rahaksi. Edellä mainitut tekijät on yhdistetty ja lopputulos osoittaa näillä tekijöillä syntyvän **nettovarallisuusaseman**.

Suomen kahdentoista suurimman kaupungin joukossa Porin kaupungin rahoitusvarallisuus oli pienin, -6 135 euroa asukasta kohti. Vertailussa parhaiten pärjasi Helsinki, jonka rahoitusvarallisuus oli -1 100 euroa asukasta kohti. Rahoitusvarallisuuden vertailu osoittaa pelkän velkamäärän tarkastelun sijaan kuvaavammin kaupungin vähäisten rahojen ja pankkisaamisten, maltillisen rahoitusarvopaperiomaisuuden sekä toisaalta suurehkojen leasing-, elinkaari- ja pitkäaikaisten vuokravastuiden merkityksen kaupungin nettovarallisuusaseman muodostumisessa. Kaupungin lainakan ohella myös leasing-vastuiden määrä vaikuttaa Porin osalta korkealta. Lisäksi tarkasteluajankohdan tilanteessa rahat ja pankkisaamiset sekä rahoitusarvopaperit vaikuttavat olevan moniin verrokkeihin nähden matalalla tasolla. Kaupunkien välistä asukaskohtaista nettovarallisuusasemaa tarkasteltaessa Pori sijoittuu suurten kaupunkien pohjalle. ²

Kuvaaja 5. Suurten kaupunkien nettovarallisuusasema ²

Kuvion 0,0-pystyakselin vasen puoli kuvaa kaupunkien vastuita ja lainoja. Pystyakselin oikea puoli esittää kaupungin rahoitusarvopaperien, rahojen ja pankkisaamisten määrän.

Tarkastuslautakunta jää odottamaan jo päätettyjen sekä suunnitteilla olevien tervehdyttämistoimien vaikutusta Porin kuntatalouteen.

2.3.2. Vuoden 2024 talousarvion ja tilinpäätöksen vertailu

Talousarviossa 2024 asetettu alkuperäinen tulostavoite oli -16,9 miljoonaa euroa. Tilinpäätös toteutui 8,4 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota vahvempaan. Kaikki talousarviomuutokset huomioiden tulostavoite laski vuoden aikana -17,6 miljoonaan euroon. Lopulta kaupungin tulos vuodelta 2024 oli -8,5 miljoonaa euroa.¹

Toimintatulot liikelaitokset mukaan lukien ylittivät alkuperäisen käyttösuunnitelman 6,6 miljoonalla eurolla ja toimintamenot 1,6 miljoonalla eurolla. **Toimintakate** muodostui 5,0 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota ja 8,2 miljoonaa euroa muutettua talousarviota vahvemmaksi. **Konsernipalveluissa** toimintakate pysyi alkuperäisen talousarvion raameissa toteutuen 2,9 miljoonaa euroa alkuperäistä

parempaan. **Elinvoima- ja ympäristötoimialan** toimintakate oli 2,0 miljoonaa euroa parempi kuin alkuperäinen talousarvio. **Teknisen toimialan** toimintamenot alittivat muutetun talousarvion 1,1 miljoonalla eurolla ja ylittivät alkuperäisen talousarvion 1,4 miljoonalla eurolla. **Sivistystoimialan** sivistyslautakunnan toimintakate oli puolestaan 2,8 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempi. Alkuperäisen käyttösuunnitelman sivistyslautakunta alitti 3,0 miljoonalla eurolla. **Sivistystoimialaan** kuuluvan vapaa-ajan lautakunnan alaisen toiminnan osalta toimintakate toteutui lähes alkuperäisen talousarvion suuruusena.¹

Tarkastuslautakunta pohtii, voitaisiinko tulevaisuudessa esimerkiksi toimintatuottoja lisäämällä ja kaupungin tilatehokkuutta aidosti parantamalla päästä taloudellisesti kestävämpään asemaan.

2.3.3. Liikelaitosten talous

Porin Vesi tuloutti talousarvion mukaisesti kaupungille peruspääoman korkoa 2,7 miljoonaa euroa. Toimintatulot nousivat 0,9 miljoonalla eurolla edellisestä vuodesta ollen 21,9 miljoonaa euroa, mikä oli 0,2 miljoonaa euroa enemmän kuin talousarviossa. Tilikauden ylijäämä oli 2,1 miljoonaa euroa, mikä ylitti talousarvion 0,3 miljoonalla eurolla. Talouden päätavoite eli liikelaitoksen talouden vakaana pitäminen toisaalta lyhytaikaisen kassanhallinnan ja toisaalta pitkäaikaisen investointien rahoituksen toteuttamiseksi toteutui vuonna 2024. Toiminnan menot olivat 12,7 miljoonaa euroa, joissa oli kasvua edelliseen vuoteen 0,2 miljoonan verran.¹

Investointien kokonaismäärä oli 4,96 miljoonaa euroa, mikä alitti sitovan enimmäismäärän. Investointikohteista noin 86 prosenttia oli saneerauskohteita, joista merkittävimmät olivat Pihlavan pääviemäri saneeraus ja Lukkarinsannan alavesisäiliön kunnostus. Suurin laajennus- ja uudisrakennusinvestointi oli vesihuoltoverkostojen rakentaminen Pohjois-Porin monitoimitalon läheisyyteen.¹

Liikevaihto ylitti muutetun käyttösuunnitelman 0,2 miljoonalla eurolla, mutta liiketoiminnan menot ylittivät suunnitelman 0,1 miljoonalla eurolla. Peruspääoman korkoa kaupungille maksettiin suunnitellusti 2,65 miljoonaa euroa. Käyttötalouden tilanne oli budjetoitua heikompi vuoden ensimmäisellä puoliskolla, mutta parani toisella puoliskolla. Investoinnit toteutettiin kokonaisuudessaan Porin Vesi-liikelaitoksen omalla tulorahoituksella. Valtuustoon nähden sitovien taloudellisten tavoitteiden toteutuminen oli hyvä. Korvaus peruspääomasta toteutui budjetoidun mukaisena, ja investointimäärä alitti valtuuston asettaman enimmäismäärän.¹

Porin Palveluliikelaitoksen käyttötalouden volyyymi pysyi hyvinvointialueuudistuksen jälkeisen laskun jälkeen melko tasaisena. Palveluliikelaitos tuloutti kaupungille 0,4 miljoonaa euroa korvauksena omasta pääomasta talousarvion mukaisesti. Toimintatulot toteutuivat 18,6 miljoonaan euroon, mikä on vajaa 0,1 miljoonaa euroa talousarviota vähemmän ja 0,6 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän.

Henkilöstökulut toteutuivat 0,1 miljoonaa euroa edellisvuotta matalampina 11,2 miljoonalla eurolla. Investoinnit toteutuivat talousarvion mukaisesti ja olivat 0,4 miljoonaa euroa.¹

Porin Palveluliikelaitoksen tarkoituksena on tuottaa ateria- ja puhtauspalvelut Porin kaupunkikonsernille liiketaloudellisten periaatteiden mukaisesti. Vuoden 2024 talousarviossa varauduttiin toiminnassa tapahtuviin muutoksiin ja niiden edellyttämiin sopeutustoimenpiteisiin. Merkittävimmät muutokset olivat puhtauspalveluiden optimointiprosessin pilotointi ja ateriapalveluiden kehittäminen, joiden avulla kompensoitiin elintarvikkeiden hintojen nousua ja sairauspoissaolojen vaikutuksia.¹

Palveluliikelaitoksen vuoden 2024 tilinpäätös sisältää kilpailulain edellyttämän eriytetyn laskelman ulkoisesta myyntitoiminnasta. Palveluliikelaitoksen ja HR-yksikön yhteistyönä jatkui puhtausalan henkilöstön työkyvyn kehittämisprojekti, jossa selvitettiin muun muassa siivousrobotiikan hyödyntämismahdollisuudet. Aterian ja puhtauden toimintojen kehittäminen sekä sopeutustoimenpiteet mahdollistivat laadukkaiden palveluiden tuottamisen kohtuullisin kustannuksin.¹

Vuoden 2024 toiminnan tuotot toteutuivat suunniteltua positiivisempina, ja henkilöstökulut olivat suunniteltua pienemmät. Talouden kehittymiseen vaikuttavat tulevat kustannustehokkuuteen tähtäävät kehittämistoimenpiteet ja sopeutustoimien onnistuminen. Palveluliikelaitoksen toiminnalliset ja taloudelliset riskit liittyvät tuotantokustannusten nousuun ja henkilöstökustannuksiin. Porin kaupungin strategiaan painopisteisiin Osaava Pori ja Hyvinvoiva Pori liittyvien tavoitteiden kerrottiin toteutuneen.¹

Lähteet Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen:

- 1) Porin kaupungin tilinpäätös 2024.
- 2) Koontitiedosto suurtenkaupunkien tilinpäätöstiedoista, kerätty keskitetysti kustakin kaupungista Lahden kaupungin tarkastustoimiston toimesta.
- 3) Tarkastuslautakunnan kuuleminen 25.3.2025.
- 4) Porin kaupungin tilinpäätökset 2016–2024 ja Kuntaliiton tilinpäätösanalyysit.

3. KAUPUNKIKONSERNI

Kaupunkikonserni poikkeaa yritysmailman konsernirakenteista siten, että siihen kuuluu konserniyhtiöiden lisäksi kaupunkiorganisaatio toimialoineen ja liikelaitoksineen, yhdistyksiä, säätiöitä, muita yhteisöjä sekä kuntayhtymiä. Kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnassa tavoitellaan kaupunkikonsernin kokonaisuutta. Tavoite on siis enemmän kuin yhteisöjen yhteenlaskettu taloudellinen tulos, mihin liittyvät yrityskonsernien tavoitteet.¹ Konserniyhteisöt toteuttavat kaupungin strategiaan ja kokonaisuuteen perustuen tuloksellisesti omistajan asettamia tavoitteita. Se, mitä konserniyhtiöiltä voidaan vaatia, riippuu Porin kaupungin omistusosuuden suuruudesta.²

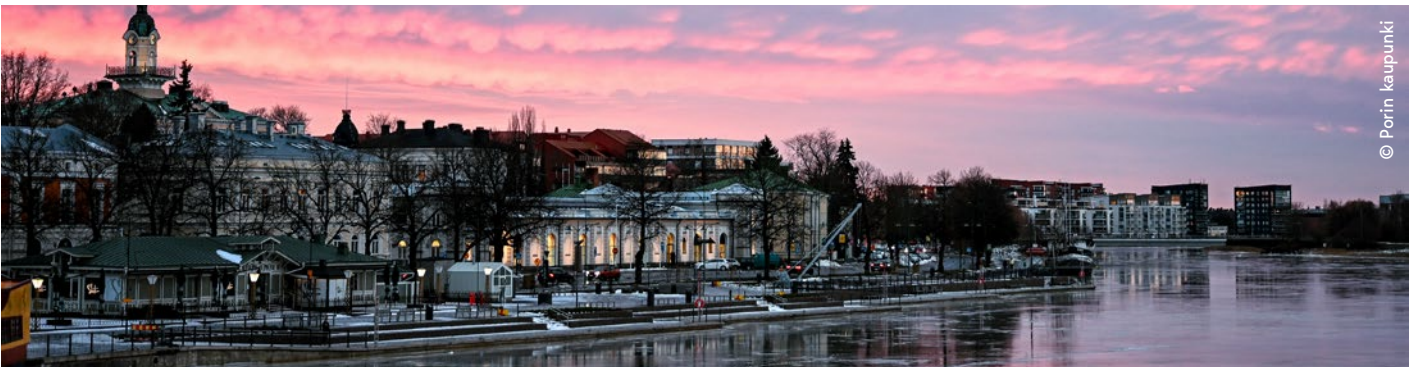
Porin kaupunkikonsernin konsernirakenteessa tapahtui muutamia muutoksia vuonna 2024. Yyterin Meriravintola Oy lopetti toimintansa 31.12.2024 ja Asunto Oy Porin Kiertokatu 16–18 asunnot siirtyivät pääomasijoituksena vuoden vaihteessa Porin YH-Asunnot Oy:n omistukseen³. Porin Kiertokadun asuntojen siirto Porin YH-Asunnot Oy:lle liittyi omistajan linjaukseen, jonka mukaan tavoitteena on keskittää kaupungin asuntojen omistus ja hallinta Porin YH-Asunnot Oy:lle⁴. Porin kaupunki perusti kesällä 2024 SuomiAreena Oy:n yhdessä MTV Oy:n kanssa⁵. SuomiAreena Oy yhdistettiin osakkuusyhtiönä Porin kaupungin vuoden 2024 konsernitilinpäätökseen. Vuoden 2024 konsernitilinpäätökseen oli yhdistelty yhteensä 52 tytäryhteisöä. Näistä 43 oli

tytäryhtiöitä, viisi säätiöitä, kaksi kuntayhtymää sekä kaksi osakkuusyhtiötä. Yhdistelemättä oli neljä osakkuusyhteisöä.⁶

Kaupunginvaltuusto määrittelee kaupungin tavoitteet ja näiden tavoitteiden mukaiset omistajapolitiittiset linjaukset. Omistajapolitiittisia linjauksia ja linjauksiin perustuvaa omistajaohjausta toteuttaa konsernijohto.^{4, 7, 8} Porin kaupungissa konsernijohtoon kuuluvat arviointihetkellä kaupunginhallituksen lisäksi kaupunginjohtaja, toimialajohtajat, omistajaohjauksen valmistelusta vastaava henkilö sekä talous- ja hallintojohtaja⁴. Omistajaohjauksen valmistelu-, toteutus- ja täytäntöönpanotehtävät siirtyivät 1.1.2024 alkaen hallinnollisesti konsernipalveluista elinvoima- ja ympäristötoimialan alaisuuteen uuteen kaupunkikehityksen omistajaohjausyksikköön^{9, 10}. Katso Porin kaupungin hallinnollinen organisaatiokaavio arviointikertomuksen sivulla 2.

Arviointihavaintojen perusteella omistajaohjauksen hallinnollisen uudelleenjärjestelyn myötä omistajaohjauksen hallinnointien konserniyhteisöjen koetaan nyt olevan paremmin osa kaupunkikehitystyötä kuin aikaisemmin.

Tarkastuslautakunta kysyy, ulottuuko kaupunkikehitystyö nykyorganisaatiorakenteella riittävän kattavasti ja vaikuttavasti läpi koko Porin kaupunkikonsernin?

© Porin kaupunki

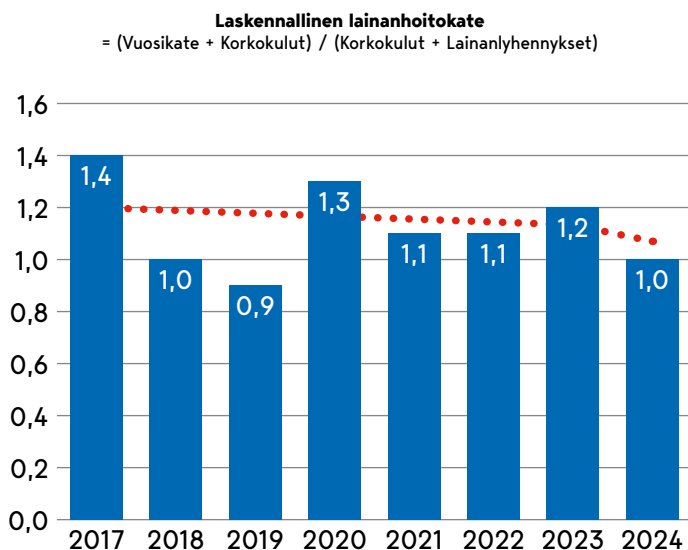
3.1. Konsernijohtolle asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Kaupunginvaltuusto on asettanut konsernijohtolle seuraavat talousarviovuoteen 2024 sidotut tavoitteet: ¹¹

1. Konsernin lainanhoitokatteessa tavoitellaan yli yhden olevaa lukua.
2. Konserniohjeen päivittäminen.

Laskennallinen lainanhoitokate. Laskennallinen lainanhoitokate kertoo siitä, miten Porin kaupunkikonserni pystyy tulo- ja meno- ja lyhennyskustannukset. Pidemmän aikavälin trendin seuraaminen on lainanhoitokatteiden kohdalla olennaisempaa kuin vuosikohtaisen toteuman analysointi. ² Kuviossa 1 voidaan nähdä kaupunkikonsernin laskennallisen lainanhoitokatteiden kehitys vuosina 2017–2024. Kaupunkikonsernin laskennallisen lainanhoitokatteiden kehitys on ollut tarkasteluajavälillä laskusuuntainen.

Kuvio 1. Konsernin laskennallisen lainanhoitokatteiden kehitys vuosina 2017–2024 ¹²

Konserniohje. Konserniohje määrittelee kaupungin ja sen tytäryhteisöjen väliset suhteet ¹³. Konserniohjetta sovelletaan kuntalain mukaan tytäryhteisöjen lisäksi soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen ¹⁴. Porin kaupungin konserniohje on hyväksytty voimaan kaupunginvaltuus-

tossa 22.3.2021 ⁷. Konserniohjeen päivitys tuotiin kaupunginhallituksen käsittelyyn keväällä 2025. Konserniohje on yhtiöoikeudellisesti sitova, kun se on hyväksytty osakeyhtiön yhtiökokouksessa yhtiötä sitovaksi. ¹⁵

Noudatettava normihierarkia on seuraava: ¹⁵

1. laki
2. yhtiöjärjestys (säätiöiden ja yhdistysten osalta säännöt)
3. osakassopimus
4. konserniohje.

Kaupunginhallitus vastaa konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta kaupunginvaltuustolle ⁷. Vuoden 2024 alusta kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtajaa on avustanut konserniohjeen kehitys- ja valmistelutehtävissä elinvoima- ja ympäristötoimialan kaupunkikehitys- ja omistajaohjausyksikkö ⁶.

Konsernijohtolle vuodelle 2024 asetettuja tavoitteita ei saavutettu.

Konsernin laskennallinen lainanhoitokate oli yksi, kun tavoitteena oli, että tunnusluku toteutuisi yli yhden. Lisäksi konserniohje oli tavoitteena päivittää vuonna 2024. Konserniohjeen päivitys tuotiin kaupunginhallituksen käsittelyyn vasta keväällä 2025 ja se on arviointihetkellä edelleen valmistelussa.

Vuosi 2024 on ollut arviointihavaintojen perusteella valmistelun vuosi. Sen lisäksi, että vuonna 2024 valmisteltiin julkisten työvoimapaikojen siirtoa kunnille, valmisteltiin Porin kaupungissa myös esimerkiksi Pori Energia Oy:n vähemmistöosuuden myyntiä.

Tarkastuslautakunta jää seuraamaan, miten vuoden 2024 aikana toteutetut valmistelutyöt konkretisoituvat esimerkiksi tarkasteltaessa konsernin laskennallisen lainanhoitokatteiden kehittymistä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että konserniohjeen päivityksen siirtäminen vuodesta 2024 keväälle 2025 on ollut tarkoituksenmukaista, jos päivityksen siirrolla on haluttu varmistaa konserniohjeen sisällön ajantasaisuus, ohjauksen ja sopivuus toimintaympäristöön.

3.2. Strategisille konserniyhtiöille määriteltyjen tavoitteiden toteutuminen

Kaupunginvaltuusto vahvistaa talousarviossa merkittävälle strategisille tytäryhtiöille vuositason strategiset tavoitteet. Strategisiksi konserniyhtiöiksi määritellään sellaiset yhtiöt, joilla on liikevaihdon ja toiminnan kokoluokan, toimialan, omistajariskin sekä kokonaisharkinnan näkökulmasta kaupunkikonsernissa merkittävä rooli. Määräysvalta tytäryhteisöissä tarkoittaa, että Porin kaupungilla on mahdollisuus ohjata tytäryhteisöjen toimintaa niin, että kaupunkikonsernin tavoitteet ja edut otetaan huomioon.^{2, 7, 11} Seuraavissa kappaleissa on kuvattu strategisille konserniyhtiöille vuodelle 2024 asetettujen strategisten tavoitteiden sekä niihin liitettyjen mittareiden toteutuminen sekä taloudellisen toteuma verrattuna vuoteen 2023.

Markkinoilla toimivat strategiset konserniyhtiöt ja Porin kaupungin omistusosuus yhtiöstä vuonna 2024:^{4, 6}

- Pori Energia Oy, omistusosuus 100 prosenttia
- Porin Satama Oy, omistusosuus 100 prosenttia

Muut strategiset konserniyhtiöt ja Porin kaupungin omistusosuus yhtiöstä vuonna 2024:^{4, 6}

- Länsirannikon Koulutus Oy, omistusosuus 48 prosenttia
- Porin YH-Asunnot Oy, omistusosuus 100 prosenttia
- Prizztech Oy, omistusosuus 77,12 prosenttia
- Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy, omistusosuus 50 prosenttia
- Suisto Kiinteistöt Oy, omistusosuus 100 prosenttia
- Keraämö Oy, omistusosuus 68,7 prosenttia

Saavutettavuusnäkökulmasta yhtiökohtaisissa talouden toteumavertailutaulukoissa ja tärkeimmissä suoritteissa on käytetty seuraavaa asteikkoa:

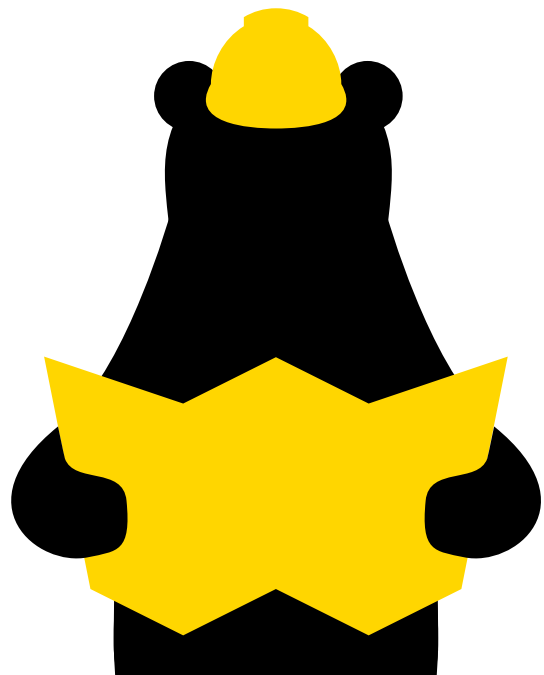
Mittari parantui:	↑
Mittari pysyi samana:	→
Mittari heikentyi:	↓

Mittarin tavoite toteutui:	Toteutunut
Mittarin tavoite ei toteutunut:	Ei toteutunut

Tarkastuslautakunta haluaa korostaa omistajalle suunnatun toteumaraportoinnin informatiivisuutta seuraavilla merkinnoilla:

Toteumatieto nähdään informatiiviseksi:	+
Toteumatiedon informatiivisuudessa nähdään kehitettävää:	—

Toteumatiedon kehittämistarpeella viitataan esimerkiksi siihen, ettei tavoitearvoa ole asetettu, vaikka se tavoitteen toteutumisen arvioinnin kannalta on olennaista tai numeraalisesta tavoitteesta huolimatta numeraalista toteumatietoa ei ole esitetty.

Länsirannikon Koulutus Oy

Länsirannikon Koulutus Oy vastaa ammatillisen koulutuksen järjestämisestä Satakunnassa ja Vakka-Suomessa ¹⁶. Porissa yhtiö toimii Kiinteistö Oy Porin Winnovan omistamissa tiloissa. Porin kaupungin omistajapoliittisissa linjauksissa on mainittu, että omistajaohjauksen näkökulmasta näitä yhtiöitä käsitellään vuodesta 2024 alkaen yhtenä kokonaisuutena. ⁴

Taulukko 1. Länsirannikon Koulutus Oy:n taloudellinen toteuma vuonna 2024 verrattuna vuoteen 2023 ¹⁷

Länsirannikon Koulutus Oy:n (emo) talouden tunnusluvut	Toteutunut vuonna 2023	Toteutunut vuonna 2024	*
Liikevaihto	53,71 miljoonaa euroa	57,29 miljoonaa euroa	↑
Liikevoitto	-4,35 miljoonaa euroa	1,71 miljoonaa euroa	↑
Tilikauden tulos	-3,59 miljoonaa euroa	2,51 miljoonaa euroa	↑
Omavaraisuusaste	78,73	80,65	↑
Kokonaispääoman tuotto, ROA	-11,38	10,35	↑

Taulukko 2. Kiinteistö Oy Porin Winnovan taloudellinen toteuma vuonna 2024 verrattuna vuoteen 2023 ¹⁸

Kiinteistö Oy Porin Winnova talouden tunnusluvut	Toteutunut vuonna 2023	Toteutunut vuonna 2024	*
Liikevaihto	4,19 miljoonaa euroa	4,06 miljoonaa euroa	↓
Liikevoitto	0,58 miljoonaa euroa	-0,03 miljoonaa euroa	↓
Tilikauden tulos	-0,43 miljoonaa euroa	-1,06 miljoonaa euroa	↓

Taulukko 3. Länsirannikon Koulutus Oy:n strategisten tavoitteiden ja tärkeimpien suoritteiden toteutuminen vuonna 2024 ¹⁷

Länsirannikon Koulutus Oy:n strategisiin tavoitteisiin liittyvä mittari	Tavoitearvo vuodelle 2024	Toteutunut arvo vuonna 2024	Mittarin raportoitu toteumatieto	**
Vetovoimaluku, opiskelijat, ei sisällä tutkintokoulutukseen valmentavia opintoja suorittavia opiskelijoita	1.20	1.10	Ei toteutunut	+
Vetovoimaluku, henkilöstö	73	75	Toteutunut	+
Tutkintojen määrä	2000 kappaletta	2004 kappaletta	Toteutunut	+
Tutkinnon osien määrä	15200 kappaletta	14197 kappaletta	Ei toteutunut	+
Opiskelijapalautteen keskiarvo asteikolla 1-5	4.35	4.26	Ei toteutunut	+
Toiminnan tulos	-2,5 miljoonaa euroa	2,51 miljoonaa euroa	Toteutunut	+

* Talouden tunnuslukujen kehityksen suunta

** Tarkastuslautakunnan arvio toteumatiedon informatiivisuudesta

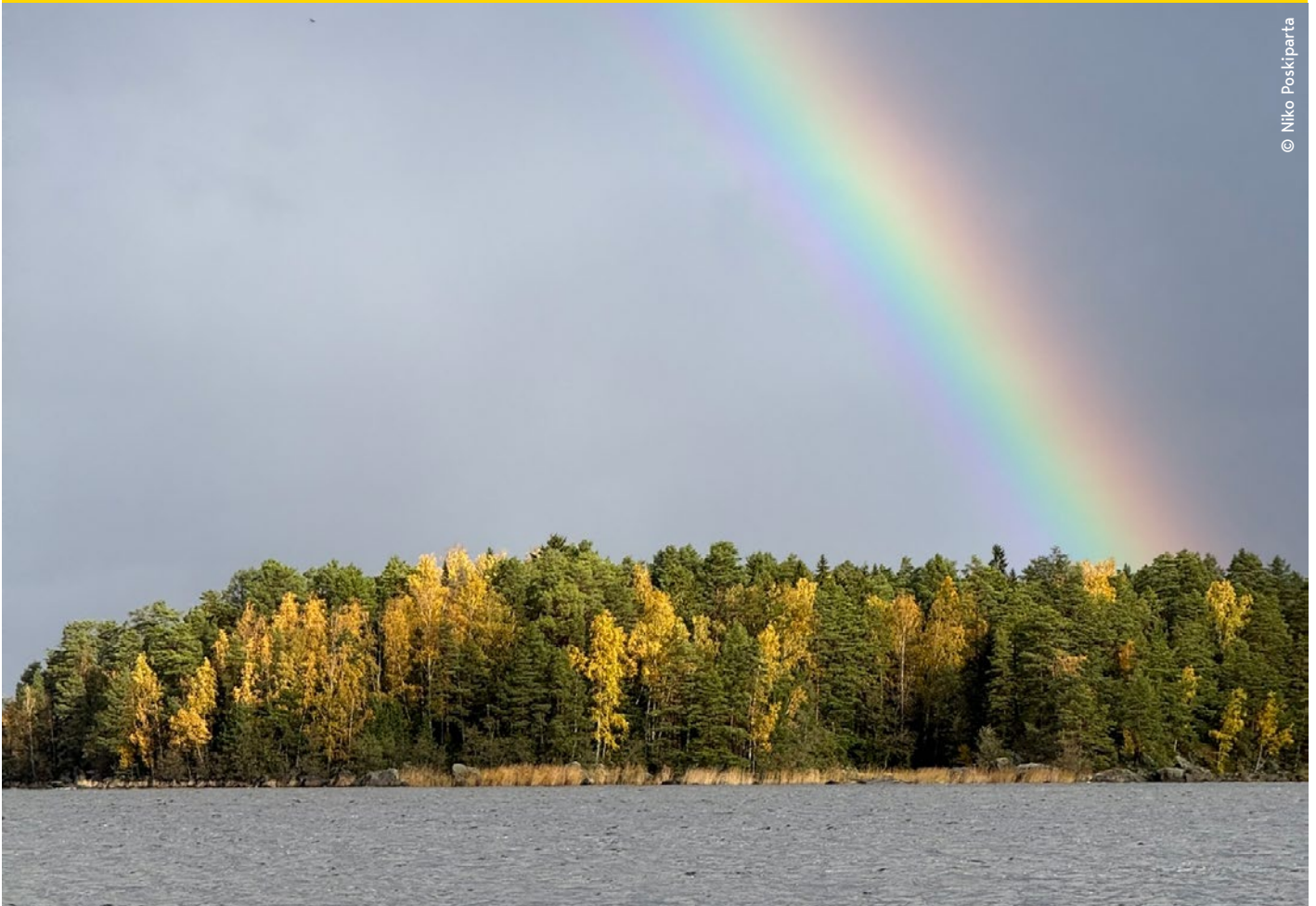
*** Tärkeimpien suoritteiden toteumatieto

Länsirannikon Koulutus Oy:n tärkeimmät suoritteet	Tavoitearvo vuodelle 2024	Toteutunut arvo vuonna 2024	***
Tavoitteellinen opiskelijavuosi, valtionosuuskoulutus	4692 opiskelijavuotta	4682 opiskelijavuotta	↓
Koulutus- ja palvelutuotannon myynti	4,833 miljoonaa euroa	5,602 miljoonaa euroa	↑

Länsirannikon Koulutus Oy:n tavoitteena oli vuonna 2024 edellisten vuosien tapaan yhtiön strategisten tavoitteiden saavuttaminen. Henkilöstön vetovoimaluku ja tutkintojen määrä mittareina saavuttivat tavoitteet, mutta opiskelijoiden vetovoimaluku, tutkinnon osien määrä sekä opiskelijapalautteen keskiarvo jäivät tavoitteista. Mittareiden valossa on omistajalle raportoitu, ettei yhtiön strategisia tavoitteita siis vuonna 2024 saavutettu. Valtionosuuskoulutukseen liittyvästä opiskelijavuosien määrätavoitteesta Länsirannikon Koulutus Oy jäi vain noin 0,2 prosenttia.¹⁷

Länsirannikon Koulutus Oy:n emoyhtiön liikevaihto kasvoi noin 6,7 prosenttia vuodesta 2023. Toiminnan tulos ylitti merkittävästi asetetun tappiollisen -2,5 tulostavoitteen ollen 2,51 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Vuoden 2024 aikana saatiin päätökseen kahdet muutosneuvottelut. Lisäksi koulutus- ja palvelutuotannon myynti ylitti tavoitteen noin 15,9 prosentilla.^{17, 19}

Tarkastuslautakunta kysyy, miten Länsirannikon Koulutus Oy:n ja Kiinteistö Oy Porin Winnovan omistajapoliittisissa linjauksissa mainittu omistajaohjaus yhtenä kokonaisuutena hyötyineen saadaan näkyviin omistajalle suunnatussa vuosiraportoinnissa?

Pori Energia -konserni

Pori Energia -konsernin emoyhtiön Pori Energia Oy:n liiketoiminta-alueita ovat energiapalvelut, joka käsittää sähkön, lämmön, jäähdytyksen ja prosessienergian tuotannon sekä lämmön ja viilennyksen jakelun.²⁰

Emoyhtiön lisäksi konserniin kuuluu täysin omistettut tytäryhtiöt Pori Energia Sähköverkot Oy ja Tuulia Energy Oy. Pori Energia Sähköverkot Oy on keskittynyt sähkömarkkinalain mukaiseen jakelu- ja alueverkkotoimintaan verkkoalueellaan. Tuulia Energy Oy on tuulivoima-alan palveluita tuottava yhtiö. Osakkuusyhtiöinä Pori Energian konsernitilinpäätökseen on yhdistelty Suomen Teollisuuden Energiapalvelut - STEP Oy, Voimapato Oy, Kolsin Voima Oy ja One1 Oy.²⁰

Taulukko 4. Pori Energia -konsernin taloudellinen toteuma vuonna 2024 verrattuna vuoteen 2023¹⁷

Pori Energia -konsernin talouden tunnusluvut	Toteutunut vuonna 2023	Toteutunut vuonna 2024	*
Liikevaihto	135,46 miljoonaa euroa	138,65 miljoonaa euroa	↑
Liikevoitto	26,02 miljoonaa euroa	20,85 miljoonaa euroa	↓
Tilikauden tulos	15,24 miljoonaa euroa	11,78 miljoonaa euroa	↓
Omavaraisuusaste	40,33	43,3	↑
Kokonaispääoman tuotto, ROA	6,39	5,3	↓

Taulukko 5. Pori Energia -konsernin strategisten tavoitteiden ja tärkeimpien suoritteiden toteutuminen vuonna 2024¹⁷

Pori Energia -konsernin strategisiin tavoitteisiin liittyvät mittarit	Tavoitearvo vuodelle 2024	Toteutunut arvo vuonna 2024	Mittarin raportoitu toteumatieto	**
Sijoitetun pääoman tuotto vähintään	5,5 prosenttia	ennuste 6,5 prosenttia	Toteutunut	+
Taloudellinen lisäarvo (EVA)	suurempi kuin 0 euroa	-43 000 euroa	Ei toteutunut	+
Hiilidioksidivapaan tuotannon osuus, kehitysuralla pysyminen laskettuna 36 kuukauden liukuvana keskiarvona	90 prosenttia	93,2 prosenttia	Toteutunut	+
Asiakkaiden keskeytyskustannukset ovat enintään Energiaviraston valvontamallin mukaiset	1,387 miljoonaa euroa	0,686 miljoonaa euroa	Toteutunut	+
Työtapaturmien määrä, jotka aiheuttavat yli yhden päivän poissaolon	0 työtapaturmaa	4 työtapaturmaa	Ei toteutunut	+

* Talouden tunnuslukujen kehityksen suunta

** Tarkastuslautakunnan arvio toteumatiedon informatiivisuudesta

*** Tärkeimpien suoritteiden toteumatieto

Pori Energia -konsernin tärkeimmät suoritteet	Tavoitearvo vuodelle 2024	Toteutunut arvo vuonna 2024	***
Sähkön myynti	599 gigawattituntia	505 gigawattituntia	↓
Kaukolämmön myynti	707 gigawattituntia	660 gigawattituntia	↓
Prosessienergian myynti	338 gigawattituntia	306 gigawattituntia	↓
Sähkön siirto loppuasiakkaille	890 gigawattituntia	928 gigawattituntia	↑
Sähkön siirto voimalaitoksilta	503 gigawattituntia	417 gigawattituntia	↓

Pori Energia -konserni saavutti tavoitteen hiilidioksidivapaan tuotannon osuuden kehittymisestä. Myös asiakkaiden sähköntoimitukseen liittyvät keskeytyskustannukset alittivat edellisten vuosien tapaan Energiaviraston valvontamallin sallimat kustannukset. Sähkön siirto asiakkaille ylitti tavoitteen noin 4,3 prosentilla kylmän alkuvuoden seurauksena. Muut yhtiön tärkeimmistä suoritteista jäivät tavoitteista. Kaukolämmön myyntimäärä jäi tavoitteesta noin 6,6 prosenttia, mihin raportoitiin vaikuttaneen pitkäaikaisia keskiarvoja lämpimämpi vuosi. Sähkön myynti jäi tavoitteesta 15,7 prosenttia, prosessienergian myynti 9,5 prosenttia sekä sähkön siirto voimalaitoksilta 17,1 prosenttia. Tavoitteista jäämisen taustalla raportoitiin olleen Porin Prosessivoima Oy:n pääturbiinigeneraattorin huollossa havaittu generaattorivaurio, minkä vuoksi sähköntuotanto Kaanaan voimalaitoksella aleni. Työtaturmiin liittyvää nollatavoitetta yhtiö ei saavuttanut. ^{17, 20}

Pori Energia -konsernin liikevaihto kasvoi noin 2,4 prosenttia ja sijoitetun pääoman tuotto prosentti toteutui tavoitellusti. Liikevoitto jäi 19,9 prosenttia ja tilikauden tulos 22,7 prosenttia vuodesta 2023. Taloudellinen lisäarvo jäi myös negatiiviseksi. Tämän raportoitiin johtuneen odottamattomista kertaluontoisista kustannuksista kuten Venatorin konkurssin vaikutuksista, VDD-kuluista, jotka viittaavat asiakkaiden tuottaman ylijäämäsähkön ostosta aiheutuviin hallinnollisiin kustannuksiin, Pori Energia Oy:n vähemmistöosuuden myyntihankkeeseen liittyvistä kustannuksista sekä Bioenergon pääomalan alaskirjauksesta. ^{17, 20, 21}

Kaupunginvaltuusto päätti 27.1.2025 myydä Porin kaupungin 100-prosenttisesti omistamasta Pori Energia Oy:stä 49 prosentin osuuden Polhem Infra KB:n perustamalle suomalaiselle osakeyhtiölle ²².

Tarkastuslautakunta jää seuraamaan, muuttuvatko Pori Energia Oy:n kaupunginvaltuuston asettamat strategiset vuositavoitteet tilanteessa, jossa Porin kaupungin omistusosuus yhtiöstä muuttuu 100 prosentista 51 prosenttiin.

Tarkastuslautakunta toteaa, että strategisten vuositavoitteiden kautta on tärkeä tuoda Porin kaupungille omistajana tietoa siitä, miten Pori Energia Oy:n vähemmistöosuuden myynnin tavoitteiden saavuttaminen vuositason tasolla etenee.

Porin Satama Oy

Porin Satama Oy:n toimialana ja liiketoimintaideana on tuottaa ja ylläpitää sekä toiminnallisesti että kustannuksiltaan tehokasta satamaa suomalaisen teollisuuden, logistiikkayhtiöiden ja satamaoperaattorien tarpeisiin ⁴.

Taulukko 6. Porin Satama Oy:n taloudellinen toteuma vuonna 2024 verrattuna vuoteen 2023 ¹⁷

Porin Satama Oy:n talouden tunnusluvut	Toteutunut vuonna 2023	Toteutunut vuonna 2024	*
Liikevaihto	8,16 miljoonaa euroa	8,60 miljoonaa euroa	↑
Liikevoitto	-0,50 miljoonaa euroa	-0,08 miljoonaa euroa	↑
Tilikauden tulos	-0,72 miljoonaa euroa	-0,18 miljoonaa euroa	↑
Omavaraisuusaste	58,0	58,8	↑
Kokonaispääoman tuotto, ROA	-0,1	0,2	↑

Taulukko 7. Porin Satama Oy:n strategisten tavoitteiden ja tärkeimpien suoritteiden toteutuminen vuonna 2024 ¹⁷

Porin Satama Oy:n strategiaan liittyvät mittarit	Tavoitearvo vuodelle 2024	Toteutunut arvo vuonna 2024	Mittarin raportoitu toteumatieto	**
Investoinnit toteutetaan vuosisuunnitelman mukaisesti	Kyllä	Kyllä	Toteutunut	+
Liikevoitto	0,83 miljoonaa euroa	- 0,08 miljoonaa euroa	Ei toteutunut	+
Pääoman tuotto	0,7 prosenttia	ei raportoitu	Ei toteutunut	—
Tavaraliikenteen tulojen kasvu	8,8 prosenttia	ei raportoitu	Ei toteutunut	—
Sairauspoissaoloprosentti	alle 2,5 prosenttia	ei raportoitu	Toteutunut	—
Koulutuspäivät	0,5 päivää/henkilö	ei raportoitu	Toteutunut	—
Porin Satama Oy:n tärkeimmät suoritteet	Tavoitearvo vuodelle 2024	Toteutunut arvo vuonna 2024	***	
Tavaraliikenteen tulot	5 830 000 euroa	5 051 087 euroa	↓	
Maanvuokratulot	2 500 000 euroa	2 607 404 euroa	↑	

* Talouden tunnuslukujen kehityksen suunta

** Tarkastuslautakunnan arvio toteumatiedon informatiivisuudesta

*** Tärkeimpien suoritteiden toteumatieto

Porin Satama Oy:n tavoitteena oli edellisten vuosien tapaan sataman toiminnallisen kilpailukyvyyn turvaaminen. Mittariksi tavoitteelle oli asetettu investointien toteuttaminen vuosisuunnitelman mukaisesti. Tavoitteen raportoitiin toteutuneen. Ro-ro-lastauksen eli ilman nosturia tapahtuvan lastauksen mahdollistavan ramppi-investoinnin kenttärakentamista siirtyi vielä vuodelle 2025, mikä on huomioitu vuoden 2025 investointisuunnitelmassa. Akuutteja korvausinvestointeja ei ollut tarpeen toteuttaa, vaikka niihin investointisuunnitelmassa vuosittain varaudutaan. Porin Satama Oy:n henkilöstön työkyvyn ja osaamisen pitämiseen korkealla tasolla liittyvien mittarien raportoitiin myös toteutuneen.¹⁷

Vuonna 2023 tärkeimpinä suoritteina seurattiin tavaraliikenteen määrää tonneina ja alusliikenteen kappalemäärää. Vuodelle 2024 tärkeimmiksi seurattaviksi suoritteiksi on muutettu Porin Satama Oy:n tavaraliikenteen tulot sekä maanvuokratulot. Satamaan tulee ja sieltä lähtee monenlaisia tavaravirtoja, jotka vaihtelevat määriltään ja tonnihinnoiltaan. Arviointihavaintojen perusteella on järkevämpää asettaa tavoitteeksi euromääräiset tulot, joilla on suora vaikutus sataman tulokseen kuin sataman liikennemääriä.² Maanvuokratuotot toteutuivat noin 4,3 prosenttia tavoiteltua paremmin. Tavaraliikenteen tulot jäivät tavoitteesta noin 13,4 prosenttia. Tavaraliikenteen tulojen kasvutavoite ei myöskään siis toteutunut. Strateginen tavoite kannattavasta satamatoiminnasta ei siis toteutunut. Yhtiön taloudellinen toteuma hieman parantui vuodesta 2023, mutta liikevoitto jäi negatiiviseksi ja alitti mittariksi asetetun liikevoittotavoitteen noin 910 000 eurolla. Pääoman tuotto prosentti tavoite ei myöskään toteutunut.¹⁷

Tarkastuslautakunta suosittelee, että omistajaohjauksesta vastuulliset varmistavat, että Porin Satama Oy raportoi jatkossa numeraaliset toteumat liittyen numeraalisiin tavoitteisiin.

Esimerkiksi pääoman tuottotavoitteeksi oli asetettu 0,7 prosenttia, mutta toteuman kerrottiin sanallisesti jääneen toteutumatta ilman, että numeraalista toteumatietoa esitettiin omistajalle suunnatussa raportoinnissa. Sama koski tavaraliikenteen kasvutavoitetta sekä henkilökunnan sairaspöissaolo- ja koulutuspäivätavoitteita.

Porin YH-Asunnot Oy

Porin YH-Asunnot Oy:n toimialana on omistaa ja hallita sekä rakennuttaa Porin kaupungin alueella sijaitsevia ja sinne rakennettavia kiinteistöjä sekä harjoittaa asuin- ja liiketilojen vuokraus ja vuokravälitystoimintaa ja isännöintitoimintaa ²³. Omistajapoliittisten linjausten mukaisesti Porin YH-Asunnot Oy solmi vuonna 2024 Porin kaupungin kanssa ostopalvelusopimuksen asumisneuvontapalvelujen tuottamisesta Porin kaupungille ^{4, 23}.

Taulukko 8. Porin YH-Asunnot Oy:n taloudellinen toteuma vuonna 2024 verrattuna vuoteen 2023 ¹⁷

Porin YH-Asunnot Oy:n (emo) talouden tunnusluvut	Toteutunut vuonna 2023	Toteutunut vuonna 2024	*
Liikevaihto	14,57 miljoonaa euroa	15,39 miljoonaa euroa	↑
Liikevoitto	0,45 miljoonaa euroa	0,83 miljoonaa euroa	↑
Tilikauden tulos	-0,29 miljoonaa euroa	0,03 miljoonaa euroa	↑
Omavaraisuusaste	9,81	11,75	↑
Kokonaispääoman tuotto, ROA	1,34	1,9	↑

Taulukko 9. Porin YH-Asunnot Oy:n strategisten tavoitteiden ja tärkeimpien suoritteiden toteutuminen vuonna 2024 ¹⁷

Porin YH- Asunnot Oy:n strategiaan tavoitteisiin liittyvät mittarit	Tavoitearvo vuodelle 2024	Toteutunut arvo vuonna 2024	Mittarin raportoitu toteumatieto	**
Liikevoitto	nolla tai > nolla	0,83 miljoonaa euroa	Toteutui	+
Maksuvalmius ilman seuraavan vuoden lainan lyhennyksiä	2	0.24	Ei toteutunut	+
Lainojen nettolyhennys	yli 1,5 miljoonaa euroa	1,8 miljoonaa euroa	Toteutui	+
Toteutunut käyttöaste tavallisissa vuokra- asunnoissa; toteutuneet vuokratuotot suhteessa teoreettiseen maksimi vuokratuottoon	yli 94 prosenttia	90,1 prosenttia	Ei toteutunut	+
Toteutunut asukkaiden vaihtuvuus tavallisissa vuokra-asunnoissa; uudet sopimukset koko asuntosopimuskannasta	alle 25 prosenttia	30,4 prosenttia	Ei toteutunut	+
Porin YH-Asunnot Oy:n tärkeimmät suoritteet	Tavoitearvo vuodelle 2024	Toteutunut arvo vuonna 2024	***	
Vuokraus	14 294 000 euroa	14 029 000 euroa	↓	
Isännöinti	920 000 euroa	1 066 000 euroa	↑	
Rakennuttaminen	313 000 euroa	290 000 euroa	↓	

* Talouden tunnuslukujen kehityksen suunta

** Tarkastuslautakunnan arvio toteumatiedon informatiivisuudesta

*** Tärkeimpien suoritteiden toteumatieto

Porin YH-Asunnot Oy:n liikevaihto nousi 5,6 prosenttia vuodesta 2023. Liikevoittotavoitteena ollut nollassa ylittyi noin 830 000 eurolla. Lainoja lyhennettiin nettolyhennyksenä 1,8 miljoonalla eurolla, mikä ylitti tavoitteena olleen yli 1,5 miljoonaa euroa. Yhtiön maksuvalmius jäi tavoitteesta olleen vuoden 2024 tilinpäätöshetkellä 0,24. Maksuvalmiustavoitteessa on kysymys Quick-Ratio Arava -tunnusluvusta, mikä ei ota huomioon pitkäaikaisten lainojen seuraavan vuoden lyhennyksiä.¹⁷ Tunnusluvun suositussarvo on 1, jolloin rahoitusomaisuus kattaa täysin lyhytaikaisten velkojen määrän. Tunnusluvun ollessa parempi kuin 1,5 pidetään sitä erinomaisena viitearvona. Porin YH-Asunnot Oy:n tavoitearvoksi oli asetettu 2.²

Porin YH-Asunnot Oy:n tärkeimmistä suoritteista isännöintitoiminta ylitti euromääräisen tavoitteen noin 15,9 prosentilla. Vuokraustoiminta jäi euromääräisestä tavoitteesta noin 1,9 prosenttia ja rakennuttaminen noin 7,3 prosenttia. Porin YH-Asunnot Oy ei saavuttanut tavallisten vuokra-asuntojen käyttöastetavoitetta tai tavoitetta liittyen asukkaiden vaihtuvuuteen. Vuokra-asuntojen kysyntä ja tarjonta eivät ole Porissa tasapainossa. Tarjonta ylittää kysynnän, mikä on ollut tilanne Porissa jo vuosia.^{17, 23}

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota siihen, että Porin YH-Asunnot Oy:n maksuvalmius oli laskenut vuonna 2024 alle yhden. Porin YH-Asunnot Oy:n maksuvalmiustunnusluku ei ole omistajalle suunnatun raportoinnin perusteella laskenut alle yhden ainakaan viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Prizztech Oy

Prizztech Oy on seudullinen voittoa tavoittelematon elinkeinopalveluiden tuottaja. Erityisenä tehtävänä yhtiöllä on yritysten kasvun edistäminen. ^{4, 24}

Taulukko 10. Prizztech Oy:n taloudellinen toteuma vuonna 2024 verrattuna vuoteen 2023 ¹⁷

Prizztech Oy:n talouden tunnusluvut	Toteutunut vuonna 2023	Toteutunut vuonna 2024	*
Liikevaihto	3,92 miljoonaa euroa	3,92 miljoonaa euroa	→
Liikevoitto	0,00 miljoonaa euroa	0,18 miljoonaa euroa	↑
Tilikauden tulos	0,00 miljoonaa euroa	0,21 miljoonaa euroa	↑
Omavaraisuusaste	57,91	60,61	↑
Kokonaispääoman tuotto, ROA	0,23	13,85	↑

Taulukko 11. Prizztech Oy:n strategisten tavoitteiden ja tärkeimpien suoritteiden toteutuminen vuonna 2024 ¹⁷

Prizztech Oy:n strategiaan liittyvät mittarit	Tavoitearvo vuodelle 2024	Toteutunut arvo vuonna 2024	Mittarin raportoitu toteumatieto	**
Uusyrityskeskus Enter Satakunnan asiakkaina olleiden yrittäjyydestä kiinnostuneiden henkilöiden määrä	700 henkilöä	618 henkilöä	Ei toteutunut	+
Uusyrityskeskus Enter Satakuntaan liittyvä asiakaskokemus (asteikolla 1-5)	4	4.63	Toteutunut	+
Yritysten kasvutavoitekartoitukset ja toimenpiteet kasvutavoitteiden saavuttamiseksi	30 kappaletta	45 kappaletta	Toteutunut	+
Yritysten investointivalmisteluiden avustaminen	5 kappaletta	10 kappaletta	Toteutunut	+
Porin ekosysteemisopimusta edistäneiden hankkeiden ja yhteistyöaktiviteettien lukumäärä	10 kappaletta	15 kappaletta	Toteutunut	+
Yritysten asiakaskokemus kiitettävä (asteikolla 1-5)	4	4.93	Toteutunut	+
Omistaja-asiakkaiden asiakaskokemus kiitettävä (asteikolla 1-5)	4	4.53	Toteutunut	+
Toteutunut tilikauden tulos vähintään	0 euroa	206 386,07 euroa	Toteutunut	+

* Talouden tunnuslukujen kehityksen suunta

** Tarkastuslautakunnan arvio toteumatiedon informatiivisuudesta

*** Tärkeimpien suoritteiden toteumatieto

Prizztech Oy:n tärkeimmät suoritteet

Tavoitearvo vuodelle 2024

Toteutunut arvo vuonna 2024

Omistaja ei ole asettanut yhtiölle strategisista tavoitteista erillisiä vuositasoisia suoritetavoitteita.

ei asetettu

ei raportoitu

Prizztech Oy:n vuoden 2024 strategisista toiminnallisista tavoitteista yritysten liiketoiminnan kasvun edistäminen ja omistaja-asiakkaiden kiitettävän asiakaskokemuksen saavuttaminen toteutuivat. Yrittäjyyden edistämisen ei raportoitu tavoitteena toteutuneen, koska Prizztech Oy:n asiakkaina olleiden yrittäjyydestä kiinnostuneiden henkilöiden määrä jäi tavoitteesta 11,7 prosenttia.¹⁷

Prizztech Oy:n liikevaihto 3,92 miljoonaa euroa oli samalla tasolla kuin vuonna 2023 ja tilikauden tulos toteutui tavoitteen mukaisesti positiivisena eli yli nollan¹⁷. Omistajalle raportoitiin myös, että yhtiöllä on voimassa sopimus seitsemän kunnan kanssa vuoden 2026 loppuun asti, minkä arvioitiin tuovan Prizztech Oy:n toimintaan vakautta¹⁹.

Porin kaupunkikonsernin elinkeinopalvelujen ohjauksesta ja järjestämisestä vastaa 1.1.2025 alkaen elinvoima- ja ympäristötoimialan kasvu- ja työllisyyspalvelut -yksikkö¹⁰. Elinkeinopalvelujen ohjaukseen ja järjestämiseen liittyy Prizztech Oy:n ohjaus².

Tarkastuslautakunta kysyy, mikä on Prizztech Oy:n omistajaohjauksen ja elinvoima- ja ympäristötoimialan kasvu- ja työllisyyspalvelut -yksikön Prizztech Oy:hyn kohdistaman elinkeinopalvelujen ohjauksen ero?

© Porin kaupunki

Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy

Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy (SAMK) on noin 7 000 opiskelijan ja lähes 500 asiantuntijan monialainen, kansainvälisesti suuntautunut korkeakoulu, joka tarjoaa koulutusta neljällä eri paikkakunnalla: Porissa, Raumalla, Huittisissa ja Kankaanpäässä ²⁵.

Taulukko 12. Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy:n taloudellinen toteuma vuonna 2024 verrattuna vuoteen 2023 ¹⁷

Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy:n talouden tunnusluvut	Toteutunut vuonna 2023	Toteutunut vuonna 2024	*
Liikevaihto	43,78 miljoonaa euroa	45,88 miljoonaa euroa	↑
Liikevoitto	1,45 miljoonaa euroa	-0,44 miljoonaa euroa	↓
Tilikauden tulos	2,95 miljoonaa euroa	2,23 miljoonaa euroa	↓
Omavaraisuusaste	85,2	85,0	↓
Kokonaispääoman tuotto, ROA	6,0	4,3	↓

Taulukko 13. Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy:n strategisten tavoitteiden ja tärkeimpien suoritteiden toteutuminen vuonna 2024 ¹⁷

Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy:n strategisiin tavoitteisiin liittyvät mittarit	Tavoitearvo vuodelle 2024	Toteutunut arvo vuonna 2024	Mittarin raportoitu toteumatieto	**
SAMKin opiskelijoiden työllistymisen valmistumisen jälkeen on metropolialueen jälkeen Suomen parasta. Työllistymisaste; Tilastokeskuksen työllistymistilasto	Kyllä	Ei	Ei toteutunut	+
SAMKissa vuosittain tehtävän työhyvinvointikyselyn tulos on parempi verrattuna koulutustoimialaan tai asiantuntijaorganisaatioihin	työhyvinvointikyselyn tulos suurempi kuin keskimäärin	työhyvinvointikyselyn tulos pienempi kuin keskimäärin	Ei toteutunut	+
SAMKin osuus rahoitusmallin mukaisista kaikkien ammattikorkeakoulujen tutkintopisteistä. Osuus tutkintopisteistä vähintään	3,9 prosenttia	3,95 prosenttia	Toteutui	+
TKI-toiminnan volyymi vähintään	5 miljoonaa euroa	5,2 miljoonaa euroa	Toteutui	+
Positiivinen tilikauden tulos	tulos nolla tai yli nolla	tilikauden tulos 2,23 miljoonaa euroa ja sijoitusten arvomuutoksilla oikaistu tilikauden tulos 0,7 miljoonaa euroa	Toteutui	+

* Talouden tunnuslukujen kehityksen suunta

** Tarkastuslautakunnan arvio toteumatiedon informatiivisuudesta

*** Tärkeimpien suoritteiden toteumatieto

Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy:n tärkeimmät suoritukset	Tavoitearvo 2024	Toteutunut arvo 2024	***
Tutkinnot	1 298 kappaletta	1 321 kappaletta	↑
Avoimessa amk:ssa suoritettut opintopisteet	39 310 kappaletta	30 201 kappaletta	↓

Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy:n osuus rahoitusmallin mukaisista kaikkien ammattikorkeakoulujen AMK-tutkintojen tutkintopisteistä oli tavoitteen mukaisesti yli 3,9 prosenttia. SAMKille tärkeimmistä suoritteista tutkintojen määrä ylitti tavoitteen noin 1,8 prosentilla, kun taas avoimessa ammattikorkeakoulussa suoritettut opintopisteet jäivät tavoitteesta noin 23,2 prosenttia. Työhyvinvoinnin osalta Eezy Flow Oy:n People Power -indeksi parani vuodesta 2023 0,6 yksiköllä, mutta jäi ammattikorkeakoulujen normi -vertailuindeksistä 0,8 yksikköä ja asiantuntijanormista 5,0 yksikköä. Työhyvinvointikyselyn vastausprosentin raportointiin nousseen vuoden 2023 vastausprosentista 19 prosenttiyksikköä.¹⁷

Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy:n tutkimus-, kehitys- ja innovaatio eli TKI-toiminnan volyymi ylitti euromääräisen tavoitteen noin 4,0 prosentilla ja sijoitusten arvon muutoksilla oikaistu tilikauden tulos 0,7 miljoonaa euroa toteutui yli tavoitteena olleen nollatason. SAMKin liikevaihto kasvoi vuodesta 2023 noin 2,1 miljoonalla eurolla, mutta liikevoitto toteutui noin 440 000 euroa negatiivisena. SAMKin liikevaihdon kasvun taustalla raportointiin olleen Euroopan Unionin ulkopuolelta tulleilta opiskelijoilta perittyjen lukukausimaksujen kasvu sekä hanketoiminnan volyymin kasvu.^{17, 19}

© Noora Jyrämä

Suisto Kiinteistöt Oy

Suisto Kiinteistöt Oy:n toimintaa sekä vuodelle 2024 asetettujen tavoitteiden toteutumista on arvioitu erityisteemana arvointikertomuksen luvussa 7.3.

Taulukko 14. Suisto Kiinteistöt Oy:n taloudellinen toteuma vuonna 2024 verrattuna vuoteen 2023 ¹⁷

Suisto Kiinteistöt Oy:n talouden tunnusluvut	Toteutunut vuonna 2023	Toteutunut vuonna 2024	*
Liikevaihto	2,40 miljoonaa euroa	2,37 miljoonaa euroa	↓
Liikevoitto	0,20 miljoonaa euroa	0,11 miljoonaa euroa	↓
Tilikauden tulos	- 0,06 miljoonaa euroa	-0,18 miljoonaa euroa	↓
Omavaraisuusaste	ei raportoitu	26	
Kokonaispääoman tuotto, ROA	ei raportoitu	-2	

Taulukko 15. Suisto Kiinteistöt Oy:n strategisten tavoitteiden ja tärkeimpien suoritteiden toteutuminen vuonna 2024 ¹⁷

Suisto Kiinteistöt Oy:n strategiaan liittyvät mittarit	Tavoitearvo vuodelle 2024	Toteutunut arvo vuonna 2024	Mittarin raportoitu toteumatieto	**
Oman pääoman tuotto	10 prosenttia	ei raportoitu	Ei toteutunut	—
Sijoitetun pääoman tuotto	2,5 prosenttia	ei raportoitu	Ei toteutunut	—
Enersensen kanssa solmitun vuokrasopimuksen toisesta määräaikaisjaksosta sopiminen Mäntyluodon kiinteistön osalta	vuokrasopimus toteutunut	vuokrasopimus ei toteutunut	Ei toteutunut	+
Karjarannan rakennusten toteutunut vuokrausaste	ei tavoitearvoa	ei raportoitu	Ei toteutunut	—
Laadittuna suunnitelma merituulivoimakomponenttien varastointi-, esiasennus- ja huoltoalueista	suunnitelma toteutunut	suunnitelma toteutuu tilikauden aikana	Toteutui	+

Suisto Kiinteistöt Oy:n tärkeimmät suoritteet	Tavoitearvo 2024	Toteutunut arvo 2024	***
Omistaja ei ole asettanut yhtiölle strategisista tavoitteista erillisiä vuositasoisia suoritettavuuksia.	ei asetettu	ei raportoitu	

* Talouden tunnuslukujen kehityksen suunta

** Tarkastuslautakunnan arvio toteumatiedon informatiivisuudesta

*** Tärkeimpien suoritteiden toteumatieto

Suisto Kiinteistöt Oy:n omistamien Karjarannan rakennusten vuokrausastetavoite on arviointihavaintojen perusteella 100 prosenttia eli tilanne, jossa kaikki rakennukset olisivat käytössä. **Tarkastuslautakunta pyytää omistajaohjausta varmistamaan, että Suisto Kiinteistöt Oy raportoi jatkossa omistajalle Karjarannan rakennusten vuokrausasteen tavoite- ja toteuma-arvot.**

Tarkastuslautakunta suosittelee myös, että oman ja sijoitetun pääoman toteutuneet tuottoprosentit raportoidaan jatkossa omistajalle tavoitteiden toteutumisen arvioinnin mahdollistamiseksi.

Keräämö Oy

Keräämö Oy on Porin ja sen seitsemän lähikunnan omistama jätehuolto-tyhtiö. Keräämö Oy järjestää omistajakuntien puolesta niiden vastuulle jätelain perusteella kuuluvat jätehuollon palvelut ja tehtävät. Näihin jätehuollon palveluihin ja tehtäviin kuuluu jätehuollosta huolehtimisen lisäksi kiertotalouden edistäminen keskitetysti ja kokonaisvaltaisesti. ⁴

Taulukko 16. Keräämö Oy:n taloudellinen toteuma vuonna 2024 verrattuna vuoteen 2023 ¹⁷

Keräämö Oy:n taloudelliset tavoitteet	Toteutunut vuonna 2023	Toteutunut vuonna 2024	*
Liikevaihto	4,46 miljoonaa euroa	7,38 miljoonaa euroa	↑
Liikevoitto	-2,09 miljoonaa euroa	0,12 miljoonaa euroa	↑
Tilikauden tulos	-1,97 miljoonaa euroa	0,11 miljoonaa euroa	↑
Omavaraisuusaste	73,4	71,3	↓
Kokonaispääoman tuotto, ROA	-23,3	3,4	↑

Taulukko 17. Keräämö Oy:n strategisten tavoitteiden ja tärkeimpien suoritteiden toteutuminen vuonna 2024 ¹⁷

Keräämö Oy:n strategiaan liittyvät mittarit	Tavoitearvo vuodelle 2024	Toteutunut arvo vuonna 2024	Mittarin raportoitu toteumatieto	**
Luodaan ja valitaan asiakastyytyväisyyden mittausjärjestelmä sekä tehdään ensimmäi- nen mittaus vuonna 2024	Kyllä	Ei	Ei toteutunut	+
Luodaan ja valitaan henkilöstötyytyväisyyden mittausjärjestelmä sekä tehdään ensimmäi- nen mittaus vuonna 2024	Kyllä	Kyllä	Toteutui	+
Sijoitetun pääoman tuotto	ei tavoitearvoa	4,7 prosenttia	Toteutui	—
Kierrätysaste Keräämö Oy:n alueella	ei tavoitearvoa	ei raportoitu	Ei toteutunut	—
Keräämö Oy:n tärkeimmät suoritteet	Tavoitearvo 2024	Toteutunut arvo 2024	***	
Liikevaihto	7 572 000 euroa	7 377 000 euroa	↓	

* Talouden tunnuslukujen kehityksen suunta

** Tarkastuslautakunnan arvio toteumatiedon informatiivisuudesta

*** Tärkeimpien suoritteiden toteumatieto

Keräämö Oy on omistajan asettaman tavoitteen mukaisesti vuonna 2024 luonut, valinnut ja toteuttanut henkilöstötyytyväisyyskyselyn. Yhtiön ensimmäinen asiakastyytyväisyyskysely tullaan toteuttamaan asetetusta tavoitteesta poiketen vuoden 2025 alkupuolella. Asiakastyytyväisyyskyselyn toteutus raportoitiin tarkoituksenmukaiseksi siirtää vuodelle 2025, jotta biojätteen erilliskeräys on käytössä ensin 100 prosenttisesti ja asiakkaat saaneet kokemusta yhtiön palvelusta niiden arvioimiseksi. Kierrätysastelaskennan toteuttamiseksi yhtiö tarvitsee riittävän hyvää määrä- ja laatu- dataa asumiseen liittyvästä jätteenkeräyksestä. Vuonna 2023 perustetulla Keräämö Oy:llä ei tällaista tietoa vertailuaineistoinen vielä vuonna 2024 ollut.¹⁷

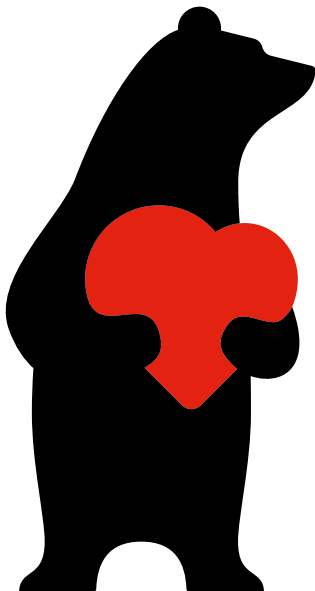
Keräämö Oy:n tärkeimmäksi suoritteeksi on määritelty liikevaihto. Yhtiön liikevaihto jäi tavoitteesta noin 2,6 prosenttia. Vuoden 2024 toteutuneella liikevaihdolla Keräämö Oy:n tilikauden tulos oli noin 110 000 euroa positiivinen, mikä toteutti omistajapoliittisissa linjauksissa tavoitteeksi määritellyn nollatuloksen. Sijoitetun pääoman tuottoprosenttitavoitteen raportoitiin toteutuneen.^{4, 17}

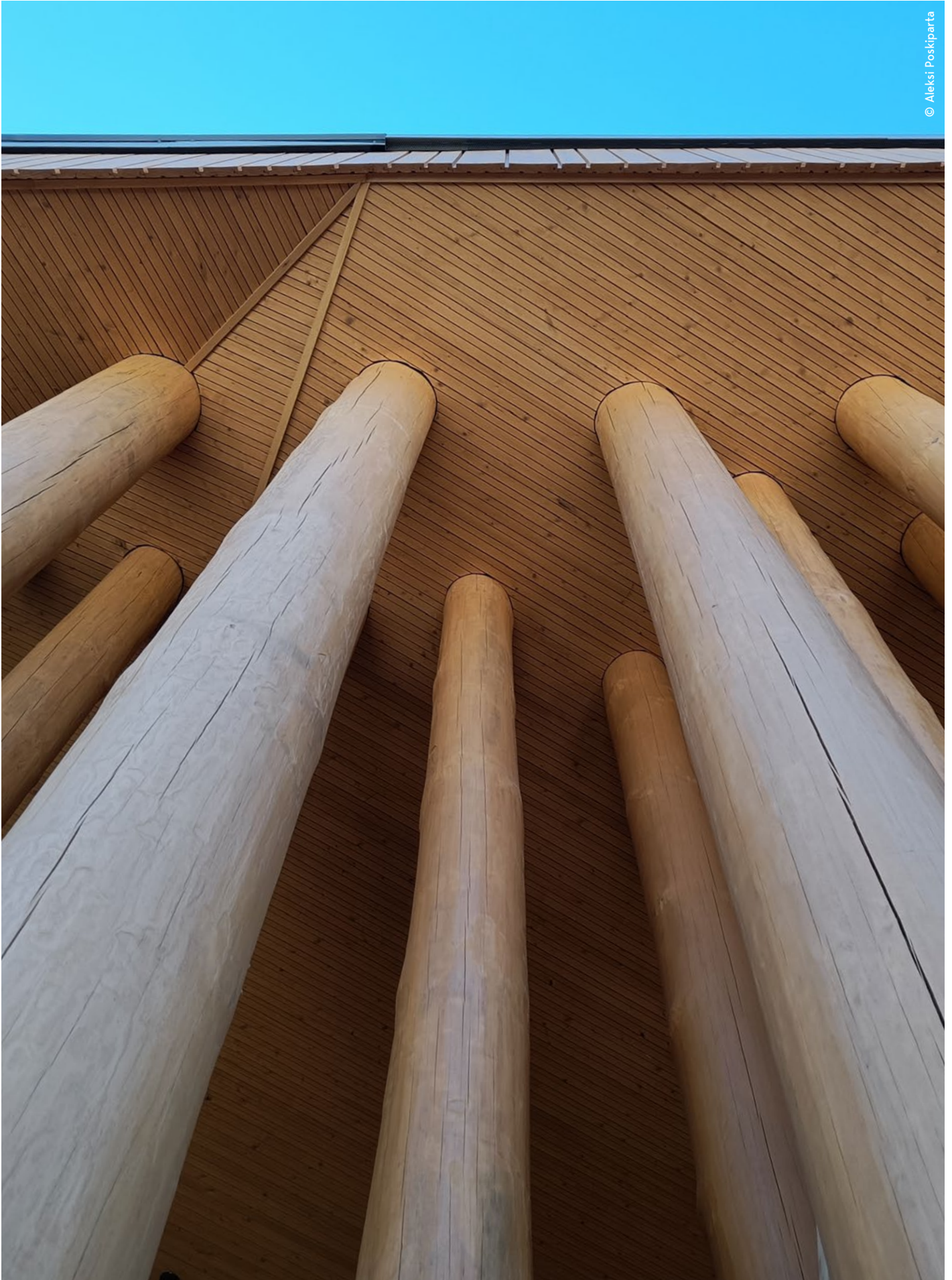
Tarkastuslautakunta suosittelee, että omistajaohjauksesta vastuulliset varmistavat, että Keräämö Oy jatkossa asettaa sijoitetun pääoman tuottoprosentille ja kierrätysasteelle numeraaliset tavoitearvot sekä raportoi omistajille kummastakin numeraaliset toteumaprosentit.

Lähteet konserniluku:

- 1) Meklin, P. (2018) Tavoitteet kuntakonsernin kokonaisedun osoittajana. Teoriaa ja havaintoja ARTTU2-tutkimuskunnista. ARTTU2-tutkimusohjelman julkaisusarja nro 8/2018
- 2) Haastattelu, kuuleminen ja selvitykset
- 3) Porin kaupungin tytäryhtiöt 31.12.2024
- 4) Porin kaupungin omistajapolitiittiset linjaukset 16.10.2023
- 5) MTV UUTiset (25.6.2024) MTV Oy ja Porin kaupunki yhtiöittävät SuomiAreenan – Suomen suurin yhteiskunnallinen festivaali uudistuu <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/mtv-oy-ja-porin-kaupunki-yhtiioittavat-suomiareenan-suomen-suurin-yhteiskunnallinen-festivaali-uudistuu/8963494>, haettu 28.3.2025
- 6) Porin kaupungin tilinpäätös 2024
- 7) Porin kaupungin konserniohje 22.3.2021, Kaupunginvaltuusto 22.3.2021 § 50
- 8) Korento, S., Lamberg, K., Lebedeff, P., Lehtonen, S., Myllymäki, J., Taipale, P. (2024) Kunnan omistajapolitiittiset linjaukset, Kuntaliitto. Helsinki.
- 9) Porin kaupungin hallintosääntö
- 10) Elinvoima- ja ympäristötoimialan toimintasääntö 1.1.2025
- 11) Porin kaupungin talousarvio 2024 ja taloussuunnitelmat 2024–2026
- 12) Porin kaupungin tilinpäätökset vuosilta 2017–2024
- 13) Asikainen, J., Huikko, K., Krakau, T., Korento, S., Lebedeff, P., Mononen, K. (2017) Kunnan konserniohje, Kuntaliitto. Helsinki.
- 14) Kuntalaki 410/2015 luku 7 § 47
- 15) Porin kaupungin konserniohje 2025, Kaupunginhallitus 24.3.2025 § 111
- 16) Länsirannikon Koulutus Oy:n tilinpäätös vuodelta 2024
- 17) Strategisten yhtiöiden raportit 31.12.2024
- 18) Kiinteistö Oy Porin Winnovan tilinpäätös vuodelta 2024
- 19) Porin kaupungin tytäryhtiöt 31.12.2024
- 20) Pori Energia Oy:n tilinpäätös vuodelta 2024
- 21) Energiapalvelujen erikoissanastoon tutustumiseen on käytetty apuna Copilot tekoälyavustetta.
- 22) Kaupunginvaltuusto 27.1.2025 § 10
- 23) Porin YH-Asunnot Oy:n tilinpäätös vuodelta 2024
- 24) Prizztech Oy:n kotisivut <https://www.prizz.fi/>
- 25) Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy:n tilinpäätös vuodelta 2024

4. HENKILÖSTÖJOHTAMINEN

Henkilöstöjohtaminen on yksi keskeisimmistä johtamisen osa-alueista ja sen tulee olla osana strategista suunnittelua sekä päätöksentekoa ¹. Henkilöstöjohtamisella vaikutetaan niin toiminnan tuloksellisuuteen kuin henkilöstön työelämän laatuunkin. Varsinkin silloin, kun henkilöstöjohtaminen on strategista ja toimii hyvin käytännön esihenkilötyössä. Henkilöstöjohtaminen on tuloksellista, kun se saadaan osaksi koko organisaation toimintaa. ² Strategisessa henkilöstöjohtamisessa tarvitaankin niin kunnan ylimmän johdon, henkilöstöjohdon, toimialajohdon kuin esihenkilöidenkin työpanosta ³.

Tavoitteena henkilöstöjohtamisessa ei ole pelkästään henkilöstöasioiden sujuva hoitaminen, vaan sen avulla voidaan vaikuttaa koko organisaation tavoitteiden saavuttamiseen. Henkilöstöjohtaminen kytkeytyykin organisaation perustetävään, päämääriin ja tavoitteisiin. Yhtenä henkilöstöjohtamisen keskeisenä tavoitteena on, että oikea määrä henkilöstöä on tekemässä oikeita asioita, jotta organisaation tavoitteet voidaan saavuttaa. ^{1, 4}

Porin kaupungin organisaatio on muuttunut useaan kertaan parin viime vuoden aikana. Muutoksia on tullut voimaan niin vuosina 2023, 2024 kuin 2025. Muutosten taustalla ovat vaikuttaneet muun muassa hyvinvointialue- ja TE-uudistus sekä organisaation toiminnan uudelleenorganisointi. Muutoksia on tapahtunut monella organisaation tasolla ja kaikilla toimialoilla. ⁵⁻⁹ Jatkuva muutos organisaatiossa aiheuttaa haasteita tiedolla johtamiseen ja edellyttää muutostoimintaa. Organisaatiossa on monenlaista toimintaa ja paljon yksiköitä, joiden alla on edelleen toimintayksiköitä ja tiimejä. Kuntien johtaminen edellyttääkin kokonaisuuksien johtamista ja muutosten onnistuminen, osaava työvoima sekä hyvä työnantajatoiminta varmistetaan henkilöstöjohtamisen keinoin. ^{1, 3, 7}

Konsernipalveluihin sijoittuva HR-yksikkö toimii toimialojen ja esihenkilöiden kumppanina sekä kehittää HR-prosesseja.

HR-yksikkö tuottaa keskitetyn toimintamallin mukaisesti tukipalvelut koko organisaatiolle. HR-toimintojen keskitäminen saatiin valmiiksi kesällä 2023 ja toimintamallia on päästy kehittämään vuoden 2024 aikana. Keskitetyn toimintamallin myötä virheitä on saatu vähennettyä sekä prosesseja yhdenmukaistettua ja parannettua. HR-yksikön tukipalvelut on jaettu palvelussuhdeasioihin ja rekrytointiin. Tukipalveluiden toiminnasta on saatu kerättyä dataa, kun HR-yksikössä otettiin tammikuussa 2024 käyttöön Elisa Desk -asiakaspalvelujärjestelmä tukipalvelupostien hallinnointiin. Aiemmin hallinnointi tapahtui sähköpostin kautta. Järjestelmän on kuvattu parantaneen raportointia ja tukipalvelupostien hallintaa. ^{6, 7, 10}

HR-tiedolla johtaminen

Tilannekuvaa ylläpidetään aktiivisesti kaupunginhallitukselle suunnattujen kolmannesvuosiraportointien sekä laajennetulle johtoryhmälle suunnattujen kuukausittaisten tilannekuvaraportointien muodossa. Vuodesta 2024 alkaen kaupunginhallitukselle suunnatussa raportoinnissa on siirrytty talousraportoinnin kanssa samaan rytmiin aieman neljännesvuosiraportoinnin sijaan. Keväällä julkaistava henkilöstöraportti kokoaa yhteen kuukausittain ja kolmannesvuosittain laadittavat seurannat kalenterivuoden ajalta. Tilannekuva on nyt aiempaa paremmin tiedossa raportoinnin ja seurannan kehityksen myötä. Näin ollen trendien kehitystä pystytään seuraamaan pitkin vuotta. Tieto lisääntyy pikkuhiljaa, minkä myötä toimintaa on mahdollista kehittää. ^{6, 7}

Raportointia on kehitetty vuoden 2024 aikana myös luomalla Sarastia365 BI -raportointijärjestelmän henkilöstöosioon raportit johdolle ja esihenkilöille. Myös talousosioon lisättiin henkilöstökustannusten seuranta varten oma raporttinsa. Uusien raporttien on tarkoitus helpottaa ja yksinkertaistaa johdon ja esihenkilöiden tiedolla johtamista.

⁶ Henkilöstöön liittyvän tiedon tarkastelussa on keskeistä,

että henkilöstötieto kytketään osaksi johdon raportointia ja esihenkilöiden arkityötä ¹¹.

Yksi tiedolla johtamisen kehitysaskel otettiin myös, kun vuoden 2024 talousarvion valmistelussa kiinnitettiin erityishuomiota henkilöstösuunnittelun ja talousarviovalmistelun synkronointiin. Samassa aikataulussa talousarvion valmistelun kanssa valmisteltiin toimialakohtaiset henkilöstösuunnitelmat, joiden pohjalta pystyttiin ensimmäistä kertaa johtamaan suoraan tarkka henkilöstöbudjetti. Toimialat laativat yksikkötasoiset henkilöstösuunnitelmat HR-yksikön tuella ja ohjeistamana. ^{7, 10} Henkilöstön määrällinen suunnittelu tehtiin siis tavanomaista aiemmin, jotta tieto henkilöstösuunnitelman kustannuksista saatiin käyttöön talousarvioneuvotteluissa ⁵. Ennakoiva henkilöstövoimavarojen suunnittelu on yksi tuloksellisen toiminnan keskeisistä taustatekijöistä ¹⁰.

Toteutuneita henkilöstökustannuksia seurataan ja verrataan henkilöstösuunnitelmaan laajennetussa johtoryhmässä kuukausittain. Vuoden 2024 henkilöstökulujen käyttösuunnitelmasta jäi käyttämättä noin 3 miljoonaa euroa eli noin 2–3 prosenttia. HR-yksikkö on selvittänyt henkilöstökulujen käyttösuunnitelman ja toteutuneiden henkilöstökustannusten välisen poikkeaman taustalla olevia tekijöitä talous- ja hallintoyksikön kanssa. Henkilöstöbudjetissa siis pysyttiin, mutta toiminnan ennustamista ja suunnittelun tarkkuutta pyritään jatkossa kehittämään. ^{7, 12} Vuoden 2025 alkupuolella on otettu käyttöön taloussuunnittelussa hyödynnettävän järjestelmän henkilöstösuunnitteluosio, minkä myötä talousarvio ja henkilöstösuunnitelma ovat nyt samassa järjestelmässä ¹³.

HR-tiedolla johtamista sekä toiminnan raportointia ja seuranta on kehitetty viime vuosina. Tiedolla johtamisen kehityksen sekä toiminnan tarkemman seurannan myötä toiminnassa on havaittu myös uusia kehityskohteita.

Tarkastuslautakunta painottaa tiedolla johtamisen kehittämisen tärkeyttä myös jatkossa. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että tiedolla johtamisen ja seurannan tuloksena saatavaa tietoa hyödynnetään niin toiminnan kuin johtamisenkin suunnittelussa ja kehittämisessä.

Henkilöstöohjelma ja henkilöstöraportti

Porin kaupungin strategisen henkilöstöjohtamisen keskeiset painopistealueet on kirjattu Porin kaupungin henkilöstöohjelmaan ja painopisteiden alle on listattu niihin liittyviä tavoitteita, toimenpiteitä ja mittareita. Painopistealueet ovat seuraavat: ^{4, 6, 10}

- henkilöstövoimavarojen johtaminen ja työnantajakuva,
- osaamisen johtaminen sekä
- työhyvinvoinnin johtaminen.

Henkilöstöohjelma on ollut pääpiirteiltään samansisältöinen kaksi valtuustokautta. Painopisteet ja tavoitteet on tarkoitus pitää samankaltaisena myös jatkossa, jotta kehityksen seuranta on mahdollista pidemmällä aikavälillä. Hyvään henkilöstöpolitiikkaan kuuluu henkilöstöohjelman laatiminen osana kaupunkistrategiaa. Henkilöstöohjelma otetaan päivitykseen vuoden 2025 aikana ja päivitystä tehdään uuden kaupunkistrategian valmisteluun peilaten. Päivityksen yhteydessä henkilöstöohjelmaa on tarkoitus konkretisoida sekä kehittää mittareita. Henkilöstöohjelma tukee ja täydentää kaupunkistrategiaa sekä auttaa viestimään henkilöstöasioiden hoidon yhtenäisistä periaatteista. ^{4, 7} On tärkeää saada koko organisaatio sitoutumaan henkilöstöohjelman tavoitteiden toteuttamiseen henkilöstökäytäntöjen ja -prosessien kautta. ³

Henkilöstöohjelman tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan henkilöstöraportin ja osavuosi- ja vuosiraportointien muodossa. Henkilöstöohjelman toteutumista on arvioitu Porin kaupungin henkilöstöraportissa. Positiivisina huomioina vuoden 2024 henkilöstöraportista voidaan nostaa esiin kehityskeskusteluiden määrän kasvu sekä työhyvinvointikyselyn tulosten ja poissaolomäärien kehitys: ^{6, 7}

- Kehityskeskustelujen määrä on noussut noin 40 prosentilla verrattuna vuoteen 2023.
- Joka toinen vuosi toteutettavan työhyvinvointikyselyn tulokset paranivat monella saralla verrattuna vuoden 2022 tuloksiin. Kyselyyn myös vastattiin aiempaa aktiivisemmin.

- Poissaolojen määrässä on tapahtunut positiivista kehitystä. Yli 30 päivän poissaolot, sairauspoissaolot sekä työtapaturmapoissaolot vähenivät vuoteen 2023 verrattuna. Vuodelle 2024 asetettuun sairauspoissaolojen vähentämiseen liittyvään määrälliseen tavoitteeseen ei kuitenkaan ylletty.

Henkilöstöraportissa on nostettu esiin vuonna 2024 käyttöön otettu Työyhteisön varhaisen tuen toimintamalli. Tarkoituksena on tunnistaa työyhteisön toimintaa ja hyvinvointia heikentäviä tekijöitä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja ottaa ne puheeksi. Työkyvyn aktiivisen tuen toimintamalli on sen sijaan ollut käytössä jo pidemmän aikaa. Yksi toimintamallin osa-alueista on työkyvyn varhainen tuki, johon liittyvät varhaisen tuen keskustelut. Työkyvyn ohjausjärjestelmä lähettää esihenkilölle sähköpostiviestin, kun sairauspoissaoloja on kertynyt hälytysrajan ylittävä määrä. Varhaisen tuen keskustelulomake uusittiin loppuvuonna 2024 ja on nyt aikaisempaa lyhyempi sekä sujuvampi käyttää. ^{6, 7, 14}

Henkilöstöraportin mukaan nykyisestä työkyvyn ohjausjärjestelmästä ei saada riittävän luotettavaa tietoa varhaisen tuen keskusteluiden toteumasta. Poissaolohälytysten käsittelyn suoritusprosentin tavoitetasoksi oli vuodelle 2024 asetettu 90 prosenttia. Tavoitetta ei saavutettu, mutta suoritusprosentti kuitenkin nousi vuoden takaisesta 74 prosentista 82 prosenttiin. Suoritusprosentti pitää sisällään myös hälytykset, jotka on kuitattu "keskustelua ei tarvittu" tai "keskustelua ei voitu pitää" -toiminnoilla. Tammikuun 2025 aikana työkyvyn ohjausjärjestelmä hälytti esihenkilöille poissaoloista yhteensä 224 kertaa. Lukema voi sisältää myös saman henkilön toistuvia hälytyksiä. Helmikuun lopulla varhaisen tuen keskusteluita oli käyty vain 20 kappaletta eivätkä esihenkilöt olleet reagoineet valtaosaan hälytyksistä. ^{6, 7}

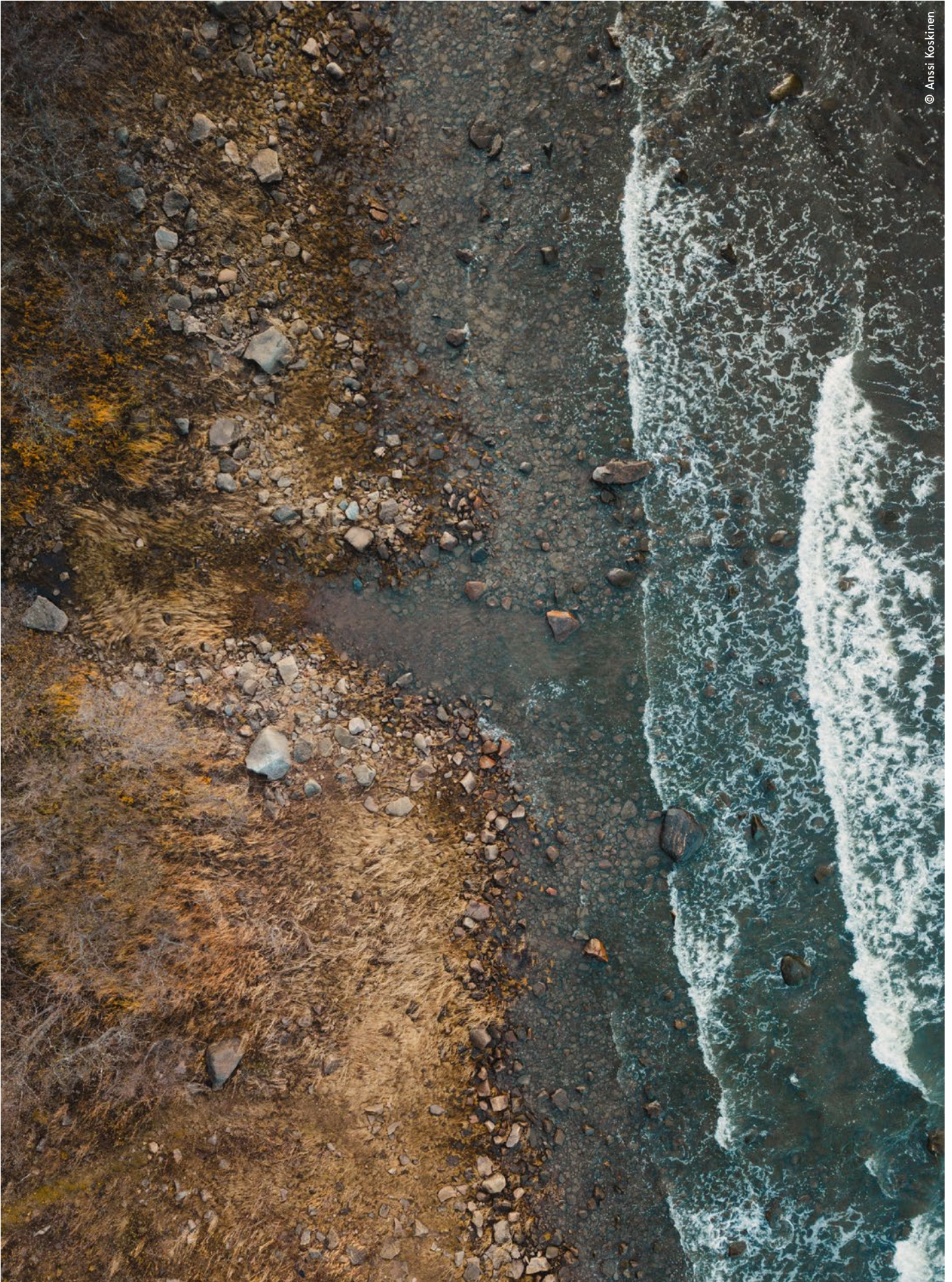
Esihenkilöiden aktiivisuus on tärkeässä roolissa oikea-aikaisen varhaisen tuen käynnistämisessä. Puheeksi ottamisella ennaltaehkäistään työkyvyn heikkenemistä sekä tuetaan työntekijää mahdollisimman varhain ja oikea-aikaisesti. Varhaisella tuella on myös merkittävä rooli sairauspoissaolokustannusten hallinnassa. ^{6, 7} On myös tärkeää, että

koko organisaatiossa noudatetaan yhteisiä pelisääntöjä, toimintatapoja ja ohjeita henkilöstön yhdenvertaisen ja oikeudenmukaisen kohtelun turvaamiseksi ¹⁰.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että varhaiseen tukeen kannustetaan ja työkyvyn ohjausjärjestelmän hälytyksiä seurataan. Tarkastuslautakunta kiinnittää kuitenkin huomiota pidettyjen varhaisen tuen keskustelujen ja esihenkilöiden reagoitien vähäiseen määrään.

Lähteet henkilöstöjohtaminen:

- 1) Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat, Henkilöstöjohtamisella turvataan organisaation menestystä. <https://www.kt.fi/henkilostojohtaminen/henkilostovoimavarojen-johtaminen>, haettu 7.3.2025.
- 2) Kuntaliitto, Kuntajohtaminen. <https://www.kuntaliitto.fi/kuntajohtaminen-ja-digitalisaatio/kuntajohtaminen>, haettu 12.3.2025.
- 3) KT-lehti 5/2017, Henkilöstöjohtaminen on osa strategista johtamista. <https://www.ktlehti.fi/2017/5/henkilostojohtaminen-osa-strategista-johtamista>, haettu 7.3.2025.
- 4) Porin kaupungin henkilöstöohjelma vuoteen 2030.
- 5) Porin kaupungin henkilöstöraportti 2023.
- 6) Porin kaupungin henkilöstöraportti 2024.
- 7) Toteutetut haastattelut, kuuleminen ja muut selvitykset.
- 8) Porin kaupungin intranet, Kasvu- ja työllisyyspalvelut -yksikkö aloittaa toimintansa vuoden 2025 alusta. Julkaistu 4.12.2024.
- 9) Porin kaupungin intranet, Viestintä- ja brändiysikön toiminta käynnistyy. Julkaistu 8.1.2025.
- 10) Porin kaupungin talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2024–2026.
- 11) Kunta ja hyvinvointialueyönantajat, Suositus henkilöstökertomuksen laadintaan 2021.
- 12) Kaupunginhallitus 3.2.2025 § 41 Porin kaupungin henkilöstöraportti 1–12/2024.
- 13) Porin kaupungin intranet, Henkilöstösuunnitteluun liittyvät periaatteet. Julkaistu 14.3.2025.
- 14) Porin kaupungin intranet, Työkyvyn aktiivinen tuki. Julkaistu 25.3.2025.

5. KESTÄVYYS

Kestävä kehitys on jatkuvaa ja ohjattua yhteiskunnallista muutosta, jonka avulla pyritään turvaamaan nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet. Kestävän kehityksen mukaisessa päätöksenteossa ja toiminnassa otetaan tasavertaisesti huomioon ympäristö, ihminen ja talous.^{1, 2} Kuntalain mukaan kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla³. Kestävyyden merkitys on korostunut entisestään myös julkisella sektorilla viime vuosina. Näin ollen kestävyiden edistämisestä on muodostunut yksi kuntien keskeisimmistä tehtävistä.⁴

Porin kaupungin kestävyystyötä on kehitetty viime vuosina, ja kestävyystyölle on alkanut muodostua selkeämmät raamit, joiden puitteissa kestävyttä edistetään:⁵⁻⁹

- Pori 2030 -strategiassa on huomioitu Yhdistyneiden kansakuntien eli YK:n maailmanlaajuiset kestävä kehityksen ulottuvuudet ja tavoitteet, jotka toimivat strategian viitekehystenä. Tulevaisuuden Porin halutaan rakentuvan taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävälle pohjalle. Strategiassa on esitetty, mitä kestävä kehityksen tavoitteita Porissa toteutetaan strategian eri painopisteiden ja läpileikkaavien teemojen osalta.
- Osana CIRCWASTE – kohti kiertotaloutta -hanketta valmistunut Resurssiviisas kiertotalouden tiekartta jalkauttaa strategian visiota vieden kaupunkia kohti kestävä kehityksen mukaista sujuvan arjen ja kestävä kasvun kaupunkia. Tiekartta on eri toimialojen ja tahojen yhteistyössä koostettu tavoite- ja toimenpidekokonaisuus, joka koostuu 3 teemasta, joiden alle on johdettu 11 tavoitetilaa ja edelleen 89 toimenpidettä. Tavoiteaikataulu toimenpiteiden valmistumiselle on vuoteen 2030 mennessä ja kullekin toimenpiteelle on määritelty vastuutahot, aikataulu ja mittarit.

- Porin kaupungin hallintosäännön mukaan kaupunkio-rganisaation kestävä kehityksen mukaisen työn koordinaointi kuuluu elinvoima- ja ympäristötoimialan vastuulle. Kirjaus saatiin hallintosääntöön osana 1.1.2024 voimaan astuneita päivityksiä.

Pori 2030 -strategian, tiekartan ja hallintosäännön kirjauksen myötä kestävyystyölle on nyt olemassa raami, jonka mukaista työtä on lähdetty koordinoimaan elinvoima- ja ympäristötoimialan sekä sen ympäristösuunnitteluyksikön voimin.⁵

Kestävyystoimien seuranta ja raportointi

Kaupunginhallitus hyväksyi Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan lokakuussa 2023 ohjaamaan Porin kaupungin kestävä kehityksen mukaista työtä ja toteuttamaan kaupunkistrategiaa. Vuoden 2024 aikana on toteutettu kaupunginhallituksen tekemää päätöstä siitä, että tiekartan toteuttaminen kytketään vuosittaisiin talousarvioprosesseihin. Tämän myötä talousarvioon on ensimmäistä kertaa kirjattu tiekarttaa ja sen toimenpiteiden toteuttamista käsittelevä osuus vuoden 2025 talousarviossa. Kaupunginhallitus on velvoittanut kaupunkio-rganisaation eri toimijat tuottamaan talousarviota varten tiedot eri toimenpiteiden toteutumistilanteesta ja kustannussuunnittelusta. Toimenpiteet toteutetaan ensisijaisesti annetun talousarviokehityksen sisällä tai ulkopuolista rahoitusta hankkimalla.^{5, 8, 10}

Tiekarttaa on jalkautettu organisaatioon talousarvioprosessien kautta ja tiekartan tehokkaan toimeenpanon varmistamiseksi on pyritty luomaan menetelmät toimenpiteiden toteutumisen mittaamiseen, seurantaan ja raportointiin^{5, 11}. Tiekartan toimenpiteiden tilannetta seurataan talousarvion ja tilinpäätöksen yhteydessä tapahtuvan vuosittaisen raportoinnin muodossa⁵. Elinvoima- ja ympäristötoimiala seuraa tiekartan toteutuksen etenemistä ja raportoi siitä kaupunkikonsernin muiden toimijoiden antamien tietojen pohjalta¹⁰.

Vuoden 2024 talousarviossa ei ollut asetettu varsinaisia kestävyystavoitteita. Vuoden 2024 kestävyteen liittyvien tavoitteiden voidaan katsoa löytyvän tiekartan toimenpiteistä, joiden etenemistä on mahdollista arvioida vuodesta 2024 alkaen.^{5, 11} Tilinpäätökseen on kerätty tiedot tiekartan toimenpiteiden etenemisestä vuoden 2024 aikana. Ensimmäisen tilinpäätösseurannan perusteella vaikuttaa siltä, että toimenpiteiden etenemisen saralla on tapahtunut jonkinlaista edistystä.^{5, 12}

Tilinpäätöksessä esitetty raportointi ei kuitenkaan tarjoa selkeää kokonaiskuvaa tiekartan toimenpiteiden toteutumisasteesta. Vuoden 2025 talousarvioon elinvoima- ja ympäristötoimialan tavoitteisiin on kirjattu koko kaupunkia koskeva toimialarajat ylittävä tavoite tiekartan toimenpiteiden toteutumisasteeseen liittyen. Tavoite on asetettu prosentuaaliseen muotoon kuvaamaan toimenpiteiden etenemisen tasoa lähtötasoon verrattuna. Omat prosentuaaliset tavoitteensa on asetettu toimenpiteiden osuuksille, joita edistetään tai ovat valmiita.^{5, 8} Näiden prosentuaalisten tavoitteiden toteutumista päästään tarkastelemaan vuoden 2025 tilinpäätöksessä.

Resurssiviisas kiertotalouden tiekartta on kytketty osaksi talouden prosesseja. Tilinpäätösraportoinnin pohjalta tiekartan toimenpiteitä on saatu edistettyä jonkin verran vuoden 2024 aikana.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota kokonaiskuvan muodostamiseen ja näkee tarpeen raportoinnin luki-jaystävällisyyden lisäämiselle. Tarkastuslautakunta jää seuraamaan, selkeyttäväkö vuoden 2025 talousarvioon kirjatun tavoitteen raportointi kokonaiskuvaa tiekartan toimenpiteiden etenemisestä ja arviointia tavoitteiden saavuttamisesta.

Kestävyysraportoinnin kehittäminen – kohti kokonaisvaltaisempaa vastuullisuusraportointia

Kestävyteen liittyvää seuranta- ja raportointia on kehitetty viime vuosina, mutta työ on edelleen kehitysvaiheessa. Keväällä 2025 ensimmäisen kerran laaditun tilinpäätösraportoinnin pohjalta tullaan laatimaan erillinen kestävä kehityksen raportti, joka on tavoitteena saada valmiiksi alkukesästä. Yhdessä tilinpäätösraportointi ja kestävä kehityksen raportti korvaavat joulukuussa 2023 valtuustolle ensimmäistä kertaa toteutetun vuosittaisen raportoinnin kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumisesta.^{5, 12}

Ajatuksena on, että kestävä kehityksen raportin pohjana tulevat toimimaan aiemminkin käytössä ollut MayorsIndicators -työkalu, Resurssiviisas kiertotalouden tiekartta sekä uutena työkaluna kuntien ohjausasiakirjojen SDG-analyysikanvas. Myös hyvinvointi- ja HINKU-raportointi on tarkoitettu liittämään osaksi raportointia. Kaikkia raportoinnin osia ei välttämättä saada yhdistettyä vielä vuotta 2024 kuvaavaan raporttiin, mutta kehitystyötä on tarkoitus jatkaa tulevina vuosina.⁵

- MayorsIndicators -työkalu keskittyy YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden joukosta valittuihin tavoitteisiin ja avainindikaattoreihin mahdollistaen Porin vertaamisen verrokkikaupunkeihin⁵.
- Resurssiviisaassa kiertotalouden tiekartassa korostuvat paikalliset tavoitteet ja indikaattorit, jotka on kytketty YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin⁵.
- SDG-analyysikanvas on työkalu erilaisten ohjelmien ja suunnitelmien tarkasteluun kestävä kehityksen näkökulmasta¹³.
- Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä niihin liittyen toteutetuista toimenpiteistä raportoidaan vuosittain kaupunginvaltuustolle hyvinvointiraportin muodossa. Valtuustokausittain laaditaan laajempi hyvinvointikertomus.¹⁴
- Porin kaupunki on mukana Hiilineutraalit kunnat (HINKU) -verkostossa, jossa kunnat ovat sitoutuneet tavoittelemaan 80 prosentin päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta^{12, 15}.

Kestävyytyö on hyvin moninaista ja sitä on pyritty kokoamaan yhteen sekä tuomaan näkyväksi tiekartan myötä. Kestävän kehityksen raportissa kaupungin kestävyyteen liittyvää työtä pyritään kokoamaan yhteen vielä entistä paremmin ja huomioimaan myös tiekartan ulkopuolelle jäävä kestävyytyö. Tarkoituksena on kehittää tiedolla johtamista ja valita vuosiraporttiin kestävän kehityksen teemaindikaattorit osa-alueittain: taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen kestävyys. Tällöin kestävyiden eri näkökulmat tulevat huomioiduksi.⁵

Raportointia on hyvä kehittää yhtenäisemmän ja kokonaisvaltaisemman vastuullisuusraportoinnin suuntaan, sillä EU:n kestävyysraportointidirektiivi velvoittaa jo tietyt kriteerit täyttäviä yrityksiä raportoimaan niiden toiminnan ympäristöön, ihmisiin ja yhteiskuntaan liittyvistä vaikutuksista, riskeistä ja mahdollisuuksista sekä niihin liittyvistä tavoitteista. Yritysten tulee tunnistaa toimintansa olennaiset kestävyysseikat ja raportoida niistä julkisesti direktiiviä täydentävien kestävyysraportointistandardien mukaisesti. Velvoite saattaa tulevaisuudessa koskea myös kuntia.^{5, 16}

Kestävyyteen liittyvää seurantaa ja raportointia on kehitetty viime vuosina. Raportointi on kuitenkin edelleen kehitysvaiheessa.

Tarkastuslautakunta jää odottamaan erillisen kestävän kehityksen raportin valmistumista sekä painottaa tarvetta kestävyysraportoinnin selkeyttämiselle kohti eri dokumentit yhdistävää, entistä yhtenäisempää raportointia. Tarkastuslautakunta kokee myös tärkeäksi, että kestävyiden kolme ulottuvuutta – taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen – huomioidaan ja tuodaan esiin raportoinnissa.

Lähteet kestävyys:

- 1) Ympäristöministeriö (15.3.2023) Mitä on kestävä kehitys? <https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys>, haettu 31.1.2025.
- 2) Suomen YK-liitto, Kestävä kehitys. <https://www.ykliitto.fi/kestava-kehitys>, haettu 7.2.2025.
- 3) Kuntalaki 410/2015 § 1.
- 4) Kunnallissalan kehittämissäätiön Julkaisu 57 (2023) Kestävä kuntatalous: raportoinnista kestävyiden johtamiseen.
- 5) Haastattelut, kuuleminen ja toteutetut selvitykset.
- 6) Pori 2030 -strategia.
- 7) Resurssiviisas kiertotalouden tiekartta – kohti resurssiviisasta Poria 2030.
- 8) Porin kaupungin talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2025–2027.
- 9) Porin kaupungin hallintosääntö. Hyväksytty KV 14.6.2021 §127, päivitetty KV 9.12.2024 § 128, muutos voimaan 1.1.2025.
- 10) Kaupunginhallitus 9.10.2023 § 453 Resurssiviisas kiertotalouden tiekartta.
- 11) Porin kaupungin talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2024–2026.
- 12) Porin kaupungin tilinpäätös 2024.
- 13) Kuntaliitto, Kuntien ohjausasiakirjojen SDG-analyysikanvas, käyttöohje. <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2023/2249-kuntien-ohjausasiakirjojen-sdg-analyysikanvas-kayttoohje>, haettu 10.2.2025.
- 14) Kaupunginhallitus 15.4.2024 § 171 Hyvinvointiraportti 2023.
- 15) Porin kaupunki, Kohti hiilineutraalia Poria. <https://www.pori.fi/asuminen-ja-ymparisto/ymparisto/hinkusivut/kohti-hiilineutraalia-poria/>, haettu 7.2.2025.
- 16) Kuntaliitto, Selvitys kestävän kehityksen integroimisesta konsernijohtamiseen Suomen kuudessa suurimmassa kaupungissa (2023).

6. HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN PORIN KAUPUNGISSA

Vuodelle 2024 asetettujen HYTE-tavoitteiden toteutuminen ^{1,2}

Painopiste: Hyvinvoiva Pori	
Tavoite: Jokaisella porilaisella on mahdollisuus terveelliseen, aktiiviseen ja turvalliseen elämään	
Teko: Kaupungin poikkihallinnollinen liikkumishjelma	
Sivistystoimiala	
Toimenpide: Jalkautetaan kaupungin poikkihallinnollista liikkumishjelmaa laaditun jalkauttamissuunnitelman mukaisesti sekä kaupunkiorganisaation sisällä että kaupunkilaisille, eri kohderyhmät huomioiden. Toteutetaan eri toimialojen ja yksiköiden ohjelmaan nostamia tekoja.	
Mittari: Liikkumishjelman jalkauttaminen toimialoille, tavoitettujen yksikköjen lukumäärä.	
Lähtötaso: Liikkumishjelmaa ei ole jalkautettu organisaation sisällä.	
Tavoitetaso: Liikkumishjelma ja sen tavoitteet on esitelty kaikille kaupungin toimialojen yksiköille.	Toteuma: Toteutunut. Ohjelma on hyväksytty kaupunginhallituksessa lokakuussa 2024.
Mittari: Liikkumishjelman jalkauttaminen kaupunkilaisille yhteistyössä viestintä-, markkinointi- ja osallisuusyksikköjen kanssa.	
Lähtötaso: Liikkumishjelmaa ei ole jalkautettu kaupunkilaisille.	
Tavoitetaso: Liikkumishjelma ja sen tavoitteita on esitelty kaupunkilaisille sekä kolmannelle sektorille.	Toteuma: Ei toteutunut. Ohjelman varsinainen jalkautustyö käynnistetään vuoden 2025 alussa.
Mittari: Liikkumishjelmaan asetettujen eri toimialojen tavoitteiden toteuttaminen.	
Lähtötaso: Toimialojen asettamia tavoitteita ei toteutettu.	
Tavoitetaso: Jokaisen toimialan tavoitteista toteutettu vähintään yksi.	Toteuma: Ei toteutunut. Ohjelman varsinainen jalkautustyö käynnistetään vuoden 2025 alussa. Tavoitteetkaan eivät tästä syystä vielä ole toteutuneet.
Tekninen toimiala	
Toimenpide: Liikuntaolosuhteiden kehittämissuunnitelman huomiointi liikkumishjelmassa.	
Mittari: Liikuntaolosuhteiden kehittämissuunnitelmasta nostetaan kaksi toimenpidettä vuoden 2025 talousarvion investointisuunnitelmaan.	
Lähtötaso: Toimenpide-ohjelma valmis.	
Tavoitetaso: Kaksi suunnitelmasta noussutta toimenpidettä sisällytetty investointisuunnitelmaan.	Toteuma: Tavoite toteutui.

Elinvoima- ja ympäristötoimiala	
Toimenpide: Luontopalveluiden kehittämisstrategian kytkeminen liikkumisohjelmaan.	
Mittari: Strategia valmis ja liikkumisohjelma huomioitu.	
Lähtötaso: Strategian teko kesken.	
Tavoitetaso: Strategia on hyväksytty vuonna 2024.	Toteuma: Kesken.
Tavoite: Koulutustarjonta varhaiskasvatuksesta yliopistoon Toimivat palvelut yhteistyössä Satakunnan hyvinvointialueen kanssa Pori on lasten ja nuorten kaupunki Jokaisella porilaisella on mahdollisuus terveelliseen, aktiiviseen ja turvalliseen elämään	
Teko: Saavutetaan korkea HYTE-kerroin, jolla on mahdollisimman myönteinen vaikutus valtionosuuksiin	
Toimenpide: Paras mahdollinen tulos HYTE-kertoimen tasossa. HYTE-kerroin pitää sisällään neljä peruskoulun, viisi liikunnan ja viisi kuntajohdon prosessi-indikaattoria sekä kuusi tulosindikaattoria koskien kunnan väestön terveyttä ja hyvinvointia.	
Mittari: Mittarina käytetään HYTE-kertoimen lukua euroa per asukas.	
Lähtötaso: Porin HYTE-kerroin euroa/ asukas vuonna 2022: 19,7	
Tavoitetaso: Parempi tulos	Toteuma: Ei toteutunut, tulos 19,1.

Toimialoille jalkautettujen porilaisten hyvinvointia edistävien tavoitteiden osalta tekniselle toimialalle asetettu tavoite on toteutunut, kun liikuntaolosuhteiden kehittämishohjelmasta on sisällytetty useita suunnitelmasta nouseita toimenpiteitä investointiohjelmaan.

Sivistystoimialan osalta toteutui tavoite poikkihallinnollisesta liikkumisohjelmasta, kun ohjelma hyväksyttiin kaupunginhallituksessa lokakuussa 2024. Sen sijaan liikkumisohjelman jalkauttamiseen liittyvät kaksi osatavoitetta jäivät toteutumatta, kun liikkumisohjelman jalkautustyö pääsi alkamaan vasta vuoden 2025 alussa.

Elinvoima- ja ympäristötoimialan osalta tavoite luontopalveluiden kehittämisstrategian kytkemisestä liikkumisohjelmaan on kesken. Työtä on jatkettu luontopalveluiden kehittämissuunnitelman nimellä.^{1,2} Myöskään toimialan toisena tavoitteena ollut HYTE-kertoimen tuloksen parantuminen ei toteutunut, vaan kertoimen arvo laski hieman.^{1,3} Lisäksi tieto HYTE-kertoimen arvosta löytyi vain Porin laajasta hyvinvointikertomuksesta 2021–2024 eikä tilinpäätöstiedoista, kuten aiempina vuonna.

Porin kaupungin laaja hyvinvointikertomus 2021–2024

Hyvinvointikertomuksessa käydään läpi HYTE-kertoimeen vaikuttavien indikaattorien arvot. HYTE-kertoimen tulosindikaattorien luku lasketaan kahden viimeisimmän vuoden erotuksena, mikä kuvastaa muutoksen suuntaa. HYTE-kertoimesta raportoidaan asteikolla 0–100. Pori saa HYTE-kertoimen mukaista valtionrahoitusta kahden edeltävän vuoden laskelman mukaan noin 1,64 miljoonaa euroa eli noin 19 euroa asukasta kohden. Prosessi-indikaattoreista perusopetuksen saama kokonaistulos laski tasoon 60, kun edellisen mittauksen jälkeen tulos oli ollut 64. Myös liikunnan ja terveyden edistämisen kokonaistulos on laskenut arvoon 55, kun edellinen mittaustulos oli 71. Toisaalta kuntajohdon terveyden edistämisen kokonaistulos nousi arvoon 92, kun edellinen mittaustulos oli 89. Myös kulttuurin terveyden edistämisen kokonaistulos nousi arvoon 81 edellisen mittaustuloksen ollessa 80.³

Sekä toimintaa kuvaavien viidentoista prosessi-indikaattorin että muutosta kuvaavien kuuden tulosindikaattorin osalta todetaan Porin saaman keskiarvon ensin nousseen valtuustokauden alussa ja sitten laskeneen.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että HYTE-kertoimen raportointi olisi hyvinvointikertomuksen ohella pitänyt liittää myös osaksi kaupungin tilinpäätösraportointia. HYTE-kertoimelle asetettu tavoite kuitenkin löytyy myös talousarviosta 2024.

Lähteet HYTE:

- 1) Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025–2026, kaupunginvaltuuston hyväksymä 11.12.2023
- 2) Porin kaupungin tilinpäätös 2024, kaupunginhallitus 31.3.2025
- 3) Porin kaupungin laaja hyvinvointikertomus 2021–2024, luonnosversio 2.4.2025

7. MUUT HAVAINNOT

7.1. Nuorisoyksikön toiminta TE-uudistuksen rajapinnassa

Nuorisoyksikön toiminta eriytyi 1.1.2024 alkaen omaksi yksikökseen liikunta- ja nuorisoyksiköstä. Nuorisoyksikkö muodostuu nuorisoyksikön hallinnosta, yhteisistä palveluista, nuorisopalveluista, kohdennetusta nuorisotyöstä ja Ohjaamosta.

Nuorisoyksikön toiminta perustuu nuorisolakiin. Tästä johtuen nuorisoyksikön palvelut on suunnattu alle 29-vuotiaille. Kuntien osalta todetaan nuorisotyön ja -politiikan kuuluvan kuntien tehtäviin. Kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluita ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa.³ Tässä arviointitekstissä keskitytään nuorten työllisyyden edistämiseen liittyviin nuorisoyksikön toimintoihin ja painopisteenä ovat kohdennettu nuorisotyö sekä Ohjaamon palvelut.

Kohdennettu nuorisotyö

Kohdennettu nuorisotyö pitää sisällään nuorten työpajat ja etsivän nuorisotyön. Työpajoja on syksyllä 2024 toiminnassa Veturitalleilla ja Toejoen entisellä alakoululla. Pajat tarjoavat työtä sekä Porin alueen nuorille että aikuisille.⁴ TE-palvelujen uudistus vuoden 2025 alusta alkaen luo kuitenkin epävarmuutta myös nuorten työpajojen toiminnoille, ja vaikutukset toimintaan ovat loppuvuodesta 2024 vielä epäselvät.¹

Uudistuksen ja lakimuutosten myötä velvoitetyöllistäminen ja palkkatuella kuntiin työllistäminen loppuvat. Asialla on laajoja vaikutuksia kaupungin työllistämisen- ja työpajatoimintaan, jossa elinvoima- ja ympäristötoimialan alaisia työpajoja esitetään lakkautettavaksi.

Nuorisoyksikön työpajoja lakkautusesitys ei koske, mutta suunnitelmassa oleva Veturitallin kiinteistöstä luopuminen aiheuttaa toimitilojen muutoksia. Lisäksi henkilöstön osalta voi odottaa muutoksia. Ohjaajaresurssi pienenee huomattavasti, sillä työpajojen ohjaajina on toiminut tukityöllistettyjä henkilöitä.^{1, 5} Esimerkiksi Luontopaja on siirtymässä osaksi teknistä toimialaa, mutta toiminnon mukana on siirtymässä vain yksi henkilö, joka on työskennellyt pajan vakituisena työntekijänä. Muut noin kolmekymmentä vuosittain Luontopajalla retkeilyreittejä hoitaneista työntekijöistä ovat työskennelleet palkkatuella, jonka käyttö ei enää jatkossa ole mahdollista. Luontopajalla nuorten osuus asiakkuuksista on ollut pienempi kuin aikuisten osuus.¹

Työpajojen toiminnan tavoitteina alle 29-vuotiaiden nuorten osalta on osallisuuden kokemus mielenkiintoisissa ja motivoivissa työtehtävissä. Yhteiskunnallisena tavoitteena on vaikuttaa koulutusjärjestelmän perus- ja toisen asteen nivelvaiheen nuoriin ehkäisemällä kaikesta koulutuksesta ja työstä ulkopuolelle joutumista.⁴ Esimerkiksi Veturitallien pajatoiminnoissa on tilastoitu joka viikko noin sata nuorten kohtaamista, jotka ovat muuten työn ja koulutuksen ulkopuolella.¹

Nuorten työpajatoiminnasta säädetään nuorisolain luvussa 4. Nuorten työpajatoiminnan tehtävänä on valmennuksen avulla parantaa nuoren valmiuksia päästä koulutukseen, suorittaa koulutus loppuun ja päästä avoimille työmarkkinoille tai muuhun tarvitsemaansa palveluun.³ Kaikki nuoret eivät kykene opiskeluun koulumaisessa ympäristössä, jolloin työpajat tarjoavat heille mahdollisuuden suorittaa tutkinto työpajan yhteydessä. Kuitenkin TE-uudistuksen mukanaan tuomat muutokset haastavat myös tutkintoihin ja niiden osiin liittyvää pajatoimintaa ohjaajaresurssien pienenemisestä johtuen.¹

Kohdennettuun nuorisotyöhön kuuluva etsivä nuorisotyö kytkeytyy työllisyyden edistämiseen ja pajatoimintaan niin, että etsivät pyrkivät saamaan koulutuksen ja työn ulkopuolella olevia nuoria palvelujen piiriin. Etsivän nuorisotyön kautta tulee asiakkaita esimerkiksi nuorten työpajojen prestartti-jaksoille, joilla voi tutustua eri työpajojen toimintaan ilman sitovaa sopimusta. Tarkoituksena on löytää nuorelle mielekäs työpaja, johon laaditaan myös sopimus. Koulupudokkaisiin liittyen etsivällä nuorisotyöllä on kontakti myös ammatillisen koulutuksen järjestäjiin.¹

Nuorisoyksikön alla toimiva Ohjaamo

Ohjaamon toiminta käynnistyi Porissa hankkeena 15.1.2018, jolloin hanketoiminta kuului työllisyyspalvelujen alaisuuteen. Hankkeen loputtua ja toiminnan vakiinnuttua osaksi kaupunkiorganisaatiota, Ohjaamo siirtyi sivistystoimialan alaisuuteen. Vuoden 2024 alusta Ohjaamon palvelut ovat sivistystoimialalla aloittaneen nuorisoyksikön alla.¹

Nuorisolaissa mainitaan yhtenä lain tavoitteena monialainen yhteistyö, jota Ohjaamoissakin toteutetaan.³ Ohjaamon toiminnalle löytyy lakisääteinen perusta uudesta TYM-laista kohdasta 16 §. Työvoimaviranomaisen tulee järjestää toimintaedellytykset nuorten työllistymistä edistävälle monialaisen tuen yhteispalvelulle, joka on suunnattu alle 30-vuotiaille nuorille. Palvelun tulee olla helposti saavutettavissa ja tarjota monialaista neuvontaa, tukea, ohjausta ja palveluja tarkoituksena edistää nuorten opiskelumahdollisuuksia, työllistymistä, toimintavalmiuksia ja hyvinvointia.⁷ Ohjaamon palvelut on suunnattu alle

30-vuotiaille ja toisaalta nuorisopalveluja ohjaava nuorisolaki määrittää nuoret alle 29-vuotiaksi. Tämän myötä nuorisoyksikkö on kaupungin organisaatiossa muotoutunut kodiksi myös Ohjaamolle.

Ohjaamon ajatuksena on tarjota nuorille kaikki palvelut yhdeltä luukulta. Ohjaamossa on tarjolla henkilökohtaista tukea ja neuvontaa ilman ajanvarausta tai palvelumaksuja.^{1,6} Porin Ohjaamo on Satakunnan työllisyysalueella ainoa Ohjaamon nimellä toimiva näin monialaista palvelua tarjoava toimipiste. TYM-lain mukaan monialaisia palveluja järjestäessään työvoimaviranomainen neuvottelee koulutuspalvelujen järjestäjien, hyvinvointialueiden ja muiden alueensa nuorten yhteispalvelujen kannalta keskeisten toimijoiden kanssa palvelupisteiden järjestämiseksi alueelle.⁷

Porin Ohjaamossa tarjotaan myös ONNI-toimintaa eli mielen hyvinvointia tukevaa matalan kynnyksen tukea psykiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin.^{1,6} Uuden TYM-lain kohdassa 17 § mainittu KEHA-keskuksen tarjoama nuorten hyvinvoinnin ja elämänhallinnan valmennus perustuu juuri Ohjaamojen aiemmin tarjoamaan ONNI-toimintaan.^{7,8}

Ohjaamon toiminta on matalankynnyksen nuorten yhteispalvelua, jonne kuka tahansa nuori voi poiketa asioimaan tarpeensa mukaan. Ohjaamossa palvellaan myös ulkomaisia nuoria, jotka ovat saapuneet Poriin esimerkiksi opiskelujen vuoksi. TE-asiantuntijan tapaamisiin nuoria voi tulla myös etsivän nuorisotyön tai Kelan kuntoutuksen kautta saadun omavalmentajan ohjaamana.^{1,2} Myös TE-uudistuksen jälkeen yhtäaikainen asiakkuus nuorten yhteispalvelussa ja työttömän työnhakijan roolin mukaisissa TE-palveluissa on mahdollinen. Yhteistyötä on osan asiakkaiden kanssa tarkoituksenmukaista jatkossakin tehdä kahdenvälisesti ilman, että asiakas ohjattaisiin TE-viranomaisen monialaisen tuen yhteistoimintamallin intensiiviseen palveluprosessiin.⁸

Monialainen tuki eri palveluissa

Erottavana tekijänä Ohjaamon ja TE-palvelujen monialaisen työn välillä on näiden kahden asiointipaikan erilainen luonne. TE-palvelut ovat viranomaistoimintaa, jonka piiriin tullaan työttömyyden myötä. TE-palvelujen asiakkuus on velvoittavaa esimerkiksi työllistymissuunnitelmien noudattamisen osalta ja palvelujen asiakkaaksi ohjataan. Työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kela arvioivat yhteisesti työttömän työnhakijan monialaisen palvelun tarvetta.¹

TE-palvelujen monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakkuus perustuu työttömän tosiasialliseen palvelutarpeeseen eikä iällä, työttömyyden tai työmarkkinatuen maksupäivien kestolla ole merkitystä asiaan. Työttömän tilanteen edistämiseksi yhteensovitettavia palveluja ovat työvoimapalvelut, sosiaali- ja terveyspalvelut sekä Kelan kuntoutuspalvelut.

⁸ Myös TE-palveluissa on asiakkaita maahanmuuttajataustalla, mutta he ovat työttömän työnhakijan roolissa. Muita kuin työttömiä maahanmuuttajataustaisia henkilöitä auttaa matalan kynnyksen palveluna International House Pori sekä alle 30-vuotiaita myös Ohjaamo.¹

TE-palvelut sijoittuvat kaupungin organisaatiossa Elinvoima- ja ympäristötoimialan Kasvupalvelut -yksikköön, Ohjaamo löytyy Sivistystoimialan Nuorisoyksiköstä ja matalan kynnyksen palveluja ulkomaalaistaustaisille, mutta ei työttömille työnhakijoille tarjoaa Konsernipalvelujen Strategia- ja hyvinvointiyksikköön sijoittuva International House Pori. Toisaalta Ohjaamosta palveluaan tarvittaessa näiden kaikkien kolmen eri toimipisteen alle 30-vuotiaita asiakasryhmiä.¹

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota saamaansa tietoon, jonka mukaan kaupungin sisällä ei ole vuoden 2024 loppuun mennessä päästy selvyyteen nuorten työllistymiseen liittyvien palvelujen yhteensovittamisesta.

TE-uudistuksen mukanaan tuomat muutokset haastavat kaupungin toimialoja jatkossa myös siltä osin, ettei palkkatuen käyttö ole enää mahdollista. Punnittavaksi tulee, missä määrin toimialat pystyvät palkkaamaan esimerkiksi määräaikaista kausityövoimaa niiden henkilöiden joukosta, jotka aiemmin

olisivat olleet tukityöllistettyjä. **Tarkastuslautakunta kysyy, kuinka kattavasti Porin kaupunki on selvittänyt, että aikaisemmin työllistettyjen toimesta tehdyt tehtävät tulevat myös jatkossa hoidetuiksi?** Työllistetyt ovat esimerkiksi vastanneet kaupungin retkeilyreittien kunnossapidosta ja uusien reittien rakentamisesta.

Lisäksi tarkastuslautakunta esittää huolensa työllisyyteen liittyvien palvelujen hajaantumisesta moneen eri yksikköön ja eri toimialoille. TE-palvelut sijoittuvat kaupungin organisaatiokaaviossa Elinvoima- ja ympäristötoimialan Kasvupalvelut -yksikköön, Ohjaamo löytyy Sivistystoimialan Nuorisoyksiköstä ja matalan kynnyksen palveluja ulkomaalaistaustaisille, mutta ei työttömille työnhakijoille tarjoaa Konsernipalvelujen Strategia- ja hyvinvointiyksikköön sijoittuva International House Pori. **Palvelujen hajaanaisuus ei ole omiaan edistämään yhteistyötä nuorten tai maahanmuuttajien työllisyyteen liittyvien asioiden hoitamiseksi eikä resurssien tehokkaaksi hyödyntämiseksi.** Tarkastuslautakunta peräänkuuluttaa käyttäjänäkökulman huomioimista ja palvelumuotoilun kehittämistä työllisyyttä tukevissa palveluissa. Kokonaisuus on nykyisellään sekava ja eri palvelupaikat vaikuttavat osittain kilpailevan keskenään.

Lähteet Nuorisoyksikkö:

- 1) Nuorisoyksikön päällikön kuuleminen tarkastuslautakunnassa 15.10.2024, sekä muut selvitykset
- 2) Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2024–2026, kaupunginvaltuuston hyväksymä
- 3) Nuorisolaki 21.12.2016/1285
- 4) Työpajojen palvelut, pori.fi/vapaa-aika/nuoret/porin-tyopajat/tyopajojen-tyopalvelut, haettu 29.20.2024
- 5) Työpajatoiminnan muutosta koskevat YT-neuvottelut käynnistyvät, Porin kaupungin intra, haettu 30.10.2024
- 6) Ohjaamon internetsivut, ohjaamo.fi/ohjaamo-pori, haettu 1.11.2024
- 7) TYM-laki eli Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä 23.3.2023/381
- 8) Monialaisesti toteutettavat työllistymistä edistävät palvelut ja viranomaisyhteistyö, Kuntaliitto.fi/julkaisut/TE-palvelut 2024 uudistuksen käsikirja, haettu 6.11.2024

7.2. Kaavoitusyksikkö

Porin kaupungin elinvoima- ja ympäristötoimialan organisaatorakenne muuttui 1.1.2024 alkaen. Kasvupalvelujen kanssa samassa yksikössä ollut kaupunkisuunnittelu erotettiin hallinnollisesti omaksi yksiköksi ja nimeksi vaihdettiin kaavoitusyksikkö. ^{1, 2} Katso Porin kaupungin hallinnollinen organisaatiokaavio arviointikertomuksen sivulla 2. Tarkastuslautakunta arvioi erityisteemana kaupunginvaltuuston kaavoitusyksikölle asettamien vuoden 2024 toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä toiminnan järjestämisen tarkoituksenmukaisuutta sekä tuloksellisuutta.

Kunnan tehtävä on huolehtia alueiden käytön suunnittelusta ja harjoittaa maapolitiikkaa alueellaan ³. Velvollisuutta ja oikeutta suunnitella alueiden käyttöä kutsutaan kunnan kaavoitusmonopoliksi. Maapolitiikka ja kaavoitus muodostavat maankäyttöpolitiikan, jolla toteutetaan kaupungin strategisia maankäytön tavoitteita. ^{4, 5} Paikallista alueiden käytön suunnittelua ohjaavat lakiperusteisesti valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja Satakuntaliiton laatima maakuntakaava ^{6, 7, 8}. Keskeisiä alueidenkäytön suunnittelun välineitä paikallistasolla ovat: ^{2, 6, 9, 10, 11}

1. **Yleiskaava.** Yleiskaava määrittelee alueen käytön suuret linjat kuten esimerkiksi asuinalueiden, työpaikkojen ja liikenneväylien sijainnin. Tärkeää on myös toimintojen yhteensovittaminen.
2. **Osayleiskaava.** Osayleiskaava voidaan laatia esimerkiksi ranta-alueelle tai kaupunginosalle. Osayleiskaava voi olla yleiskaavaa tarkempi. Yleis- ja osayleiskaavan hyväksyy Porin kaupunginvaltuusto.
3. **Asemakaava.** Yksityiskohtaisimpana kaavatasona asemakaavassa määritellään alueen käyttö pohjakartatasolla. Asemakaavassa määritellään esimerkiksi rakennusten sijainti, koko ja käyttö. Porissa asemakaavan hyväksyy kaupunginhallitus tai -valtuusto riippuen kaavan merkittävydestä.

Kaavoitusyksikkö vastaa Porin kaupungin kaavatyöstä eli alueidenkäytön suunnittelusta ja lakisääteisestä kaavoittajan tehtävästä. Yksikön työohjelmassa toimii kaupunginhallituksen vuosittain hyväksymä lakisääteinen kaavoitus-

katsaus. Kaavoituskatsauksessa esitetään merkittävimmät ajankohtaiset alueidenkäytön suunnitelmat sekä arvio tulevan viiden vuoden aikana kaavoitettavista kohteista. ^{2, 6}

Alueidenkäytön suunnittelutehtävien lisäksi kaavoitus osallistuu kaupungin elinvoiman ylläpitämiseen ja kehittämiseen sekä rakentamisen laadunvalvonta- ja lupaprosesseihin. Rakennettuun ympäristöön ja ihmisiin liittyviin selvityksiin sekä hankkeisiin osallistuminen on myös osa kaavoituksen työtä. Kaavoitusyksikkö on myös mukana kehittämässä kaupungin paikkatietoaineistojen käyttöä ja sitä kautta tiedolla johtamista. ^{2, 6}

Valtakunnallinen verkostoituminen, kaupungin sisäinen yhteistyö sekä kumppanuuskaavoitus ovat paikallisen maankäytön sekä yhdyskuntarakenteen suunnittelu- sekä kehitystyön sidosryhmiä ².

- **Valtakunnallinen yhteistyö.** Valtakunnalliset kehittämisverkostot kuten maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-verkosto sekä maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelujen sekä elinkeinojen suunnittelun MALPE-verkosto ovat Porin kaupungille tärkeitä yhteistyöverkostoja ja ajankohtaisen tiedon lähteitä.
- **Sisäinen yhteistyö.** Porin kaupungin sisäistä maa- ja asuntopolitiikkaa, kaavoitusta sekä liikenneverkkosuunnittelua edistetään kaupunkikehitysryhmässä. Ryhmässä on edustajia elinvoima- ja ympäristötoimialalta, tekniseltä toimialalta sekä konsernipalvelujen viestintä- ja brändiysyksiköstä. Kaavoitusyksikön päällikkö on yksi ryhmän jäsenistä.
- **Kumppanuuskaavoitus.** Kunnan ja yksityisen tahon kaavoitusyhteistyö voi tuoda kaavatyöhön kannattavuutta ja tehokkuutta. Lisäksi toimintaympäristöön liittyvät riskit voivat olla paremmin hallittavissa kumppanuudella kuin tilanteessa, jossa kaavan toteuttaa kunta yksin. Alueen asukkaiden riittävä osallistaminen ja luottamus on kumppanuuskaavoituksen hyötyjen saavuttamisen kannalta tärkeää. Porissakin on arvioitihetkellä vireillä useampi kumppanuuskaava. ^{2, 6, 12}

Kaupunginvaltuusto on ensimmäisen kerran vuoden 2022 talousarviossa vahvistanut kaupunkikehitysryhmän valmisteleman toimintamallin, jossa on nostettu selkeästi 12 kaupunkikehityksen kärkikohdetta kehitystyön jäsentämiseksi¹³.

Porin kaupunkikehityksen kärkikohteet:¹⁴

- Porin sataman alueet
- Luotsinmäki-Perko
- Isosanta-Aittaluoto
- Aviapori-Honkaluoto-Mikkola-Metallinkylä
- Reposaari-Kallo
- Yyteri
- Kalafornia-Kirjurinluoto
- Urheilukeskus-Porin metsä
- Kaupunkikeskusta
- Karjarantakeskus
- Pasaasi
- Karjalankatu-Ratapiha.

Näiden kärkikohteiden strategisesta suunnittelusta vastaa vuoden 2024 alusta elinvoima- ja ympäristötoimialan alaisuuteen muodostettu kaupunkikehitys- ja omistajaohjausyksikkö. Merkittävä osa vireillä olevista kaavatöistä sijoittuu näiden kärkikohteiden alueille.^{2, 6, 14}

Yksi Pori 2030 -strategian painopisteistä on "Kasvava Pori"

¹⁵. Kasvavan Porin strategisena tavoitteena on mahdollistaa alueella yritystoiminnan kasvu ja uudistuminen. Tämän

tavoitteen saavuttamiseksi elinvoima- ja ympäristötoimiala tukee investointeja muun muassa maankäytön suunnittelulla.¹⁴ Kaupunginvaltuuston kaavoitusyksikölle asettamat toiminnalliset tavoitteet vuonna 2024 liittyivät seuraaviin maankäytön suunnittelua tukeviin tavoitemittareihin:

- **Prosessiteollisuudelle sopivan T/kem-tonttien määrän kasvattaminen.** Tavoitteeksi oli asetettu yhden uuden T/kem-merkinnällä varustetun prosessiteollisuudelle sopivan tontin asemakaavan valmistuminen¹⁴. Kaavamerkintä T/kem tarkoittaa varastorakennusten aluetta, jolle saa sijoittaa merkittävän, vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen¹⁶. Vuoden 2024 aikana valmistui T/kem-toimintoja käsittelevä asemakaavamuutos Kirrinsantaan, joten tavoite toteutui².
- **Tahkoluoto-Paakarit-osayleiskaava lainvoimainen.** Tahkoluoto-Paakarit-osayleiskaava on tullut vireille vuonna 2015⁶. Tavoite osayleiskaavan lainvoimaisuudesta ei vuoden 2024 aikana toteutunut. Tavoitteen toteutumista vuoden 2024 aikana viivästytti nähtävänä olleeseen osayleiskaavaluonnokseen saatu palaute. Kaavaan liittyen on vuoden 2024 aikana toteutettu useita täydentäviä selvityksiä saadun palautteen perusteella. Esimerkkeinä näistä selvityksistä voidaan mainita kattavat luontoselvitykset, levähtävien lintujen laskennat, riuttaluonnon selvitykset sekä merentäyttölaajennuksen kustannusarvio.^{2, 14}

Kaavoitusyksikön kustannukset muodostuvat henkilöstökustannuksista, tutkimus- ja selvitystykustannuksista sekä tila-, laitteisto- ja järjestelmäkustannuksista. Kaavoitusyksikölle on muodostunut toimintatuloja vuonna 2024 lakisääteisen kaavoittajatehtävän myynnistä sopimusperusteisesti Eurajoelle ja Kankaanpäälle. Kaavoitusyksikön toimintakate ei ole valtuustoon nähden sitova taloudellinen tavoite. Kaavoitusyksikön toimintakate muodostaa osan elinvoima- ja ympäristötoimialan valtuustoon nähden sitovasta toimintakatetavoitteesta. ^{2, 14, 17}

Maakuntakaava ohjaa Porin kaupungin yleis- ja asemakaavoitusta. Arviointihavaintojen perusteella Porin kaupungin edustajien on tärkeä valvoa Porin etuja ja vaikuttaa maakuntahallinnossa, jotta noin kymmenen vuoden välein uudistettava maakuntakaava mahdollistaa Porille suunnitellut kehityshankkeet ilman pitkällisiä prosesseja.

Tarkastuslautakunta toteaa, että Porin kaupungin edunvalvonnan taso vaikuttaa kohonneen ja toivoo, että positiivinen kehitys jatkuu.

Kaavoituskatsauksessa 2024–2026 on mainittu suunnitelma laatia koko Porin maankäytön kehityskuva kaupunginvaltuuston vahvistettavaksi. Kehityskuvalla on tarkoitus visioida sitä, mihin suuntaan Pori halutaan maankäytön suunnittelun keinoin kehittää. Kehityskuvan valmistelusta vastaa kaavoitusyksikkö ja sen ajantasaisuus on tarkoitus tarkastaa valtuustokausittain.

Tarkastuslautakunta toteaa, että visiolla koko Porin maankäytön kehityskuvasta on mahdollisuus strategialähtöisesti ja tasapainoisesti kehittää Porin yhdyskuntarakennetta pitkällä tähtäimellä. Kaavojen toteuttamiseen asti ei visiota ole tarkoituksenmukaista viedä, koska silloin vastaan tulevat kumppaneiden tai asiakkaiden liikesalaisuuksien piirissä olevat asiat.

Kaavatyö on vuoden 2024 alusta erotettu elinvoima- ja ympäristötoimialan organisaatorakenteessa kasvupalveluita hallinnollisesti omaksi yksiköksi. Organisaatiomuutoksen arvioidaan parantaneen kaavatyön tarkoituksenmukaisuutta ja mahdollisuuksia lisätä kaavatyön tuloksellisuutta Porin kau-

pungin elinvoiman kehityksen tukena. **Tarkastuslautakunta jää seuraamaan kaavatyön tuloksellisuuden kehittymistä.**

Alueidenkäytön suunnittelussa sovitetaan yhteen eri näkökulmia ja arvoja. Näkökulmat voivat liittyä esimerkiksi alueen luontoon, maisemaan, kulttuuriympäristöön, taloudelliseen kasvuun, asukkaiden viihtyvyyteen ja hyvinvointiin sekä turvallisuuteen ja riskienhallintaan. Erilaisiin näkökulmiin liittyvien tutkimusten ja selvitysten toteuttaminen on edellytys kaavahankkeiden etenemiselle. Arviointihavaintona on todettu, että vaadittujen selvitysten määrä on ollut kasvussa. Lisääntyessään tutkimus- ja selvitysvaatimukset uhkaavat hidastaa kaavatyötä ja sitä kautta kaavatyön tuloksellisuutta. Lukuisista kaavahankekohtaisista tutkimuksista ja selvityksistä on vaikea saada arviointitietoa kaupungille lisäarvoa.

Tarkastuslautakunta kysyy, onko tekoälyä hallitusti hyödyntämällä mahdollisuus saada kaavoitusta varten toteutetuista tutkimuksista ja selvityksistä paremmin lisäarvoa kaupungin maan- ja alueidenkäytön suunnitteluun?

Tarkastuslautakunta edellyttää, että kaikki voitava tehdään Porin kaupungin kriittisen infran ja niihin liittyvien paikkatietoaineistojen turvaamiseksi. Tarkastuslautakunta ymmärtää, että siirtyminen avoimuutta korostavasta toimintaympäristöstä hetkessä turvallisuutta korostavaan toimintaympäristöön ei lähtökohtana ole helppo.

© Noora Jyrämä

Lähteet Kaavoitusyksikkö:

Aineistohankinnassa ja aihealueeseen perehtymisessä on käytetty apuna Copilot tekoälyavustetta.

- 1) Porin kaupungin hallintosääntö 1.1.2024 alkaen, kaupunginvaltuusto 13.11.2023 § 137
- 2) Kuuleminen, haastattelu ja toteutetut selvitykset
- 3) Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) luku 2 § 20 (nimi muuttuu 1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölaki)
- 4) Maapolitiikka, Kuntaliitto <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/maapolitiikan-opas/kunta-ja-maapolitiikka/maapolitiikka>, haettu 4.2.2024
- 5) Maapolitiittinen ohjelma VIII, kaupunginvaltuusto 24.4.2023 § 57
- 6) Kaavoituskatsaus 2024–2026, kaupunginhallitus 25.3.2024 §126
- 7) Maankäyttö- ja rakennuslaki (1999/132) luku 1 § 4 ja § 5
- 8) Kaavoituskatsaus 2024, Satakuntaliitto
- 9) Alueidenkäytön suunnittelu, Ympäristöministeriö <https://ym.fi/alueidenkayton-suunnittelu>, haettu 4.2.2025
- 10) Alueidenkäyttölaki (1999/132) luku 7 § 54 a ja § 52
- 11) Porin kaupungin hallintosääntö luku 5 § 25
- 12) Toivonen, L. (2021) Kumppanuuden monet muodot. Tutkimus yhteistyöhön perustuvan kaavoituskäytännön yleisistä periaatteista. ACTA 279. Kuntaliitto, Helsinki
- 13) Porin kaupungin talousarvio 2022 ja taloussuunnitelma 2022–2024
- 14) Porin kaupungin talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2024–2026
- 15) Pori 2030 -strategia
- 16) T/kem-kaavaselvitys, FCG. https://www.asemakaava.fi/wp-content/uploads/2022/03/Selostus_Liite_6_TKem-kaavaselvitys.pdf, haettu 6.2.2025
- 17) Sarastia 365 BI Pori, talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmä

7.3. Suisto Kiinteistöt Oy

Suisto Kiinteistöt Oy on Porin kaupungin kokonaan omistama tytäryhtiö. Yhtiö on kulkenut matkan perinteisestä kiinteistöjä hallinnoivasta yhtiöstä Porin kaupungin elinkeinopolitiikkaa tukevaksi yhtiöksi. Suisto Kiinteistöt Oy määriteltiin Porin kaupungin strategiseksi tytäryhtiöksi vuoden 2023 alusta lukien. Erityisesti aiemmin toteutunut kauppa Mäntyluodon telakan alueesta muutti yhtiön toiminnan merkitystä kaupunkikonsernissa. Telakan alueen kauppa oli merkittävä, sillä työpaikkojen säilymisen lisäksi kaupalla turvattiin strategisesti tärkeän maa-alueen omistus Porin kaupunkikonsernissa. Nykyinen maailmantilanne korostaa entisestään telakan alueen kaupan merkitystä.¹

Suisto Kiinteistöt Oy:n tausta perinteisemmässä kiinteistöjen hallinnoinnissa on tuonut yhtiölle varoja, jonka turvin se on pystynyt toteuttamaan strategiseksi muodostunutta

tehtäväänsä osana kaupungin elinvoimatoimintoja. Porin kaupunki ei ole joutunut lainoittamaan tytäryhtiötään erityisemmin, vaikka yhtiö on pystynyt hankkimaan omistukseensa muun muassa merkittäviä satamassa sijaitsevia maa-alueita. Suurimmat tulevaisuuden visiot yhtiöllä liittyvät merituulivoiman kehityksen ja rakentamisen mahdollisuuksiin sataman alueella. Alueelle on saatu yksityisten toimijoiden tonttivarauksia, ja tulevaisuutta koskevat odotukset ovat toiveikkaita. Porin satama-alueen infra on yksi harvoista merituulivoiman rakentamiseen soveltuvista alueista Pohjoismaissa ja tätä kilpailuetua pyritään edelleen kehittämään sekä jatkojalostamaan liiketoiminnan paikoiksi yrityksille. Mahdollinen merituulivoimakeskus vaatii jatkossa myös lisäinvestointeja infraan, esimerkiksi laitureiden osalta. Suisto Kiinteistöt Oy pystyy tarjoamaan komponenttien varastointiin tarvittavaa tilaa ja olemaan mukana hankkeen toteutuksessa. Tuulivoimahankkeeseen on myös jo saatu ulkopuolista rahoitusta esimerkiksi Euroopan unionilta.¹

Taulukko 1. Yhtiölle asetetut strategiset tavoitteet vuodelle 2024^{2, 4}

Tavoite	Mittari	Toteutunut
Oman pääoman tuotto 10 prosenttia	Toteutunut oman pääoman tuotto prosentti	Ei
Sijoitetun pääoman tuotto 2,5 prosenttia	Toteutunut sijoitetun pääoman tuotto prosentti	Ei
Enersensen kanssa solmitun vuokrasopimuksen toisesta määräaikaajaksosta sopiminen Mäntyluodon kiinteistön osalta.	Vuokrasopimuksen toteutuminen	Ei
Karjarannan rakennusten vuokrausasteen määrällinen ja ajallinen varmistaminen	Toteutunut vuokrausaste	Ei
Laadittuna suunnitelma merituulivoimakomponenttien varastointi-, esiasennus- ja huoltoalueista	Toteutunut suunnitelma	Kyllä

Suisto Kiinteistöt Oy:lle asetetuista tavoitteista toteutui vuoden 2024 aikana vain suunnitelman laatiminen merituulivoimakomponentteihin liittyvistä alueista. Suunnitelman jatkovalmistelu on siirtynyt kaupungin vastuulle.⁴
³ Enersensen kanssa solmitun vuokrasopimuksen toisesta määräaikaajaksosta sopiminen ei odotuksista huolimatta toteutunut tilikauden aikana. Myöskään oman pääoman ja sijoitetun pääoman tuottoon sekä Karjarannan rakennusten vuokrausasteeseen liittyvät tavoitteet eivät toteudu.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota yhtiön henkilöriskeihin. Toimitusjohtajan resurssi on irrotettu omistajaohjauksen resurssista. Yhtiöllä ei ole muuta henkilöstöä kuin toimitusjohtaja. Nykyinen järjestely edellyttää erittäin tarkkaa hallintaa esimerkiksi jääviyskysymysten osalta. **Tarkastuslautakunta kysyy, olisiko sekä kaupungin että yhtiön edun mukaista pohtia yhtiön hallinnon vahvistamista ilman, että sillä kuormitetaan kaupungin omistajaohjausyksikön resursseja?**

Lähteet Suisto Kiinteistöt Oy:

- 1) Suisto Kiinteistöt Oy toimitusjohtajan kuuleminen tarkastuslautakunnassa 24.9.2024, sekä muut selvitykset
- 2) Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2024–2026, kaupunginvaltuuston hyväksymä
- 3) Suisto Kiinteistöt Oy puolivuotisraportointi, kaupungin hallitus 9.9.2024
- 4) Porin kaupungin tilinpäätös 2024

Muistiinpanot

[illegible]

[illegible]

PORI

Porin tarkastustoimisto, Hallituskatu 9, 28100 Pori
Puh: (02) 621 1100 / keskus, tarkastustoimisto@pori.fi

www.pori.fi

Kansikuva: Anssi Koskinen. Taitto: Make it Simple Oy Helsinki. Paino: Allone Print Oy. Julkaistu: 13.5.2025.